

การศึกษาเพลงลูกทุ่งหมอลำของ บานเย็น รากแก่น

ปริญญานิพนธ์
ของ
จิตตยา เป็นเพชร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

781.629591

๑๔๑๓ก

ร.๓

การศึกษาเพลงลูกทุ่งหมอลำของ บานเย็น รากแก่น

บทคัดย่อ

ของ

จิตตยา เป็นเพชร

- 3 ก.ย. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2546

h 226593 ร.๓

นางสาวจิตตยา เป็นเพชร. (2546). การศึกษาเพลงลูกทุ่งหมอลำของ บานเย็น รากแก่น .
ปริญญาโท ศป.ม.(มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
เฉลิมพล งามสุทธิ , อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ .

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาชีวประวัติของ บานเย็น รากแก่น
 2. เพื่อศึกษาเทคนิคการขับร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของ บานเย็น รากแก่น
- การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการศึกษาประวัติและผลงานพบว่า บานเย็น รากแก่น เกิดเมื่อ พ.ศ.2495 ที่จังหวัดอุบลราชธานี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วเรียนล่ำกับหมอลำที่มีชื่อเสียงของเมืองอุบล 2 ปี เริ่มประกอบอาชีพแสดงหมอลำเมื่ออายุ 14 ปี พ.ศ.2515 ตั้งวงดนตรีลูกทุ่งหมอลำชื่อวง “บานเย็น รากแก่น” เป็นที่รู้จักของคนไทยทั่วประเทศ ในลีลาการลำและการฟ้อนจนได้รับการขนานนามว่า “ราชินีหมอลำ” มีผลงานการแสดงทั้งในและต่างประเทศ พ.ศ.2541 ได้รับเชิญจากสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี เป็นอาจารย์พิเศษ สอนวิชาศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จนถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ.2543 ได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานาฏศิลป์และการละคร (การแสดงหมอลำ) คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

2. ผลการศึกษาข้อมูลเพลงและศึกษาเอกลักษณ์ของการร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของ บานเย็น รากแก่น จากชุดหมอลำอินเตอร์สันทนาการ เป็นข้อมูลศึกษา พบว่า

บานเย็น รากแก่น มีเอกลักษณ์การร้องที่เป็นเทคนิคของตนเอง 2 ประการ คือ

1. เทคนิคการใช้ลูกคอ เอกลักษณ์เด่นที่บานเย็น รากแก่น ใช้มากในทุกเพลงที่ศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเพลงช้าหรือเร็ว ก็สามารถใช้ลูกคอที่มีความยาวและความละเอียดได้เหมาะสมกับทำนองและเนื้อหาของเพลงนั้น
2. เทคนิคการเอื้อน บานเย็น รากแก่น ใช้การเอื้อนสั้นในคำร้องที่สั้นๆ หรือเชื่อมระหว่างคำ และใช้เอื้อนยาวในส่วนของการเกริ่นเพื่อแสดงความสามารถที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เทคนิคการเอื้อนที่เป็นเอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น คือ ไม่ว่าจะเป็นการเอื้อนสั้นหรือเอื้อนยาวของทุกเพลงจะมีการเคลื่อนที่ของทำนองแบบจากสูงไปต่ำ

THE STUDY OF BANYEN RAKKAN'S PLENG LUKTUNG MOR – LAM

**AN ABSTRACT
BY
JITTAYA PENPHET**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Fine Arts degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University
May 2003**

Jittaya Penphet. (2003) The Study of Banyen Rakkan's Pleng Luktungmor – lam. Master thesis, M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr. Chalermpon Ngamsutti, Dr. Somsak Ketukaenchan.

The purpose of this research aims on 2 points that are 1) to study the biography, and 2) to study Banyen Rakkan's singing uniqueness and technique in Pleng Luktungmor – lam. The research was conducted by a descriptive analysis.

Research result: -

1. Biography : Banyen Rakkan was born in 1952, in Ubonrachathani. After graduated P. 4 from Primary School, she spent 2 years learning singing "Lam" with Kru Nuwieng Kaewprasert who is a famous mor – lam singer of Ubonrachathani and started singing mor – lam as a profession when she was 14. In 1972, Banyen Rakkan established her Luktungmor – lam music band, "Banyen Rakkan". With her unique style in "Lam" and "Fon", Banyen Rakkan became well known in Thailand until she got a name "Queen of Pleng Luktungmor – lam" and had a lot of shows abroad as well. In 1998, Banyen Rakkan had been invited from Rajabhat Institute Ubonratchathani to be a visiting lecturer at a class of Folk Dramatic Arts until at present. Also, she received a Honorary Master of Fine Arts from Rajabhat Institute Ubonratchathani in 2000.
2. Singing uniqueness and technique in Pleng Luktungmor – lam : On studying her fourteen songs in album "Mor – lam Inter Satansuang" the researcher found that Banyen Rakkan's unique singing techniques can be classified into 2 techniques
 1. Technique of using "Luk kor" - The obvious uniqueness which has been used in every songs. Either slow song or fast song, Banyen Rakkan introduces the appropriate length and the fineness of "Luk kor" to the different style of lyrics and melodies.
 2. Technique of using "Karn - Euarn". Banyen Rakkan uses "Karn – Euarn" rapidly when singing short word and linking words together. Also, she uses "Karn – Euarn" longer when singing "Krem". Her unique technique in "Karn - Euarn" is the movement of melody from high tone to low tone in every songs.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเพลงลูกทุ่งหมอลำของ บ้านเย็น รากแก่น

ของ

นางสาวจิตตยา เป็นเพชร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

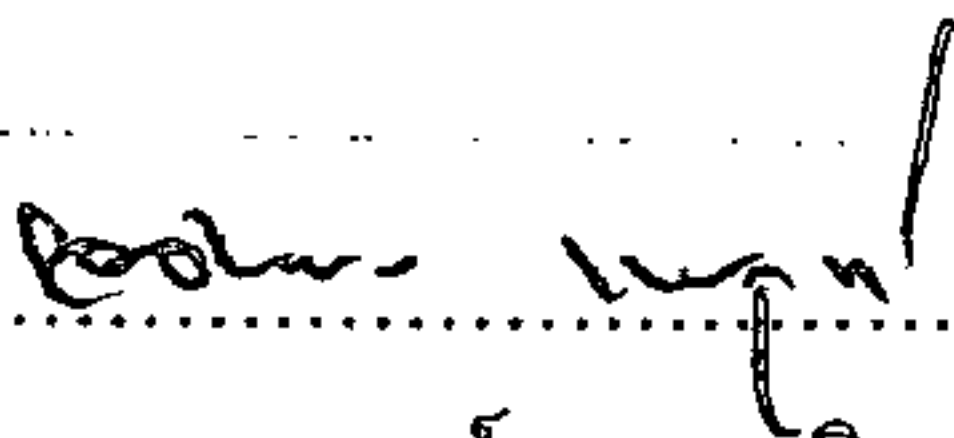

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

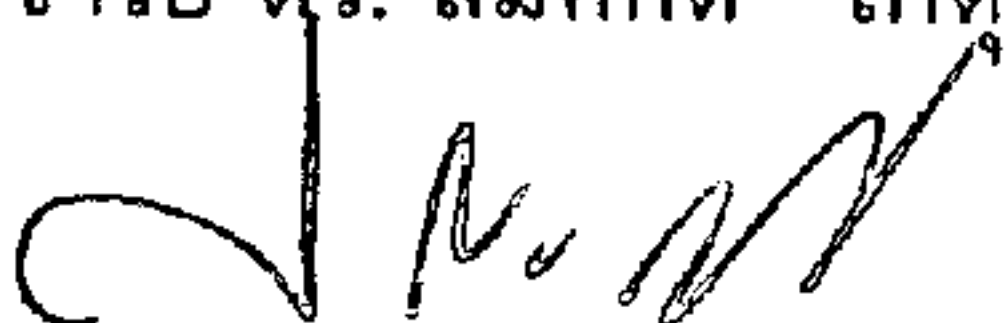
.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสี เกษมสุข)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นงานที่นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ รวมถึงผู้ที่อยู่ในแวดวง การศึกษาให้ความสำคัญ ข้าพเจ้านางสาวจิตตยา เป็นเพชร ซึ่งเป็นผู้จัดทำงานศึกษาค้นคว้า และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนี้ เนื่องด้วยได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณและผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ ประธานควบคุม ปริญญานิพนธ์ ดร.สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี เกษมสุขกรรมกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่แนะนำแนวทางและเกื้อกูล ด้านการศึกษาค้นคว้าให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ขอขอบคุณ คุณบานเย็น รากแก่น และคุณคณิต สุภรัตน์ บริษัทแคนซอ จำกัด ที่เอื้อเฟื้อข้อมูล

กราบขอบพระคุณกัลยาณมิตร พี่ๆ ปริญญาโท (มศ.ว.ประสานมิตร) ทุกท่านที่ให้ คำปรึกษา และแนะแนวทางการศึกษาด้วยดีมาตลอด

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมศักดิ์ คุณแม่สมพร เป็นเพชร รวมทั้ง คุณสุจิตรา ใจเอื้อ ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมีความอดสาหะจนสำเร็จ การศึกษาปริญญามหาบัณฑิตนี้

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตเวทิตาแด่ดุริยเทพอันศักดิ์สิทธิ์ทางดนตรี ไทย และบูรพคณาจารย์ผู้สรรค์สร้างเครื่องดนตรี สรรพวิทยาการของฆ้องวงใหญ่ ตลอดจน บิดามารดา ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง และเหล่ากัลยาณมิตรทุกท่าน

จิตตยา เป็นเพชร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ภูมิหลัง 1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 6
	ความสำคัญของการวิจัย 6
	ขอบเขตของการวิจัย 6
	นิยามศัพท์เฉพาะ..... 7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 9
	เอกสารที่เกี่ยวข้อง..... 9
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 11
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 15
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 15
	การศึกษาข้อมูล..... 16
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล 16
4	ประวัติและผลงาน..... 17
	ชีวประวัติ..... 17
	ด้านครอบครัว..... 17
	สภาพครอบครัว 17
	ประวัติการทำงาน..... 27
	ประสบการณ์การทำงานและความชอบที่ได้รับ 27
	ผลงานดีเด่นที่ได้รับการยกย่อง..... 30
	ผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์..... 34
5	วิเคราะห์ข้อมูล 40
	ผลการสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล 40
	วิเคราะห์เพลงลูกทุ่งหมอลำในชุดหมอลำอินเตอร์สะท้อนทรวง 42
6	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ 106
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า 106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
6 (ต่อ) อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	110
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก ก.....	116
ภาคผนวก ข.....	122
ภาคผนวก ค.....	175
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	176

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 บานเย็น รากแก่น และบุตรธิดา	18
2 บานเย็น รากแก่น ขณะเรียนร.ร.บ้านวังหิน	20
3 บานเย็น รากแก่น ในช่วงเริ่มฝึกหมอลำ.....	21
4 บานเย็น รากแก่น นางเอกประจำคณะรังสิมันต์คู่กับพระเอกทองคำ เฟื่องดี	22
5 บานเย็น รากแก่น ทำการแสดง ณ ประเทศฝรั่งเศส	25
6 บานเย็น รากแก่น ขณะเป็นวิทยากร ณ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.....	26
7 บานเย็น รากแก่น ได้รับรางวัลเกียรติยศผู้นุรักษ์เพลงพื้นบ้านดีเด่น	27
8 รางวัลพระพิฆเนศทองพระราชทาน.....	28
9 บานเย็น รากแก่น ได้รับโล่เกียรติคุณศิลปินดีเด่น จ. อุบลราชธานี.....	29
10 บานเย็น รากแก่น ขณะเป็นอาจารย์สอนพิเศษ.....	30
11 บานเย็น รากแก่น ขณะบันทึกเสียงคู่กับสายัณห์ สัญญา.....	37
12 บานเย็น รากแก่น กับปรีศนา วงศิริ	37

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ชาติไทยเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมและประเพณีที่เก่าแก่สืบทอดต่อกันมานานนับเป็นร้อยปี วัฒนธรรมและประเพณีบางอย่างก็อาจจะสูญหายไปแต่ยังคงมีวัฒนธรรม และประเพณีอีกมากมายที่ยังคงอยู่ และจะ สืบทอดต่อไปยังลูกหลานในอนาคต วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เมื่อมีการค้นคิดสิ่งใหม่ ๆ วัฒนธรรมและประเพณีบางอย่างก็อาจเปลี่ยนไปเพื่อให้เหมาะสมกับเวลา และความต้องการของสังคม วัฒนธรรม และประเพณีจะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นโดยจะมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และได้ยึดถือปฏิบัติและสืบทอดต่อกันมาตราบจนทุกวันนี้

วัฒนธรรม เป็นมรดกที่สำคัญยิ่งของสังคมมนุษย์ มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาย่อมมี วัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มนุษย์ที่เกิดมาอยู่ในสังคมใดก็จะเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมเป็นวิถี การดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นแนวทางการปฏิบัติที่มีแบบแผน เป็นสิ่งที่คนส่วนมากในสังคมให้การยอมรับว่าดี วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ไม่คงที่ มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่สนองความต้องการของตนเองซึ่งมนุษย์ ทุกคนยังมีความต้องการในสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในทางสังคมวิทยาถือว่า การเปลี่ยนแปลง ของวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ดิ้นรนเพื่อแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการของมนุษย์ อานนท์ อาภาภิรม (2531 : 49) วัฒนธรรมมีอยู่ในหมู่ชนชาติต่าง ๆ เป็นชนชั้นมีเหลี่ยมล้ำต่ำ สูงไม่เท่ากัน และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ โดยไม่รู้ตัว ดังนั้นจึงมีทั้งความเจริญและเสื่อม ตามเงื่อนไขที่เป็นอยู่ ชนชาติมนุษย์ในส่วนรวมเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมซึ่งมีบ่อเกิดมาจากจิตใจ ของชนชาตินั้นเอง และวัฒนธรรมนี้จะกลับเป็นผู้สร้างมนุษย์ในส่วนรวมคือชาติต่อไป ถ้าจิตใจดี งามก็สร้างได้ดีงามและสิ่งที่ดีงามที่สร้างขึ้นนี้จะกลับเป็นผลดีแก่ผู้สร้างให้มีความสุขและ ความเจริญงอกงาม

วัฒนธรรม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติและการแสดง ออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบ ซึ้งร่วมกันยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม นั้น ๆ วัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรมมีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นระบบความคิด วิธีการ โครงสร้างของสังคม สถาบัน ตลอดจนแบบแผนและทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น และจากสภาพภูมิอากาศที่ต่างกันก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดลักษณะทางวัฒนธรรม และทำให้ วัฒนธรรมความเป็นอยู่แต่ละภาคแตกต่างกันไป' ได้แก่ การตั้งบ้านเรือน การทำมาหากิน ขนบ

ธรรมเนียมประเพณี และการสืบทอดจากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่ต่างกันทำให้เกิดลักษณะเฉพาะของแต่ละภาคแตกต่างกันออกไป ถนนมศิลป์ โทบุญ (2538 : 1)

ดนตรีและบทเพลงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของมนุษยชาติ ไม่ว่าชนชาติใดเผ่าใด ย่อมมีดนตรีและบทเพลงพื้นบ้านพื้นเมืองสืบทอดต่อกันมาไม่ขาดสาย ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเหล่านี้มักได้รับแรงบันดาลใจจากสิ่งแวดล้อมในสังคมของตน สิ่งแวดล้อมเหล่านี้อาจเกี่ยวกับธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการประกอบอาชีพ หรืออาจเป็นเรื่องของความเชื่อและเรื่องของศาสนา ดนตรีเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมที่มีคุณค่าอย่างมหาศาล มนุษย์ได้นำเอาคุณค่าของดนตรีมาใช้ประโยชน์มากมาย ทั้งในด้านการสร้างความเพลิดเพลิน และด้านพิธีกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อ ด้านความบันเทิง ดนตรีทำให้จิตใจเบิกบาน ร่าเริงแจ่มใส สังเกตได้ว่าที่ใดมีเสียงดนตรี ที่นั่นมักจะมี ความสนุกสนาน รื่นเริง ความปิติยินดี และความมีไมตรีจิต ส่วนทางพิธีกรรมเกี่ยวกับความเชื่อนั้น มนุษย์มีความเชื่อว่าเสียงดนตรีทำให้สิ่งลึกลับที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติพึงพอใจ และบันดาลให้มนุษย์มีความสุข ความเจริญ บังเกิดความสุขสมบูรณ์และความปลอดภัย มนุษย์จึงได้จัดพิธีกรรมต่างๆขึ้นตามความเชื่อ โดยมีดนตรีเป็นส่วนประกอบ เช่น การเซ่นไหว้ การบวงสรวง การเรียกขวัญสู่ขวัญ เป็นต้น เห็นได้ว่า ดนตรีมีคุณค่าต่อวิถีชีวิตของมนุษย์หลายอย่าง จากคุณค่าของดนตรีสามารถใช้สนองความต้องการของมนุษย์ได้ดังกล่าว มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาจึงมีดนตรีเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิต ตามวิถีชีวิตของตนเอง อันเป็นสาเหตุทำให้ดนตรีของท้องถิ่นมีลักษณะเฉพาะและมีความแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อม และความคิดสร้างสรรค์ของชาวบ้าน สุกิจ พลประถม (2538:1)

เพลงพื้นบ้าน เป็นเพลงของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง และเป็นที่รู้จักกันดีเฉพาะถิ่นนั้นๆ ศิลปินขับร้องหรือการฟ้อนรำจึงมีอิสระทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันกับอดีต โดยมีความแตกต่างที่เป็นผลมาจากพลังสร้างสรรค์ทั้งของบุคคลหรือ กลุ่มซึ่งเป็นตัวกำหนดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบ ด้วยสาเหตุที่เพลงพื้นบ้านใช้ภาษาถิ่น ใช้ทำนองสนุก จังหวะเร้าใจ เนื้อหาถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ ความ เป็นอยู่ และภูมิปัญญาของชาวบ้าน เพลงพื้นบ้าน และเพลงพื้นเมืองจัดเป็นวรรณกรรมประเภท “มุขปาฐะ” เดิมสืบทอดกันมาตามประเพณี และจากการจดจำที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของชาวบ้าน หรือชุมชนได้อย่างใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในแต่ละท้องถิ่นไว้ภายใต้ความเรียบง่ายของท่วงทำนองดนตรี ทั้งนี้ เพราะเพลงพื้นเมืองหรือเพลงชาวบ้าน “เกิดจากประเพณี ศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชนในถิ่นหรือเขตนั่น ๆ” ภิญญ จิตรธรรม (2516 : 9) ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยอย่างรวดเร็ว การละเล่นพื้นบ้านนับวันแต่จะหาได้ยากยิ่งขึ้น ระบบสังคม ค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมต่างๆในสังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบสังคมเมือง จึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการศึกษาและเก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะการละเล่นพื้นบ้านพื้นเมืองของไทยไว้เพื่อเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมสืบไปถึงแม้ว่าขณะนี้ นักวิชาการและหน่วยราชการ

ที่รับผิดชอบด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติหันมาให้ความสนใจสนับสนุนส่งเสริมการเล่นเพลงพื้นบ้านมากขึ้น แต่การดำรงอยู่ของเพลงเหล่านี้ท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมการบันเทิงแบบใหม่ ดูจะเป็นเรื่องลำบากยิ่ง ลักษณะ รูปแบบของเพลงพื้นบ้านในปัจจุบันมีบทบาทในสังคมน้อยลง อาจเป็นเพราะสภาพทางสังคม และวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่างกันไปตามสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม เมื่อเงื่อนไข ในสังคมเปลี่ยนไป ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเปลี่ยนไปตามไปด้วย เช่นเดียวกับเพลงพื้นบ้านก็ได้รับผลกระทบจากอิทธิพลเหล่านั้นด้วยเช่นกัน

เพลงลูกทุ่ง มีวิวัฒนาการมาจากเพลงพื้นเมืองหรือเพลงบ้าน แม้ว่าจะใช้เครื่องดนตรีของชาวตะวันตกมาใช้บรรเลงทำนอง แต่เนื้อหาหรือ แก่นใจความของเพลงลูกทุ่งก็ยังคงสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของคนไทยและสังคมไทยได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ถ้าพิจารณาถึงเพลงพื้นเมืองอันเป็นต้นกำเนิดของเพลงลูกทุ่งก็จะพบว่า เพลงพื้นเมืองเป็นวรรณกรรมที่บรรจุเนื้อหาของสังคมและชีวิตจริงของคนไทยในสังคมท้องถิ่นไว้ภายใต้ความเรียบง่ายของท่วงทำนองดนตรี ทั้งนี้เพราะเพลงพื้นเมือง หรือเพลงชาวบ้าน เกิดจากประเพณี ศาสนา หรือ วัฒนธรรมของชุมชน ในถิ่นหรือเขตนั้นๆ ด้วยเหตุนี้วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของไทยจึงสามารถทำให้เราได้เห็นภาพสะท้อนของสังคมชนบทไทย ทำให้เราได้รู้จักและเข้าใจในค่านิยม พฤติกรรม รวมทั้งจารีตประเพณีที่สั่งสมกันมาจนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยได้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น เพลงลูกทุ่งคือเพลงไทยที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน เป็นประจักษ์พยานในความแข็งของวัฒนธรรมไทย นับตั้งแต่วรรณยุกต์ ทำนอง เครื่องดนตรีไทยบางชิ้นที่นำมาประกอบ ลักษณะสนุกสนานแบบไทย การใช้คำสองแง่สามง่ามแบบเพลงพื้นเมือง การเกี่ยวพาราสีระหว่างชายหญิง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (2531 : 5) เพลงลูกทุ่งมีวิวัฒนาการมาจาก การเล่น ร้องรำทำเพลงของพื้นเมือง ทั้งทำนอง เนื้อร้อง จังหวะ และบางครั้งใช้เครื่องดนตรีไทยเคาะจังหวะอีกด้วย รัชมาศ (2516 : 61)

หมอลำ คำว่า "ลำ" มีความหมายสองอย่าง อย่างหนึ่งเป็นชื่อของเรื่อง อีกอย่างหนึ่งเป็นชื่อของ การขับร้องหรือการลำ ที่เป็นชื่อของเรื่องได้แก่เรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องนกจอกน้อย เรื่อง ท้าวกำกาดำ เรื่องขูลูนางอั้ว เป็นต้น เรื่องเหล่านี้โบราณแต่งไว้เป็นกลอน แทนที่จะเรียกว่าเรื่องก็เรียกว่าลำ กลอนที่เอามาจากหนังสือลำ เรียกว่ากลอนลำ อีกอย่างหนึ่งหมายถึงการขับร้อง หรือการลำ การนำเอาเรื่องในวรรณคดีอีสานมา ขับร้อง หรือมาลำ เรียกว่า ลำ ผู้ที่มีความชำนาญในการขับร้องวรรณคดีอีสาน โดยการท่องจำเอากลอน มาขับร้อง หรือผู้ที่ชำนาญในการเล่นนิทานเรื่องนั้น เรื่องนี้ หลาย ๆ เรื่องเรียกว่า "หมอลำ" ความเจริญก้าวหน้าของหมอลำก็คงเหมือนกับความเจริญก้าวหน้าของสิ่งอื่น ๆ เริ่มแรก คงเกิดจากผู้เฒ่าผู้แก่เล่นนิทานนิทานที่นำมาเล่าเกี่ยวกับจารีตประเพณีและศีลธรรม โดยเรียก ลูกหลานให้มาชุมนุมกัน ที่แรกนั่งเล่า เมื่อลูกหลานมาฟังกันมากจะนั่งเล่าไม่เหมาะ ต้องยืนขึ้นเล่า เรื่องที่นำมาเล่าต้องเป็นเรื่องที่มีในวรรณคดี เช่น เรื่องกาพเกษ สีนชัย เป็นต้น ผู้เล่าเพียงแต่เล่า ไม่ออกทำนองทางก็ไม่สนุก ผู้เล่าจึงจำเป็นต้องยกไม้ยกมือแสดงท่าทางเป็น พระเอก นางเอก เป็นนักรบ เป็นต้น เพียงแต่เล่าอย่างเดียวไม่สนุก จึงจำเป็นต้องใช้สำเนียงสั้นยาว ใช้เสียงสูงต่ำ ประกอบ และหา

เครื่องดนตรีประกอบ เช่น ซุง ซอ ปี่ แคน เพื่อให้เกิดความสนุกสนานยิ่งขึ้น ผู้แสดงมีเพียงแต่ผู้ชายอย่างเดียวดูไม่มีรสชาติเผ็ดมัน จึงจำเป็นต้องหา ผู้หญิงมาแสดงประกอบ เมื่อ ผู้หญิงมาแสดงประกอบจึงเป็นการลำแบบสมบูรณ์ เมื่อผู้หญิงเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ก็ตามมา เช่น เรื่องเกี่ยวพาราสี เรื่องชิงดีชิงเด่น ยาด (แย่ง) ชู้ยาดผัวกัน เรื่องโจทย์ เรื่องแก้ เรื่องประชัน ขันท่า เรื่องตลกไปกษาก็ตามมา จึงเป็นการลำสมบูรณ์แบบ จากการมีหมอลำชายเพียงคนเดียวค่อย ๆ พัฒนาต่อมาจนมีหมอลำฝ่ายหญิง มีเครื่อง ดนตรีประกอบจังหวะเพื่อความสนุกสนาน จนกระทั่งเพิ่มผู้แสดงให้มีจำนวนเท่ากับตัวละครในเรื่อง มีพระเอก นางเอก ตัวโกง ตัวตลก เสนา ครบถ้วน ซึ่งพอจะแบ่งยุคของวิวัฒนาการได้ดังนี้

1. ลำโบราณ เป็นการเล่านิทานของผู้เฒ่าผู้แก่ให้ลูกหลานฟังไม่มีท่าทางและดนตรีประกอบ

2. ลำคู่หรือลำกลอน เป็นการลำที่มีหมอลำชายหญิงสองคนลำสลับกันมีเครื่องดนตรีประกอบ คือ แคน การลำที่มีทั้งลำเรื่องนิทานโบราณคดีอีสาน เรียกว่า ลำเรื่องต่อกลอน ลำทวย (ทวยโจทย์) ปัญหา ซึ่งผู้ลำจะต้องมี ปฏิภาณไหวพริบดี สามารถตอบโต้ ยกเหตุผลมาหักล้างฝ่ายตรงข้ามได้ ต่อมามีการเพิ่มผู้ลำ ขึ้นอีกหนึ่งคน อาจเป็นชายหรือหญิง ก็ได้ การลำจะเปลี่ยนเป็นเรื่อง ชิงรัก หักสวาท ยาดชู้ยาดผัว เรียกว่า ลำชิงชู้

3. ลำหมู่ เป็นการลำที่มีผู้แสดงเพิ่มมากขึ้นจนเกือบจะครบตามจำนวนตัวละครในเรื่อง มีเครื่องดนตรีประกอบเพิ่มขึ้น เช่น พิณ (ซุง หรือ ซึง) กลอง การลำจะมี 2 แนวทาง คือ ลำเวียง จะเป็นการลำแบบลำกลอน หมอลำแสดง เป็นตัวละครตามบทบาทในเรื่อง การดำเนินเรื่องค่อนข้างช้า แต่ก็ได้อรรถรสของละครพื้นบ้าน หมอลำได้ใช้พรสวรรค์ของตัวเองในการลำ ทั้งทางด้านเสียงร้อง ปฏิภาณไหวพริบ และความจำ เป็นที่นิยมในหมู่ผู้สูงอายุ ต่อมาเมื่อดนตรีลูกทุ่งมีอิทธิพลมากขึ้นจึงเกิดวิวัฒนาการของ ลำหมู่อีกครั้งหนึ่ง กลายเป็น ลำเพลิน ซึ่งจะมีจังหวะที่เร้าใจชวนให้สนุกสนาน ก่อนการลำเรื่องในช่วงหัวค่ำจะมีการนำเอารูปแบบของ วงดนตรีลูกทุ่งมาใช้เรียกคนดู กล่าวคือ จะมีนักร้อง (หมอลำ) มาร้อง เพลงลูกทุ่งที่กำลังฮิตในขณะนั้น มีหางเครื่องเต้นประกอบ นำเอาเครื่อง ดนตรีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เช่น กีตาร์ คีย์บอร์ด แซกโซโฟน ทรัมเปต และกลองชุด โดยนำมาผสมผสานเข้ากับเครื่องดนตรีเดิมได้แก่ พิณ แคน ทำให้ได้รสชาติของดนตรีที่แปลกออกไป ยุคนี้นับว่า หมอลำเฟื่องฟู มากที่สุด คณะหมอลำต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในแถบจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม อุบลราชธานี

4. ลำชิง หลังจากที่มีหมอลำคู่และหมอลำเพลิน ค่อย ๆ เสื่อมความนิยมลงไป อันเนื่องมาจากการก้าวเข้ามาของเทคโนโลยีวิทยุโทรทัศน์ ทำให้ดนตรี สตรีงเข้ามาแทรกในวิถีชีวิตของผู้คนอีสาน ความนิยมของการชมหมอลำ ค่อนข้างจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด จนเกิดความวิตกกังวลกันมากในกลุ่ม นักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน แต่แล้วมนต์ขลังของหมอลำก็ได้กลับมาอีกครั้ง ด้วยรูปแบบที่สะท้อนวงการ ด้วยการแสดงที่เรียกว่า ลำชิง ซึ่งเป็นวิวัฒนาการของลำคู่ (เพราะใช้หมอลำ 2-3 คน) ใช้เครื่องดนตรี สากลเข้าร่วมให้จังหวะเหมือนลำเพลิน มีหางเครื่องเหมือนดนตรีลูกทุ่ง กลอนลำสนุกสนานมีจังหวะอันเร้าใจ ทำให้ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว

เร็ว จนกระทั่งระบดไปสู่การแสดงพื้นบ้านอื่นให้ต้องประยุกต์ปรับตัว เช่น เพลงโคราชกลายมาเป็นเพลงโคราชชิง กันตรึมก็กลายเป็นกันตรึมร็อค หนังสือปราโมทัย (หนังสืออีสาน) กลายเป็นปราโมทัยชิง ถึงกับมีการจัด ประกวดแข่งขัน บันทึกเทปโทรทัศน์จำหน่ายกันอย่างแพร่หลาย จนถึงกับ มีบางท่านถึงกับกล่าวว่า "หมอลำไม่มีวันตาย จากลมหายใจชาวอีสาน"

เพลงลูกทุ่งหมอลำ เป็นการนำเอาเพลงลูกทุ่ง และหมอลำมาร้องเข้าด้วยกัน ซึ่งเพลงลูกทุ่งสืบเนื่องมาจากเพลงพื้นเมือง มีเนื้อร้องที่ฟังง่ายตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อมใช้ภาษาถิ่นซึ่งเป็นภาษาพื้นบ้านเพื่อให้ได้บรรยากาศของภาษาถิ่นในนั้นๆและ เข้ากับทำนองพื้นเมืองที่นำมานั่นเอง การปรากฏของภาษาถิ่นในเพลงลูกทุ่งนั้นมีทั้งศัพท์เฉพาะถิ่น และสำเนียงถิ่นและที่ปรากฏมากที่สุดได้แก่ภาษาถิ่นอีสาน ซึ่งก็สอดคล้องกับทำนองเพลงเพราะเพลงลูกทุ่งนำทำนองพื้นเมืองอีสานมาใช้มากกว่าถิ่นอื่นๆ การที่ทำนองเพลงพื้นบ้านอีสานปรากฏมากในเพลงลูกทุ่งนั้น อาจเป็นเพราะสาเหตุหลายประการ เช่น ทำนอง และจังหวะเร้าใจ เสียงของเครื่องดนตรีโดยเฉพาะ "แคน" ให้บรรยากาศที่เป็นพื้นบ้านชัดเจน เมื่อใส่เนื้อร้องแล้วอาจจะฟังสนุกสนานมากกว่าภาคอื่น หรือ อาจเป็นเพราะนักร้องนักแต่งเพลงได้แรงบันดาลใจจากภาคนี้มากก็ได้ ทำนองเพลงพื้นอีสานจะมีชื่อเรียกว่า "ลำ" ซึ่งได้มาจากการละเล่นพื้นเมืองที่เรียกว่า "หมอลำ" ซึ่งการแสดงหมอลำจะมีลีลาการแสดงแตกต่างกัน ลักษณะ สุขสุวรรณ (2521 : 53)

บานเย็น รากแก่น เป็นศิลปินผู้หนึ่งที่คุกรุ่นอยู่ในวงการหมอลำมาตั้งแต่เยาว์วัยทั้งยังเป็นผู้มีบทบาทในการอนุรักษ์ ส่งเสริมเผยแพร่และสืบทอด "หมอลำ" เป็นยุคสมัยตามวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานจนกลายเป็น"ลูกทุ่งหมอลำ" มีความสามารถในด้านการเป็นหมอลำและลูกทุ่งหมอลำได้อย่างยอดเยี่ยมเป็นที่ยอมรับจากผู้ในวงการต่างๆศิลปินและวงการเพลงลูกทุ่ง ตลอดจนประชาชนทั่วไป จนได้รับฉายาว่า "ราชินีลูกทุ่งหมอลำ" และ "ราชินีหมอลำ" นอกจากนี้ชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในประเทศแล้ว ยังมีผลงานทั้งด้านการแสดง การบันทึกเสียง มีบทบาทในการเผยแพร่วัฒนธรรม "ลูกทุ่งหมอลำ" ในฐานะศิลปินอาจารย์พิเศษในสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ตลอดจนการเผยแพร่ยังต่างประเทศหลายแห่ง เช่น ประเทศนิวซีแลนด์ อเมริกา ออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ ฯลฯ บานเย็น รากแก่น เป็นผู้มีลักษณะเด่นหลายด้าน มีวิธีการร้องลูกทุ่งหมอลำหาคนเทียบได้ยาก ถือได้ว่าเป็นลูกทุ่งหมอลำแม่แบบ น้ำเสียงไพเราะมีพลังสามารถลำได้ทั้งคืนโดยเสียงไม่ตกมีวิจารณ์ญานกลั่นกรองทำนองการลำ ลีลาการฟ้อนการให้จังหวะที่เป็นแบบของท้องถิ่น มีการดัดแปลงเพื่อเอาใจตลาด ทั้งนี้ได้คำนึงถึงมาตรฐานดั้งเดิมเป็นหลัก มีภูมิปัญญาอย่างแท้จริง ทั้งยังเป็นผู้มีกิริยามารยาทเรียบร้อย การออกแบบตัดเย็บเครื่องแต่งกายด้วยตัวเอง ทำให้เป็นที่ประทับใจแก่ผู้ชม ผู้ฟังทุกฐานะตั้งแต่กรรมกร ชาวนา นิสิตนักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ นักการเมือง ตลอดจนประชาชนทั่วไป ชื่อเสียงและผลงานของหมอลำบานเย็น รากแก่น เป็นที่ชื่นชอบของผู้คนตลอดมาด้วยความรู้ความสามารถจึงส่งผลทำให้บานเย็น รากแก่น ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสโมสรสโสรสโสรราชประสงค์ให้เป็นศิลปินผู้นุรักษ์เพลงพื้นบ้านดีเด่น (ลูกทุ่งหมอลำ) ประจำปี พ.ศ.2539 นอกจากจะทุ่มเทเวลาในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้หน่วยงาน

ต่างๆทั้งภาครัฐ และเอกชนในการร่วมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านลูกทุ่งหมอลำในโครงการต่างๆ อยู่ตลอดมา

เนื่องจาก บานเย็น รากแก่น เป็นศิลปินที่มีความสามารถทางด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านประเภท หมอลำ อีกทั้งยังมีความสามารถในด้านการขับร้องเพลงลูกทุ่งดังจะเห็นได้จากผลงานการบันทึกเสียงและผลงานการแสดงซึ่งเป็นที่ยอมรับและชื่นชอบของคนโดยทั่วไป ทั้งในและต่างประเทศ นับว่าเป็นศิลปินในลำดับต้นๆ ที่เป็นผู้บุกเบิกการขับร้องเพลงแนวใหม่ ที่มีการผสมผสานระหว่างหมอลำ และเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “ เพลงลูกทุ่งหมอลำ ”

จากสาเหตุดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าชีวประวัติ และผลงานตลอดจนการศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลง” ลูกทุ่งหมอลำ “ ของบานเย็น รากแก่น เพื่อเป็นการเผยแพร่ รวบรวม และอนุรักษ์ ให้ เพลงลูกทุ่งหมอลำ ยังคงเป็นส่วนสำคัญในวงการลูกทุ่งไทย และชนชาติไทย สืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติและผลงาน ของบานเย็น รากแก่น
2. ศึกษาเอกลักษณ์เพลงร้อง ลูกทุ่งหมอลำ ของบานเย็น รากแก่น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบประวัติ และผลงานของบานเย็น รากแก่น ในฐานะผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าสมควรได้รับการเชิดชูเกียรติ
2. ทำให้ทราบเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำ ของบานเย็น รากแก่น ผู้ที่ได้รับการขนานนามจากผู้คนทั่วไปว่า ราชนิลูกทุ่งหมอลำ
3. ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการการผสมผสานเพลงลูกทุ่งกับเพลงหมอลำ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาประวัติ และผลงานของบานเย็น รากแก่น ดังนี้
 - ชชาติภูมิ
 - การศึกษา
 - สภาพครอบครัว
 - การเรียนลำ และการเข้าสู่วงการ
 - ประสบการณ์ ความภูมิใจในชีวิตตั้งแต่เยาว์วัย จนถึงปัจจุบัน
 - ผลงานที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณ
2. วิเคราะห์บทเพลง “ลูกทุ่งหมอลำ” ของ บานเย็น รากแก่น
 - ชุด “ ลูกทุ่งหมอลำอินเตอร์สะท้านทรวง “ มีจำนวน 14 เพลง ดังรายชื่อต่อไปนี้
 - เพลงจิวต้องด้อนอันผู้ป่าว

- เพลงคอยอ้าย
- เพลงยอมเจ็บ บ่ ยอมอาย
- เพลงตั้งดาคอย
- เพลงหัวใจเดือด่อ
- เพลงเบิ่งนครพนม
- เพลงดกลงทุกอย่าง
- เพลงเสื่อหลายสีพีหลายใจ
- เพลงสาวหมอลำ
- เพลงฝากรักจากแดนไกล
- เพลงคอยฮักได้ตันบักแฉว
- เพลงมาได้ทุกเวลา
- เพลงสาวไทพวนรัญจวนใจ
- เพลงมนต์หมอลำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่มีท่วงทำนอง ลีลา มีความเป็นพื้นบ้าน คำร้องใช้ภาษา
และสำนวนโวหารง่าย ๆ มีเนื้อหาสาระสะท้อนวิถีชีวิต สภาพ
สังคมชนบท และวัฒนธรรมไทย

หมอลำ หมายถึง ผู้มีความชำนาญในการร้องบทกลอนทำนองที่เป็นภาษาอีสาน
เพลงลูกทุ่งหมอลำ หมายถึง เพลงลูกทุ่งที่มีท่วงทำนอง ลีลา มีความเป็นพื้นบ้าน
อีสาน โดยบางวรรคบางท่อนสอดแทรกคำร้องที่เป็นภาษาพื้น
บ้านอีสาน มีเนื้อหาสาระสะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาว
อีสาน

ลำกลอน หมายถึง การลำ โดยทั่วไป เน้นการประชันกลอนตอบโต้กันเป็นหลัก

ลำโจทย์ - แก้ หมายถึง เป็นการลำ ถาม – ตอบ

ลำเกี้ยว หมายถึง เป็นการลำกลอนเกี้ยวพาราสีกัน

ลำชิงชู้ หมายถึง การลำชิงรักหักสวาทกันระหว่าง ชายสองหญิงหนึ่ง

ลำพื้น หมายถึง เป็นการเล่าเรื่องนิทาน

ลำหมู่ หมายถึง เป็นการลำเล่านิทาน แสดงเรื่องราว มีผู้แสดงประกอบเป็น
จำนวนมาก

ลำเพลีน หมายถึง เป็นการลำคล้าย ลำหมู่ แต่ผู้แสดงฝ่ายหญิงจะนั่งกระโปรง
เป็น

ลำผีฟ้า หมายถึง หรือลำส่อง ลำทรง เป็นการลำเพื่อรักษาคนป่วย

ลำภูไท หมายถึง มาจากชาวภูไทย ใช้แคนเป่าประกอบการลำ ทำนองอ่อนหวาน

- ลำเตี้ย หมายถึง รูปแบบทำนองกลอนลำที่มีลักษณะเป็นเพลงโดยดัดแปลงมาจาก
เพลงไทยเดิม สำเนียงต่างๆ เช่น เพลงลาวแพนดัดเพลงมาจาก
เพลงเต้ยโขง เพลงพม่ารำ
ขวานดัดแปลงมาจากเพลงเต้ยพม่า
- ลำซิ่ง หมายถึง การลำที่เน้นความสนุกสนานทำนองการลำรวดเร็ว ไร้ใจพัฒนา
มาจากลำกลอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลต่างๆ จัดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้า ในการวิจัย ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จากหนังสือ เอกสารงานวิชาการ ตำรา บทความ ตลอดจนเอกสารงานวิจัยต่างๆ เพื่อนำมาเป็นประเด็นศึกษาประกอบงานวิจัย ดังนี้

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณกรรมเพลงมากขึ้น โดยเฉพาะบทเพลงลูกทุ่ง ได้มีผู้ให้ความสนใจศึกษาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเป็นจำนวนมาก อาทิ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2533 : 36) ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง “ลูกทุ่งกับเพลงไทย” ทรงกล่าวว่า เพลงลูกทุ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ เช่นเดียวกับเพลงไทยประเภทอื่นๆ เพลงลูกทุ่งมีความดีหลายประการ คือ

1. เป็นหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์สังคมของประเทศไทย
2. เป็นที่รวบรวมของภูมิปัญญาและทรัพย์สินทางปัญญาของชาวบ้าน
3. เป็นเพลงที่เรียบง่าย คือ เข้าใจง่าย ร้องง่าย จำง่าย
4. ความสามารถเข้าถึงสังคมทุกชั้น กระจายได้กว้างไกลถึงชนบททุกแห่ง
5. มีความเป็นไทยทั้งในเรื่องของภาษา ทำนองและการขับร้อง

พูนพิศ อมาตยกุล (2532 : 95 – 96) ได้สรุปเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งไว้ว่า เพลงลูกทุ่ง คือ เพลงที่ได้จากการประสมประสานของเพลงแบบต่างๆ หลายประเภทรวมกัน ได้แก่ เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม เพลงชีวิต และเพลงไทยสากล เพลงลูกทุ่งมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ

1. ร้อยเนื้อหนึ่งทำนอง
2. บรรยายความอันเกี่ยวเนื่องชีวิตไทยในชนบท
3. ดนตรีไม่สนใจแยกเสียงประสาน สนใจเสียงร้อง และคำร้องมากกว่า
4. นักร้องเพลงลูกทุ่ง คือนักร้องที่มีเสียงดี ร้องเต็มเสียง ใช้เสียงแท้
5. ใช้สำนวนลีลาว่ากันตรงไปตรงมาอย่างชาวบ้าน จึงคล้ายเพลงพื้นบ้านมาก
6. ใช้วิธีการพูดอย่างซื่อๆ ทว่าใช้แสงสีเครื่องแต่งกาย และผู้ประกอบฉาก จำนวนมาก ก่อให้เกิดภาพที่ตระการตาตระการใจ

สุกรี เจริญสุข (2533 : 135 – 144) ได้กล่าวไว้ในการประชุมเชิงวิชาการ และสัมมนาเส้นทางเพลงลูกทุ่งไทย ในหัวข้อเรื่อง “แนววิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกับเพลงลูกทุ่ง” ว่า เพลงลูกทุ่ง เป็นเพลงของชาวบ้านสมัยพัฒนาแล้ว คำว่า “ลูกทุ่ง” นั้น เพิ่งนำมาใช้เมื่อ พ.ศ. 2507 ในรายการวิทยุและโทรทัศน์ว่า “เพลงลูกทุ่ง” แต่ตัวเพลงลูกทุ่งจริงๆ นั้นเกิดมาก่อน

ชื่อเพลงลูกทุ่ง เป็นเพลงที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานกัน ระหว่างหลายวัฒนธรรมด้วยกัน คือ วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมพื้นเมือง และวัฒนธรรมต่างถิ่น ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญๆ ดังนี้

1. เป็นเพลงที่มีลีลา จังหวะพื้นบ้าน เน้นความสนุกสนานครึกครื้นเป็นสำคัญ
2. ทำนองเพลงลูกทุ่งเป็นทำนองเพลงง่าย ๆ สั้นๆ ช้าๆ แบบทำนองพื้นบ้าน
3. เนื้อร้องเป็นเรื่องของชาวบ้านพูดกันอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีสำนวนวิจิตรพิสดาร นิยมชมธรรมชาติ บรรยายชีวิต ความตลกขบขัน เสียสละสังคม ฯลฯ.
4. สำเนียงที่ใช้ในการขับร้อง ถ่ายทอดอารมณ์เป็นสำเนียงพื้นบ้าน มีลักษณะเด่นในการใช้ลูกคอ และการเอื้อนเสียง สำเนียง เป็นสำคัญ
5. เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการบรรเลงเพลงลูกทุ่ง แล้วแต่สะดวก แต่ที่สำคัญ คือ เครื่องที่ประกอบจังหวะ เช่น กลองชุด กลองคองโก ฉิ่ง ฉาบ เป็นต้น
6. การเรียบเรียงเสียงประสาน จะสืบทอดมาจากเพลงพื้นบ้าน มีลักษณะคล้ายๆ เพลงแนวเดี่ยว คือ อาศัยแนวทำนองของเนื้อร้องเป็นหลัก
7. การถ่ายทอดอารมณ์เพลง อาศัยเนื้อร้องที่เกี่ยวกับชีวิตจริง ด้วยความซาบซึ้งกินใจ ไม่เสแสร้ง อารมณ์ซื่อๆ

ปรีชา พิณทอง (2528 : 457 - 564) ให้ความสำคัญของหมอลำว่า หมอลำเป็นผู้ที่ชำนาญในการเล่าเรื่องนั้นเรื่องนี้หลายๆ เรื่อง หรือผู้ที่ท่องจำเอากลอนมาขับร้องหรือมาเล่า และกล่าวถึงประวัติของหมอลำว่าเริ่มมาจากการเล่านิทาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับจารีตประเพณี ศิลธรรม โดยเรียกลูกหลานมาชุมนุมกัน ตอนแรกนั่งเล่า ตอนหลังเปลี่ยนเป็นยืนเล่า โดยนำเอาวรรณคดีนิทานมาเล่า เช่น การเกิด สังข์สินชัย เป็นต้น ผู้เล่าได้ออกทำทางประกอบ ต่อมาได้ใช้สำเนียงเสียงสั้นบ้างยาวบ้าง หรือสูงๆ ต่ำๆ และนำเครื่องดนตรีอีสานมาบรรเลงประกอบ เพื่อความสนุกสนานครึกครื้น นอกจากนี้แล้ว สุจิตต์ วงเทศ (2532 : 206 - 207) กล่าวถึงประวัติของหมอลำหมอแคน ไว้ว่า มีหลักฐานปรากฏประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว จากการขุดพบขวานสัมฤทธิ์ของวัฒนธรรมดองซอนในเวียดนามเหนือ เมื่อพิจารณาประเพณี ท่ารำ ลักษณะของคนแล้ว น่าจะเป็นผู้คนตระกูลไทย ลาว ซึ่งเดิมเป็นชาวบ้านในชนเผ่าเดียวกัน มีวิถีชีวิตร่วมทุกข์ร่วมสุข การเต้นระบำรำฟ้อน เข้าทรง ผีฟ้ารักษาโรค ประเพณีรวมกลุ่มกันฟ้อน ระบำรำเต้นเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของชุมชน นักวิชาการอีกท่าน คือ จารุวรรณ ธรรมวัตร (2531 : 58) ได้แสดงความเห็นว่า ลำกลอน เป็นเพลงพื้นบ้านอีสานที่มีบทบาทให้การศึกษาแก่ผู้ฟังเป็นอย่างมาก ในยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยพื้นฐานของศิลปินที่เรียกว่า “หมอลำ” นั้น ได้รับการศึกษาและฝึกฝนมาเป็นอย่างดีจนมีคำกล่าวว่า “นักปราชญ์ผู้รู้ บ่บ้านเจ้าผู้แตกลำ” ขั้นตอนหนึ่งของการลำกลอนเป็นการลำแข่งขันกันเรียกว่า “ลำประชัน” โดยหมอลำจะผลัดกันถามผลัดกันตอบ คติโลกคติธรรมที่น่าสนใจได้สาระประโยชน์ ผู้ฟังนอกจากจะได้รับความบันเทิงแล้ว ยังจะได้รับความรู้คติธรรมไปด้วย นอกจากนั้น ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (2533 : 218) กล่าวไว้ว่า “หมอลำ” เป็นนักร้องพื้นเมือง เขาร้องเป็นกลอนพื้นบ้าน ทำนองของการร้องมีอยู่สองสามแบบ ไพเราะของการลำไม่ได้อยู่ที่ทำนองเพลง กลอนลำแต่งขึ้นด้วยความประณีตบรรจง

หมอลำจะต้องท่องกลอนลำให้ขึ้นใจ เวลาลำต้องไม่ติด นอกจากนั้นหมอลำต้องเสียงดี คือต้องมีเสียงดัง เสียงใส ฟังได้ชัดเจนและที่สำคัญที่สุดคือต้องเสียงไม่ตกเวลาลำนานๆขอให้สังเกตว่าหมอลำไม่ได้ใช้เครื่องขยายเสียง ต้องลำกลางแจ้งบนเวทีซึ่งมีคนฟังอยู่รอบๆทิศ เขาจะต้องลำตั้งแต่หัวค่ำจนสว่าง ถึงแม้ว่าจะผลัดกันลำก็ต้องลำคณะละนานๆ งานของหมอลำไม่ใช่งานเบาๆ หมอลำจึงต้องเป็นคนที่มีความอดทนและแข็งแรงจริงๆ ในส่วนของ เช่น เจริญชัย ชนไฟโรจน์ (2525 : 5 -14) ได้กล่าวถึงลำคอนสะหวันว่า ลำคอนสะหวันเป็นหมอลำเมืองลาวโดยเรียกหมอลำตามชื่อของหมู่บ้าน ตำบล เมือง เช่น ลำสีพันดอน ลำสาระวัน ลำมหาชัย ลำบ้านซอก ลำคอนสะหวัน เป็นต้น ลำคอนสะหวันเป็นการลำโต้ตอบกันระหว่างหมอลำชายและหมอลำหญิงส่วนใหญ่แล้วเป็นการลำเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาว กลอนลำแทบทุกชนิดที่ใช้ลำในภาคอีสานและในเมืองลาวนั้น เป็นคำประพันธ์ประเภทเดียวกัน ที่เรียกว่า “กลอนลำ” นอกจากนั้น เจริญ ชนไฟโรจน์ (2526 : 29-37) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของกลอนลำว่าบทที่หมอลำใช้ลำทุกประเภท ล้วนใช้กลอนลำทั้งสิ้น กลอนลำแบ่งตามเนื้อหา คือ กลอนลำเกี่ยว กลอนลำนิทาน กลอนลำพรรณนาธรรมชาติ และ กลอนลำวิชาการอื่นๆ ส่วนทำนองลำทางสั้น ทำนองลำทางยาว ทำนองลำเตี้ย และทำนองลำเพลิน หรือลำเดิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักจิรา ธิมาทา (2542 : 5 - 6) ได้ศึกษาเรื่องหมอลำซึ่ง โดยในตอนหนึ่งของการค้นคว้าพบว่าหมอลำได้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่า เป็นยุคใดสมัยใด เพราะไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ได้มีการสันนิษฐานไว้ 3 ประการคือ

1. หมอลำเกิดจากความเชื่อเรื่อง “ผีฟ้า ผีแถน และผีบรรพบุรุษ” ซึ่งชาวบ้าน เชื่อกันว่าสิ่งเหล่านี้มีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถบันดาลให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ บันดาลให้มนุษย์เจ็บป่วยได้ มนุษย์จึงได้จัดพิธีกรรมรักษาผู้ป่วยตามวิธีการของหมอผี คือ การลำผีฟ้า ลำส่อง ลำทรง ต่อมาได้พัฒนามาเป็นการ “ลำพื้น” และ “ลำกลอน” ตามลำดับ

2. หมอลำเกิดจากธรรมเนียมการอ่านหนังสือผูก หนังสือผูก คือ วรรณกรรมพื้นบ้านที่จารลงในใบลาน เรื่องลาวที่บันทึกอาจเป็นชาดก หรือนิทานพื้นบ้านเป็นต้นว่าเรื่องการะเกดสังข์สินชัย ผู้อ่านหนังสือต้องสามารถอ่านได้อย่างแตกฉาน จนสามารถจำเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างขึ้นใจ แล้วจึงนำมาเล่าสู่ผู้ฟัง ผู้ที่สามารถเล่าเรื่องราวในหนังสือนั้นเรียกว่า “หมอลำ” หรือ “คนลำ” ดังนั้นคำว่า “หมอลำ” น่าจะเกิดจากหมอลำในวรรณกรรมหนังสือผูกดังกล่าว

3. หมอลำเกิดจากการเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาวเนื่องในโอกาสต่างๆ เช่นว่าการลงช่วยเข็นฝ้าย การลงแขกเกี่ยวข้าว และการมีส่วนร่วมในงานนักขัตฤกษ์ต่างๆ โดยที่หนุ่มสาวได้มีโอกาสสนทนากันด้วยโวหารที่ไพเราะ และมีความหมายลึกซึ้ง เรียกว่า พุดพญา หรือ จำผญา ต่อมาได้เอาผญาไปขับลำนำโต้ตอบกันเกิดเป็น ลำผญา และลำกลอน ขึ้นซึ่งลำผญานี้เป็นลักษณะของการลำ ผู้ลำจะนั่งลำ ไม่ยืนลำเหมือนหมอลำประเภทอื่น

ไพรัตน์ พลเยี่ยม (2532 : 11-12) ได้ศึกษาเรื่องหมอลำกลอน ผลจากการศึกษาในตอนหนึ่งพบว่าเมื่อเอ่ยถึง “หมอลำ” ตามความเข้าใจของชาวอีสานโดยทั่วไปมีความหมาย 2 ประการ คือ

1. หมอลำ หมายถึง การขับลำนำด้วยภาษาถิ่นอีสาน ประกอบเสียงเครื่องดนตรีพื้นเมืองที่เรียกว่า “แคน”

2. หมอลำ หมายถึง ผู้ที่มีความชำนาญในการขับลำนำ ด้วยภาษาถิ่นอีสานประกอบเสียงเครื่องดนตรีพื้นเมืองที่เรียกว่า “แคน”

แก้วดา คำวัฒน์. (2531 : 12 -16) ศึกษาเรื่อง หมอลำเพลิน ในตอนหนึ่งค้นพบว่าเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงหมอลำ คือ แคนอย่างเดียวก่อนแต่หลังๆ เมื่อหมอลำได้รับวิวัฒนาการแตกแยกสาขาออกไป จนเกิดการแสดงหมอลำแบบใหม่ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ลำหมู ลำเพลิน ฯลฯ ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงลำหมู ลำเพลินมีเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงประกอบเพิ่มอีก ซึ่งนอกจากนี้ยังมีพิณ กลองชุดแบบฝรั่ง ออร์แกน กีตาร์ไฟฟ้าและเบสไฟฟ้า เป็นต้นอย่างไรก็ตามเครื่องดนตรีเป็นหัวใจสำคัญที่ใช้ประกอบการแสดงหมอลำก็คือ แคน ผู้ที่มีความชำนาญในการเป่าแคนเรียกว่า “หมอแคน” ผู้ที่มีความชำนาญในการลำเรียกว่า “หมอลำ” ผู้ที่มีความสามารถทั้งสองอย่างนี้เป็นสิ่งคู่กันมาตลอดจนติดปากของชาวอีสานเหมือนกับคำว่า นักร้องกับนักดนตรี ของภาคกลาง แคนเป็นเครื่องดนตรีที่ชาวอีสานเห็นว่ามีเสียงไพเราะลึกซึ้ง ยิ่งนัก เป็นเครื่องดนตรีกล่อมแห่งที่ราบสูงมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ชาวอีสานซาบซึ้งจนเข้าลักษณะเคลิบเคลิ้มหลงใหล ซาบซึ้งเป็นชีวิตจิตใจเสียงแคน ทำให้ผู้ที่ได้ยินตกอยู่ในภวังค์ได้สนิทว่ากันว่าเวลาหนุ่มๆ เป่าแคนไปเป็นกลุ่มไปตามหมู่บ้าน เพื่อที่จะเกี้ยวพาราสีสาว สำหรับคนที่เป่าแคนเก่งๆ คนแก่ที่เข้านอนแต่ยังนอนไม่หลับ เมื่อได้ยินเสียงแคน ฟังจนห้วงทกหมอนดังคำกล่าว “เป่าแคนลายผู้เฒ่าห้วงทกหมอน” บ้างก็ว่า สาวไม่ชอบบ่าวที่เกี้ยวพาราสีแต่เป่าแคนเก่ง แม่ของสาวฟังแล้วชอบ จึงทำให้เป็นผลพลอยเปิดทางให้แก่บ่าว เป็นต้น

นอกจากนี้ ศิริวรรณ วิทยามาลา (2532 : 61-62) ได้ศึกษาเรื่องหมอลำผีฟ้า ซึ่งรายละเอียดได้ศึกษาประเภทของหมอลำและยังค้นพบว่าถ้าจะกล่าวถึงประเภทของหมอลำนั้นเนื่องจากหมอลำเป็นการละเล่นที่นิยมกันแพร่หลาย และวิวัฒนาการวิธีแสดง และการขับร้องเพิ่มขึ้นตามลำดับ ปัจจุบันได้ศึกษาประเภทหมอลำ หรือการลำออกเป็นหลายประเภทสรุปได้ดังนี้

1. ลำกลอน ได้แก่การลำโดยทั่วไป เน้นการประชันกลอนตอบโต้กันเป็นหลัก
2. ลำโจทย์ – แก้ เป็นการลำแบบ ถาม – ตอบ
3. ลำเกี้ยว เป็นการลำกลอนเกี้ยวพาราสีกัน
4. ลำชิงชู้ คือการลำชิงรักหักสวาทกันระหว่างชายสองหญิงหนึ่ง
5. ลำพื้น เป็นการเล่าเรื่องนิทาน
6. ลำหมู เป็นการลำเล่านิทานแสดงเรื่องราวมีผู้แสดงประกอบ
7. ลำเพลิน เป็นการลำคล้ายลำหมู แต่ฝ่ายหญิงนั่งกระโปรงเงิน

8. ลำผีฟ้า หรือลำส้อง ลำทรง เป็นการลำเพื่อรักษาคนป่วย
9. ลำไคว่าที เป็นเหมือนกลอนลำ เน้นหน้าที่ที่พึงปฏิบัติสามิ ภรรยา
10. ลำภูไท มาจากชาวภูไทใช้แคนเป่าประกอบการลำทำนองอ่อนหวาน

ลักขณา สุขสุวรรณ (2531) ได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง “วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง” เพื่อการใช้ภาษา การสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทย คุณค่าทางจริยธรรม เพื่อชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของเพลงลูกทุ่ง ผลการศึกษาพบว่า เพลงลูกทุ่งเป็นอิทธิพลต่อคนไทยส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในชนบทและยังมีอิทธิพลมากขึ้นในสังคมทั่วไป ทั้งนี้เพราะเพลงลูกทุ่ง เสนอเนื้อหาที่ทำให้ผู้ฟังทราบเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ อย่างทันเหตุการณ์ สนุกสนาน การใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เพลงลูกทุ่งแพร่หลาย เพราะการใช้ภาษาส่วนมากเป็นภาษาง่ายๆ แสดงให้เห็นถึงค่านิยมและเอกลักษณ์ไทย อีกทั้งยังเป็นการศึกษาด้านสังคมวิทยา และ มานุษยวิทยา ในแต่ละยุคสมัยด้วย

จินตนา ดำรงค์เลิศ (2531) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมและการดำเนินชีวิตของชาวชนบทไทยที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทยตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึง พ.ศ. 2525 ” เพื่อศึกษาสาระ เกี่ยวกับความเป็นมาของเพลงลูกทุ่ง ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม สภาพแวดล้อมและการดำเนินชีวิตของชาวไทยที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่ง ผลการศึกษาพบว่า เพลงลูกทุ่งมิได้เป็นสื่อเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่สาระของเพลงลูกทุ่งยังแฝงคุณค่า ทั้งในด้านสังคมวิทยา วัฒนธรรมและวรรณศิลป์อีกด้วย

อภิรักษ์ พฤกษะศรี (2532) ได้ศึกษาวิเคราะห์ เรื่อง “โลกทัศน์ ชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งภาคใต้ระหว่างปี พ.ศ. 2519 – 2529 ” เพื่อศึกษาเนื้อหาเพลงลูกทุ่งภาคใต้ และโลกทัศน์ของชาวไทยภาคใต้ ผลการศึกษา เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งภาคใต้สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตชาวไทยภาคใต้ในหลายแง่มุม ซึ่งอาจมีการเคลื่อนไหว และเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ส่วนโลกทัศน์ของชาวไทยภาคใต้ปรากฏในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์พบว่า ชาวไทยภาคใต้ ต้องการให้บุคคลรู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบวางตนให้เหมาะสม ให้อยู่อย่างสุจริต ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ผู้มีความรู้ ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี มีความจริงใจ ซื่อตรงและรักพวกพ้อง ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือกฎเกณฑ์ธรรมชาติอยู่มาก

จรรยา หอมระรื่น (2534) ได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง “วรรณกรรมจากเพลงลูกทุ่งของพรภิรมย์” เพื่อศึกษาศิลปะการใช้ภาษา รูปแบบตลอดจนเนื้อหาสาระต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ในวรรณกรรมเพลง ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะคำประพันธ์ จะใช้คำประพันธ์หลายลักษณะด้านทำนองเพลงจะใช้ทำนองเพลงต่างๆ หลายประเภท แต่จะใช้ทำนองเพลงไทยเดิมมากที่สุด การใช้ภาษาจะใช้คำง่าย ไพเราะ และเลือกใช้คำได้เหมาะสมกับอารมณ์เพลง ส่วนสาระของเพลงมีหลายประเภท ทั้งยังได้แฝงความคิดและแนวทางต่างๆ ที่ควรปรากฏในสังคมตลอดจนความเชื่อทางพุทธศาสนาไว้ด้วย

บุบผา เมฆศรีทองคำ (2534) ได้วิเคราะห์เรื่อง "การศึกษาบทบาทของเพลงลูกทุ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต : วิเคราะห์เนื้อหาของเพลงลูกทุ่ง ในช่วงปี พ.ศ.2532-2535 "เพื่อศึกษาเนื้อหาเพลงลูกทุ่งที่สะท้อนถึงลักษณะสังคมชนบทไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยม ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาของเพลงลูกทุ่ง สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของสังคมชนบทไทยและค่านิยมของคนในสังคมชนบทหลายด้าน ส่วนในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชนบทนั้นสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พอสสมควร

ภักยา ภักดีบุรี (2535) ได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง "วรรณกรรมเพลงของไพบูลย์ บุตรขัน" เพื่อศึกษาชีวประวัติและผลงานเพลง สภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย ตลอดจนบุคลิกภาพผู้แต่งที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลง ผลการศึกษาพบว่า ด้านชีวประวัติและผลงานเพลงของไพบูลย์ บุตรขัน ทำให้มองเห็นบุคลิกภาพของผู้แต่งในแง่ต่าง ๆ ลักษณะเด่นในการสร้างสรรค์ผลงานเพลง คือ การนำทำนองเพลงพื้นบ้าน และ เพลงไทยเดิมมาสร้างสรรค์ นอกจากนี้ บทเพลงยังสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมชนบท และในสังคมเมือง

มาลินี ไชยชำนาญ (2535) ได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง "วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของชลธี ธารทอง" เพื่อศึกษาด้านศิลปะการประพันธ์ สภาพสังคม วัฒนธรรม และทรรศนะของผู้ประพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านศิลปะการประพันธ์ใช้คำประพันธ์ชนิดกลอนที่ใช้จำนวนคำไม่แน่นอนมากที่สุด เขียน บทเพลงมีความยาว 4 ท่อนมากที่สุด ใช้สัมผัสในหลายแบบ นิยมใช้ถ้อยคำและสำนวนใหม่ๆ ด้านสภาพสังคมวัฒนธรรม ได้สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของชาวไทยในสังคมชนบท และชาวไทยในสังคมเมือง นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นทรรศนะของชลธี ธารทอง ที่มีต่อสภาพสังคมอย่างกว้างขวาง

บุษกร ครุทวงศ์ (2537) ได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง "วรรณกรรมเพลงของ พยงค์ มุกดา" เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหา โลกทัศน์ ศิลปะการประพันธ์และบทบาทของวรรณกรรมเพลงที่มีต่อสังคม ผลการศึกษาพบว่า พยงค์ มุกดา ได้สร้างผลงานเพลงไว้เป็นจำนวนมาก บทเพลงมีเนื้อหาที่หลากหลายกว้างขวาง เนื่องจากผู้ประพันธ์เป็นคนมองโลกในแง่ดี ทำให้ไม่มีโลกทัศน์ที่เป็นอคติต่อบุคคลหรือสิ่งใด ด้านศิลปะการประพันธ์ ส่วนใหญ่มีรูปแบบคล้ายกลอนสุภาพ ส่วนการใช้ถ้อยคำโวหาร ใช้ได้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดอารมณ์สไปตามลีลาภาษาที่ถ่ายทอดออกมา จึงนับได้ว่ามีคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์และมีบทเพลงเป็นจำนวนมากที่มีเนื้อหาสาระอันเป็นประโยชน์ต่อ บุคคล สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นวรรณกรรมเพลงของพยงค์ มุกดาจึงมีคุณค่าทั้งทางด้านบันเทิงและการสร้างสรรค์จรโล่งสังคมไทยด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนินการค้นคว้า

การศึกษาวิธีการร้อง “ลูกทุ่งหมอลำ” ของบ้านเย็น รากแก่น ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์บุคคล จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้มาศึกษา จัดหมวดหมู่ วิเคราะห์เรียบเรียงข้อมูล นำเสนอรายงานผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยกำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1.1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.1.2 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับดนตรี เพลงพื้นบ้าน
- 1.1.3 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่ง
- 1.1.4 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหมอลำ

1.2 บุคคลข้อมูล

- 1.2.1 บ้านเย็น รากแก่น
- 1.2.2 สลา คุณวุฒิ
- 1.2.3 ดอย อินทนนท์
- 1.2.4 สวัสดิ์ สารคาม
- 1.2.5 ดุ้ย ดอนตาล

1.3 ศึกษารวบรวมข้อมูลภาคสนาม ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

- 1.3.1 สัมภาษณ์บุคคลข้อมูลโดยการบันทึกเทปเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์
- 1.3.2 รวบรวมเพลงลูกทุ่งหมอลำ ชุด “หมอลำอินเตอร์สันทันทรวง”
- 1.3.3 เก็บข้อมูลโดยการบันทึกวีดิทัศน์เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.4.1 กระดาษจดบันทึก
- 1.4.2 กล้องถ่ายรูป
- 1.4.3 เครื่องบันทึกเสียง
- 1.4.4 แบบสัมภาษณ์
- 1.4.5 การสังเกต

2. ชั้นศึกษาข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากภาคสนามมาประมวลความ และนำจัดเรียบเรียงตามขั้นตอนแล้วนำมาเขียนงานวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ดังนี้ ชาติภูมิ การศึกษา สภาพครอบครัว การเรียนเล่า และการเข้าสู่วงการหมอลำ ชีวิตการทำงานในฐานะศิลปินผู้คลุกคลีอยู่ในวงการเพลงลูกทุ่งและหมอลำ ประสบการณ์ความภูมิใจในชีวิตในวัยเยาว์จนถึงปัจจุบัน ผลงานด้านการแสดง รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่ได้รับ

3. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เรียบเรียงประวัติและผลงาน ของบานเย็น รากแก่น

- 3.1.1 ชาติภูมิ
- 3.1.2 การศึกษา
- 3.1.3 สภาพครอบครัว
- 3.1.4 การเรียนรำและการร้องเพลง
- 3.1.5 การเข้าสู่วงการ
- 3.1.6 ประสบการณ์ความภูมิใจในชีวิต

3.2 ศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของ บานเย็น รากแก่น

- 3.2.1 เทคนิคการใช้ลูกคอ
- 3.2.2 เทคนิคการเอื้อน

4. ชั้นสรุปผลการวิจัย

- 4.1 สรุปผลการวิจัยการศึกษา
- 4.2 นำเสนอผลงานการวิจัยแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์
- 4.3 ข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ประวัติและผลงาน

1. ชีวิตประวัติบานเย็น รากแก่น

จากการศึกษาเรื่องราวชีวิตประวัติของ บานเย็น รากแก่น ศิลปินนักร้องลูกทุ่งหมอลำ ผู้วิจัยจะขอนำเสนอเป็นลำดับชั้นอายุตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยจะแยกออกเป็นประเด็นสำคัญจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงอายุที่จะเอื้อประโยชน์ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งข้อมูลที่ได้ทั้งหมดได้จากการสัมภาษณ์โดยตรงจากบานเย็น รากแก่น จากผู้จัดการส่วนตัว ญาติสนิท จากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมถึงอิทธิพลสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัว สถานที่ต่าง ๆ ที่เคยอาศัย และทำงาน บุคคลที่เคยอาศัยอยู่ด้วย ผู้ที่เคยประพันธ์เพลงให้ การย้ายถิ่นที่อยู่ และผลงานต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Section) ในการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Section) ซึ่งจะขอนำเสนอเป็นรายละเอียดดังนี้

ด้านครอบครัว

บานเย็น รากแก่น¹ เกิดเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2495 ที่บ้านกุดลอย ตำบลโนนสว่าง อำเภอตระการพืชผล (ปัจจุบันแยกเป็นอำเภอกุดข้าวปุ้น) ปัจจุบันอายุ 51 ปี เป็นชาวอุบลราชธานี บิดาชื่อนสุตตา รากแก่น อาชีพช่างปั้นพระ มารดาชื่อเหมื่อย รากแก่น อาชีพแม่บ้าน มีบุตร ธิดาทั้งสิ้น 4 คน

1. คุณสมหมาย รากแก่น เป็นพี่ชายคนโต เป็นช่างรับเหมาก่อสร้างที่จังหวัดอุบลราชธานี
2. คุณบานเย็น รากแก่น เป็นลูกสาวคนที่สอง เป็นศิลปินลูกทุ่งหมอลำ
3. คุณบานชื่น รากแก่น เป็นลูกสาวคนที่สาม ทำงานธุรกิจส่วนตัว
4. คุณมุกดา รากแก่น เป็นลูกคนสุดท้อง ทำงานธุรกิจส่วนตัว

สภาพครอบครัว

ปี พ.ศ. 2517 บานเย็น รากแก่น ได้เข้าพิธีมงคลสมรส นายเทพบุตร วัฒนชัยฤกษ์ มีบุตรธิดา 3 คน คือ

1. นางสาวดวงสุตา วัฒนชัยฤกษ์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย
2. นางสาววาทีณี วัฒนชัยฤกษ์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

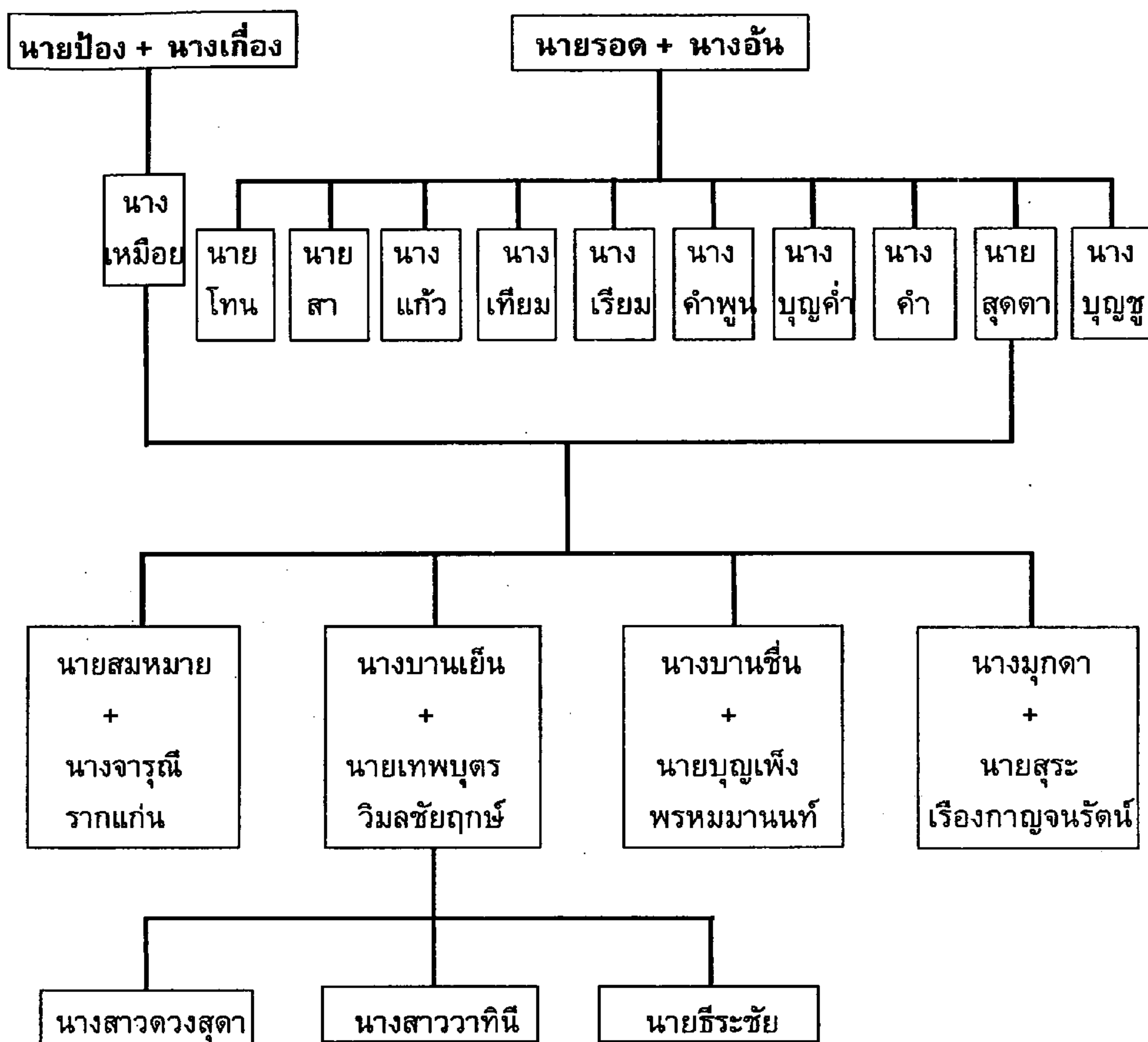
¹ สัมภาษณ์บานเย็น รากแก่น, ศิลปินนักร้องลูกทุ่งหมอลำ, วันที่ 9 ตุลาคม 2545

3. นายธีระชัย วิมลชัยฤกษ์ กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีที่เมืองเมลเบิร์น
ประเทศออสเตรเลีย

ภาพประกอบ 1 บานเย็น รากแก่น และบุตรธิดา
ในปี พ.ศ.2527 ได้หย่ากับ นายเทพบุตร วิมลชัยฤกษ์ โดยเลี้ยงบุตรและธิดาด้วยตนเอง

โครงสร้างครอบครัวของบ้านเย็น รากแก่น

จากการสัมภาษณ์ บ้านเย็น รากแก่น ทำให้ผู้วิจัยสามารถเขียนแผนภูมิแสดงโครงสร้างครอบครัว ซึ่งในครอบครัวไม่มีใครมีความรู้เกี่ยวกับดนตรีและการร้องหมอลำ แต่ด้วยความชอบของพ่อสุดตาและแม่เหมื่อย จึงสนับสนุนให้บ้านเย็น รากแก่น ได้เรียนลำ

ระหว่างปี พ.ศ 2495 - 2506 ชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนเข้ารับการศึกษา

บานเย็น รากแก่น ลืมตามองโลกจากท้องของแม่เหมื่อยในวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2495 ซึ่งมีพ่อสุดตาผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวคอยเลี้ยงดู ในขณะนั้นแม่เหมื่อยและพ่อสุดตามีบุตรชายชื่อสมหมายอายุ12ปีเป็นพี่ชายคอยช่วยพ่อแม่เลี้ยงบานเย็นและบานชื่นที่เพิ่งมีอายุได้2ขวบ จนกระทั่งบานเย็นอายุได้ 7 ปี ซึ่งตรงกับปี พ.ศ.2502 บานเย็น รากแก่น เริ่มเข้าเรียนชั้น ประถมปีที่1 ที่โรงเรียนท่าวังหิน (ปัจจุบันคือโรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีและ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปี พ.ศ.2506 (บานเย็น รากแก่น สัมภาษณ์ 2545, 9 ตุลาคม : ที่บ้านพัก)

ภาพประกอบ 2 บานเย็น รากแก่น ขณะเรียนโรงเรียนบ้านวังหิน

ระหว่างปี พ.ศ. 2507-2509 เริ่มหัดท่องกลอนลำจนกระทั่งสนใจเรียนหมอลำ

หลังจากที่ออกจากโรงเรียนแล้ว บานเย็น รากแก่น ได้รับการฝึกสอนการรำรำ การลำกลอน หรือหมอลำมาตลอดจากญาติผู้ใหญ่ จนกระทั่ง พ.ศ.2507 บานเย็น รากแก่น อายุ 12 ปี ได้เรียนหมอลำกับครูหนูเวียง แก้วประเสริฐ ซึ่งเป็นหมอลำที่มีชื่อเสียงในการแสดงการร้องลำตลอดจนคุณแม่เหมื่อย คุณพ่อสุดตา ซึ่งทั้งหมดนี้ให้การสนับสนุนพร้อมช่วยสอน หลังจากที่ถูกกลับมาจากเรียนกับครูหนู โดยให้ท่องกลอนตลอดไม่เคยให้ไปเที่ยวที่อื่นเลย จนหนักขึ้นทุก ๆ ที่ บานเย็นเองเคยหนีไปท่องกลอนลำบนต้นไม้จนหลับ เมื่อพ่อสุดตามาพบ จึงถูกตีจนตกจากต้นไม้ หลังจากนั้นให้ท่องจนหลับที่โต๊ะ จะถูกคุณแม่เอาน้ำมาสาดซึ่งทำให้ บานเย็นมีความตั้งใจมากขึ้น การท่องกลอนลำในบางวันต้องท่องให้ได้ถึง 1 กลอนลำ ซึ่งมีความยาวเท่ากับ 3 ถึง 4 เท่าของเพลงลูกทุ่ง ด้วยความขยันพากเพียรและได้รับการฝึกฝนอย่างจริงจัง จึงทำให้สามารถเริ่มออกทำการแสดงหมอลำได้ในปี พ.ศ.2509 ขณะนั้นอายุ 14 ปี โดยขณะนั้นคุณแม่เป็นผู้รับงานการแสดง จัดการทุกเรื่องแทนบานเย็น ในการเดินทางไปแสดงช่วงนี้ ใช้วิธีเดินเท้าเป็นระยะทางกว่า 10 กิโลเมตรทุกครั้งที่มีการแสดงหมอลำ
(บานเย็น รากแก่น สัมภาษณ์ : ที่บ้านพัก)

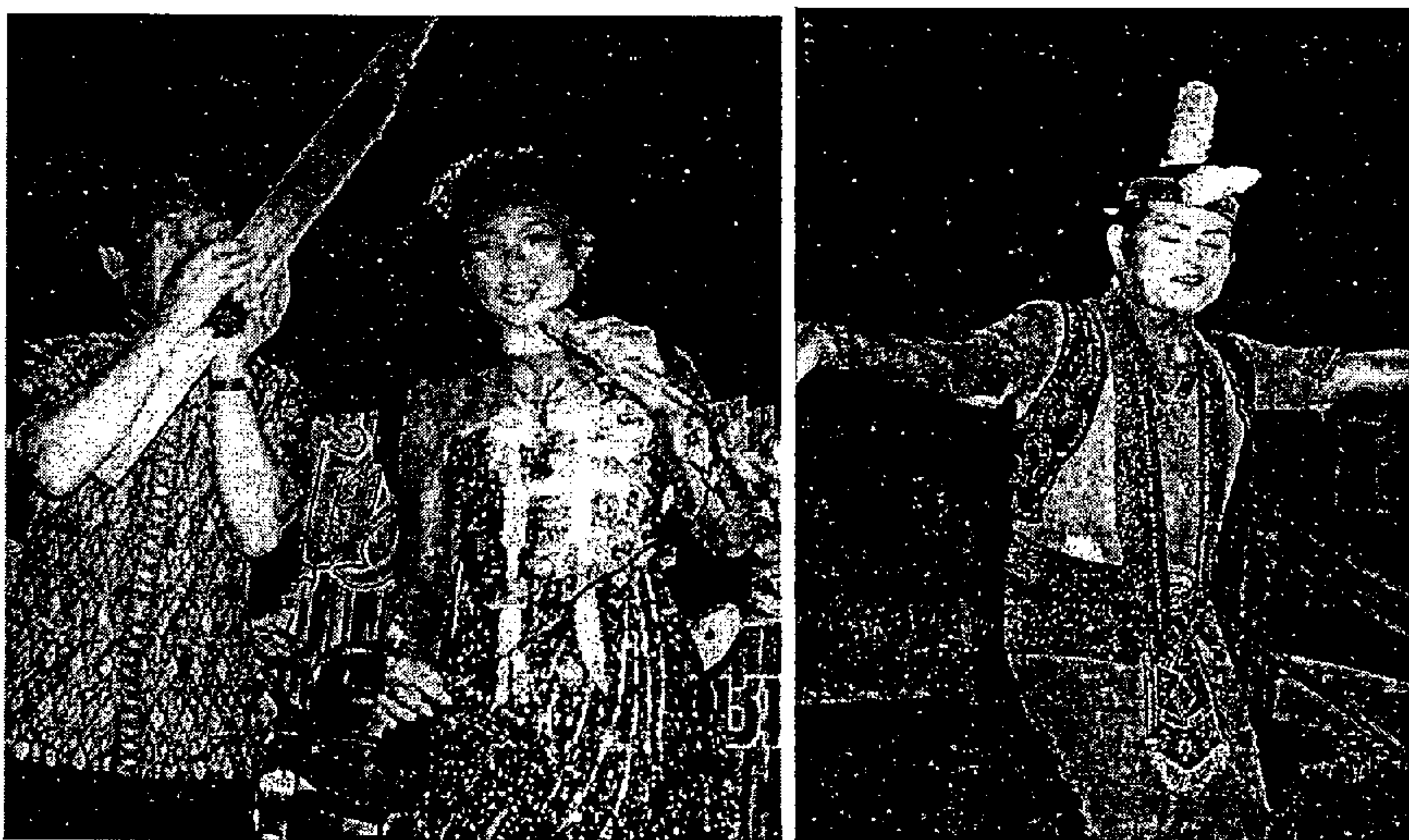

ภาพประกอบ 3 บานเย็น รากแก่นในช่วงเริ่มฝึกหมอลำ

ระหว่างปี พ.ศ. 2510 – 2512 เป็นนางเอกอยู่คณะรังสิมันต์

ด้วยความสามารถด้านการลำกลอนใน พ.ศ.2510 เริ่มลำแข่ง (ลำคู่) กับคู่หมอลำชาย อาทิเช่น หมอลำเดชา นิตย์อินทร์ หมอลำโกศล จันวาริ หมอลำเข้มทอง แสนทวีสุข หมอ

ลำสมาน หงส์ษา เป็นต้น และปฏิภาณไหวพริบของบานเย็น รากแก่น ทำให้การด้นกลอนสด แข่งกับหมอลำชายที่มีประสบการณ์มากกว่า บานเย็น รากแก่น สามารถร้องลำได้ชัยชนะอยู่เสมอ จากลีลาฟ้อนรำอ่อนช้อย น้ำเสียง รูปร่างดี ทำให้หมอลำบานเย็น รากแก่นเป็นที่ชื่นชอบของผู้ติดตามผลงานหมอลำ ชื่อเสียงของบานเย็น รากแก่น เป็นที่รู้จักของชาวเมืองอุบล และชาวอีสานเป็นอย่างดี มีผู้มาว่าจ้างไปลำทุกวันจนไม่มีเวลาพักผ่อน ปัญหาสุขภาพจึงตามมา แพทย์ได้แนะนำให้บานเย็น รากแก่น หยุดพักเพื่อรักษาตัวนาน 2 ปี แต่ด้วยภาระรับผิดชอบเลี้ยงดูพ่อแม่และน้องสาวที่เพิ่งออกมาดูโลกใน วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ.2512 จึงไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ได้ แต่ก็พยายามเลือกการลำที่มีเวลาพักบ้าง จึงได้ฝึกหัดเพิ่มเติมในการแสดงลำเรื่องต่อกลอน ในปี พ.ศ.2511 - 2512 คณะหมอลำหมู่ที่มีชื่อเสียงมากของเมืองอุบล คณะวังสิมมันต์ ขาดนางเอก เนื่องจากหมอลำฉวีวรรณ ดำเนิน (ฉวีวรรณ พันธุ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงพื้นบ้านหมอลำปี พ.ศ.2536) นางเอกประจำคณะวังสิมมันต์ ได้แยกตัวไปตั้งคณะหมอลำใหม่ ชื่อ “ลูกศิษย์วังสิมมันต์” บานเย็น รากแก่น จึงได้เข้าแสดงเป็นนางเอกประจำคณะวังสิมมันต์ จากการแสดงหมอลำคู่ มาเป็นนางเอกหมอลำหมู่คณะวังสิมมันต์ ทำให้ชื่อเสียงของคณะวังสิมมันต์ เป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศ

ภาพประกอบ 4 บานเย็น รากแก่น นางเอกประจำคณะวังสิมมันต์คู่กับพระเอกทองคำเพ็งดี

ระหว่างปี พ.ศ. 2514 แสดงภาพยนตร์เรื่องแรกชื่อแผ่นดินแม่

ด้วยชื่อเสียงจากการแสดงเป็นนางเอกหมอลำหมู่คณะวังสิมมันต์ ทำให้ผู้กำกับภาพยนตร์ได้มาติดต่อให้ไปแสดงภาพยนตร์ พ.ศ.2514 ชรินทร์ นันทนาคร ได้มาติดต่อให้บานเย็น รากแก่น ไปแสดงภาพยนตร์ เรื่องแผ่นดินแม่ ซึ่งเป็นภาพยนตร์ 75 มม. (จอซิเนมาสโคป) เรื่องแรกของประเทศไทย โดยแสดงเป็นนางเอกคู่กับ เพชร ภูเขา ราชฤทธิ์ ที่แสดง

เป็นนางเอกรุ่นแม่ เนื่องจากการแสดงหมอลำมีมาก บานเย็น รากแก่น จึงต้องปฏิเสธการแสดง ภาพยนตร์ เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้กำกับได้พยายามมาติดต่อให้ไปแสดง เพราะไม่สามารถปลีกเวลาไปแสดงได้ (บานเย็น รากแก่น สัมภาษณ์ :ที่บ้านพัก)

ระหว่างปี พ.ศ. 2515 – 2516 ตั้งวงดนตรีลูกทุ่งและการได้รับสมญานาม

พ.ศ.2515 หมอลำถึงจุดอิ่มตัว เพราะอิทธิพลของเพลงลูกทุ่ง บานเย็น รากแก่น จึงแยกมาตั้งวงดนตรีลูกทุ่งหมอลำซึ่งเป็นที่ยอมรับในขณะนั้น โดยใช้ชื่อว่า “บานเย็น รากแก่น” นอกจากเป็นนักร้องนำแล้ว ยังเป็นหัวหน้าวงอีกด้วย จากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ทำให้สามารถบริหารวงดนตรี สร้างชื่อเสียงเป็นอย่างมาก เมื่อเปิดการแสดงที่ใดก็ตาม จะได้รับความสนใจจากผู้ติดตามผลงานเพลงเป็นจำนวนมาก เช่น การแสดงที่จังหวัดเชียงใหม่ ตามปกติจะจัดการแสดงสองรอบ คือ รอบบ่ายและรอบค่ำ แต่เมื่อเปิดการแสดงสองรอบผ่านไป ผู้ติดตามผลงานเพลงก็ได้เรียกร้อง ขอเพิ่มรอบเช้า ถึงกับนอนรอนหน้าโรงภาพยนตร์ที่เปิดทำการแสดง หากไม่เปิดรอบเช้าเพิ่มจะไม่ยอมให้คณะของบานเย็น เดินทางไปแสดงต่อที่อื่น จนทำให้ต้องเปิดการแสดงเพิ่มรอบเช้า การจัดแสดงที่เวทีมวยลุมพินี เมื่อเปิดการแสดง บานเย็น รากแก่น ออกแสดงเพลงแรก ผู้ติดตามผลงานเพลงที่มารอชมการแสดงจำนวนมาก ต่างป็นป้ายเปียดเสียดกันมาที่หน้าเวทีการแสดง เพื่อจะได้ชมการแสดงของ บานเย็น รากแก่น อย่างใกล้ชิด จนเกิดเหตุการณ์สับสนวุ่นวาย ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมให้สงบลงได้ จึงต้องงดการแสดงในครั้งนั้น การแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งหมอลำคณะบานเย็น รากแก่น เป็นที่รู้จักของคนไทยทั่วประเทศ โดยเฉพาะในภาคอีสาน ขณะที่บานเย็นกำลังแสดงอยู่นั้น ผู้ติดตามผลงานเพลงต่างปรบมือชอบใจ และร้องออกมาเป็นเสียงเดียวกันว่า “ราชินีหมอลำ ราชินีหมอลำ...บานเย็น” ตั้งแต่ปี พ.ศ.2515 เป็นต้นมา ไม่ว่าบานเย็น รากแก่น จะไปแสดงที่ใด ผู้ติดตามผลงานเพลงก็จะเรียกและขนานนามให้ว่า “ราชินีหมอลำ” จึงนับว่าชื่อราชินีหมอลำ...บานเย็น รากแก่น เป็นชื่อที่ประชาชนตั้งให้โดยแท้

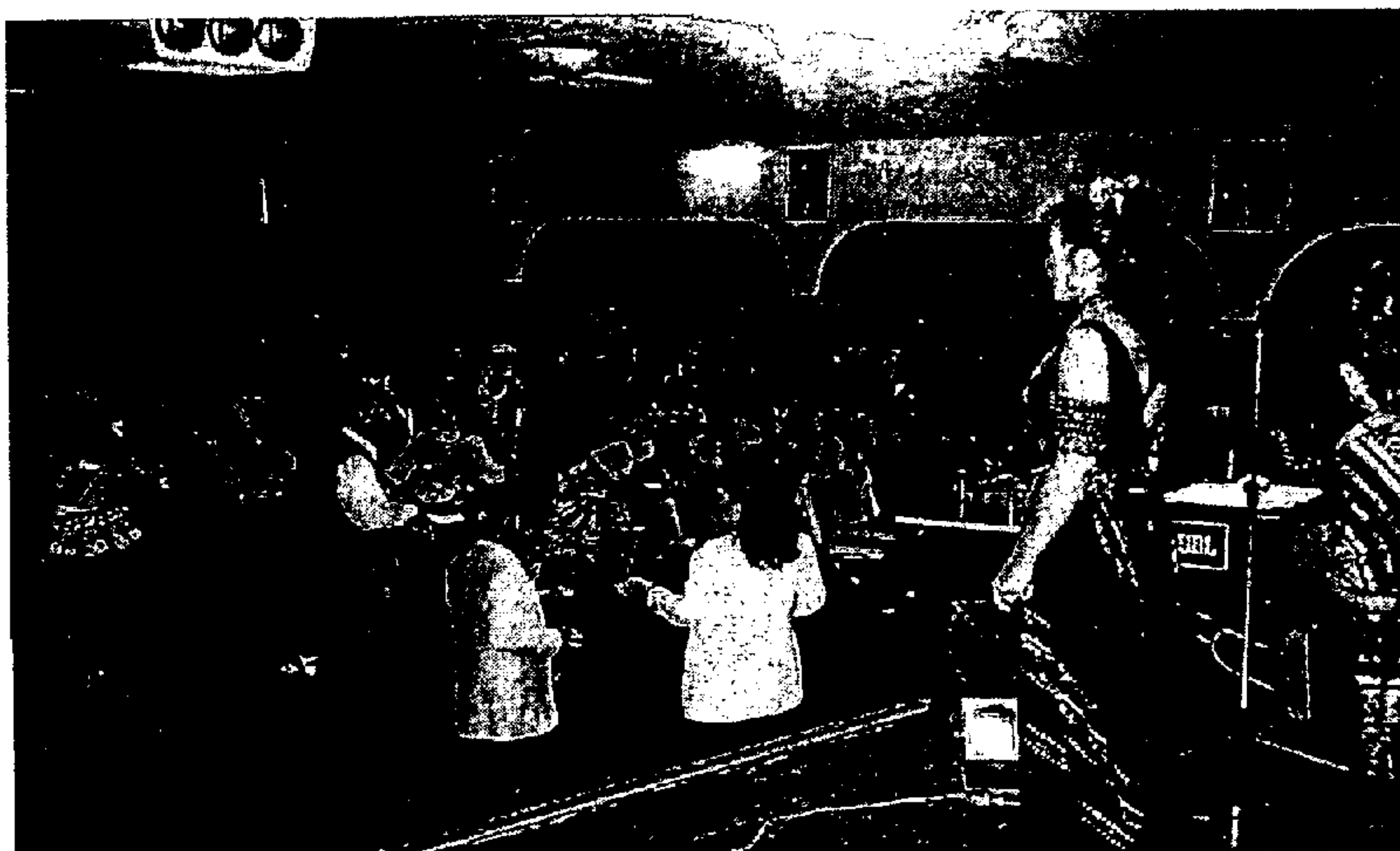
ระหว่างปี พ.ศ. 2517 - 2523 ช่วงแห่งความรักและการออลาวงการ

บานเย็น รากแก่น ได้เข้าพิธีมงคลสมรสกับนักแต่งเพลงชื่อดัง เทพบุตร สติรอดชมพู่ และย้ายไปอยู่จังหวัดหนองคายในปี 2518 เมื่อมีครอบครัวก็มีภาระที่ต้องดูแลครอบครัว วงดนตรีลูกทุ่งหมอลำคณะบานเย็น รากแก่น จึงหยุดการแสดงไปในที่สุด ในช่วงที่หยุดการแสดงดูแลครอบครัวนั้น บานเย็น รากแก่น ได้คลอดบุตรสาวคนแรก ในวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2520 พร้อมกับตั้งชื่อว่า ดวงสุดา หรือ แอนนี่ เมื่อลูกสาวคนแรกอายุได้ 2 ขวบ บานเย็น รากแก่น อายุ 29 ปีซึ่งตรงกับ พ.ศ.2521 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “นิตยา” แต่ยังคงใช้ “บานเย็น” ในวงการแสดง เริ่มตั้งครรภ์ลูกคนที่สองจนวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2523 เป็นวันที่เธอต้องเจ็บปวดและวันที่มีความสุขเมื่อบานเย็นได้ลูกสาวอีกเป็นคนที่ 2 และตั้งชื่อว่า วาทีนี หรือ แคนดี้ นับเป็นเวลา 6 ปีเต็มที่บ้านเย็น รากแก่น ได้หยุดทำการแสดงและทำหน้าที่ของการเป็นแม่ศรีเรือน

ระหว่างปี พ.ศ.2524-2529 สังกัดเสียงสยาม

เนื่องจากมารดาได้ป่วยเป็นโรคมะเร็ง ด้วยภาระหน้าที่ของบานเย็น รากแก่น ที่ต้องรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษา ประกอบกับขณะนั้นบุตรสาว 2 คน เริ่มเข้าเรียนในชั้นอนุบาลแล้ว จึงพอมีเวลาที่จะออกแสดงได้อีกใน พ.ศ.2523 บานเย็น รากแก่น ได้รับความนิยมนจากผู้ติดตามผลงานเพลงเป็นอย่างดี ในปี พ.ศ.2524 นอกจากจะรับงานร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำแล้ว ยังได้บันทึกเทปเพลงอีก 6 ชุด ในสังกัดค่ายเพลงเสียงสยาม คือ ชุดเดี่ยวหัวใจแห้ว ชุดดังหว่ายสุขใจไร้ทุกข์ ชุดสาวลูกทุ่งอีสาน ชุดลำเพลินมักบัวฟ้างลำ ชุดเดี่ยวส่งใจสู่แนวหน้า ได้รับความสนใจจากผู้ติดตามผลงานเพลงจำนวนมาก ผลงานเพลงที่มีชื่อเสียงของบานเย็น รากแก่น ชื่อ “ราชินีหมอลำ บานเย็น รากแก่น” ไม่ได้รู้จักกันเฉพาะในประเทศเท่านั้น คนไทยที่อยู่ต่างแดน รวมทั้ง คนลาว คนเขมร ก็รู้จักกันดี และได้ติดต่อให้ไปเปิดการแสดงยังประเทศต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524 เป็นต้นมา เช่น ประเทศฝรั่งเศส ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา สวิสเซอร์แลนด์ เยอรมันตะวันตก อังกฤษ เดนมาร์ก เป็นต้น ที่ประเทศฝรั่งเศส ได้เปิดทำการแสดงในหลายเมือง บานเย็น รากแก่น ได้พบปะกับอดีตรัฐมนตรีประเทศลาว และบุคคลสำคัญของประเทศฝรั่งเศสหลายท่าน ซึ่งทุกท่านได้ให้เกียรติอย่างสูงและเป็นกันเอง การแสดงในแต่ละเมืองมีประชาชนทั้งชาวไทยและชาวฝรั่งเศสให้กำลังใจอย่างเนืองแน่น นอกจากนั้น ได้เปิดการแสดงเป็นการกุศลหารายได้ให้กับวัดไทยในต่างแดน เช่น วัดพุทธประทีป ในสหรัฐอเมริกา และวัดไทยในสวิสเซอร์แลนด์ เป็นต้น ทุกครั้งที่บานเย็น รากแก่น ทำการแสดงในต่างประเทศ ไม่เพียงแต่ทำให้ประชาชนชื่นชอบและรู้จักตัวเธอมากขึ้น ยังทำให้ผู้เข้าชมทุกคน รับรู้ถึงศิลปะวัฒนธรรมของไทยมากขึ้น โดยเฉพาะในขณะทำการแสดง ได้นำถึงศิลปะวัฒนธรรมของไทยอยู่ตลอด คนที่มาชมต่างประทับใจกันถ้วนหน้า ในระหว่างปี พ.ศ.2525 บานเย็น รากแก่น ได้ให้กำเนิดบุตรชายคนสุดท้องใน วันที่ 21 มกราคม และตั้งชื่อบุตรชายว่า ชีระชัย หรือ โทนี่ ซึ่งบานเย็น รากแก่น ได้เลี้ยงบุตรชาย อายุได้ 2 ขวบ เกิดปัญหาเกี่ยวกับสามี จึงได้หย่าร้างกันในปี พ.ศ.2527 โดยให้บุตร ธิดา ใช้นามสกุลของคุณเทพบุตร วัฒนชัยกฤษณ์ แต่บานเย็น รากแก่น เป็นผู้เลี้ยงดูบุตรทั้งสามคน และด้วยความใฝ่รู้ของบานเย็น รากแก่น จึงทำให้ยื่นใบสมัครเข้าเรียนในวันที่ 13 มกราคม 2527 ณ โรงเรียนการประชาสัมพันธ์เจ้าหน้าที่รายการวิทยุฯ รุ่นพิเศษ 16 เลขประจำตัว 3265 จบหลักสูตรการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรการจัดรายการวิทยุ ในปี พ.ศ.2529 บานเย็น รากแก่น ได้สูญเสียมารดาในขณะที่ไปแสดงที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงต้องเดินทางกลับมาจังหวัดอุบลราชธานี

(ดุษฎี ดอนตาล ผู้จัดการส่วนตัว สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2546 : ที่บริษัทแคนซอ)

ภาพประกอบ 5 บานเย็น รากแก่น ทำการแสดง ณ ประเทศฝรั่งเศส

ระหว่างปี พ.ศ.2530 - 2538

ช่วงปี พ.ศ.2530 บานเย็น รากแก่น ได้เดินทางไปศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการแสดงหน้าเวทีที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเวลา 1 ปี หลังจากนั้นกลับมาประเทศไทย ได้ย้ายมาอยู่ ณ หมู่บ้านปรีชา-ดอนเมือง ซอย 3 พหลโยธิน 87 อำเภอธัญญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ระหว่างปี พ.ศ. 2539 - 2546

เป็นช่วงที่ได้รับความชอบจากประสบการณ์การทำงาน ออกรายการทีวีต่างๆ และได้จัดตั้งบริษัทแคนซอ และด้วยความสามารถเฉพาะตัวด้านการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน สถาบันราชภัฏ อุบลราชธานี โปรแกรมวิชานาฏศิลป์ ได้เชิญให้ไปเป็นอาจารย์พิเศษ สอนวิชาศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ตั้งแต่ พ.ศ.2541 จนถึงปัจจุบัน ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรบรรยายสาริต "พัฒนาการหมอลำ" ในงานวันมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปี 2542 ณ สถาบันราชภัฏ อุบลราชธานี และในงานสังสรรค์งานกีฬาอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2542 บานเย็น รากแก่น ก็ได้ทำให้ทุกคนที่มาร่วมงานสนุกสนาน

ภาพประกอบ 6 บานเย็น รากแก่น ขณะเป็นวิทยากร ณ สถาบันราชภัฏ อุบลราชธานี

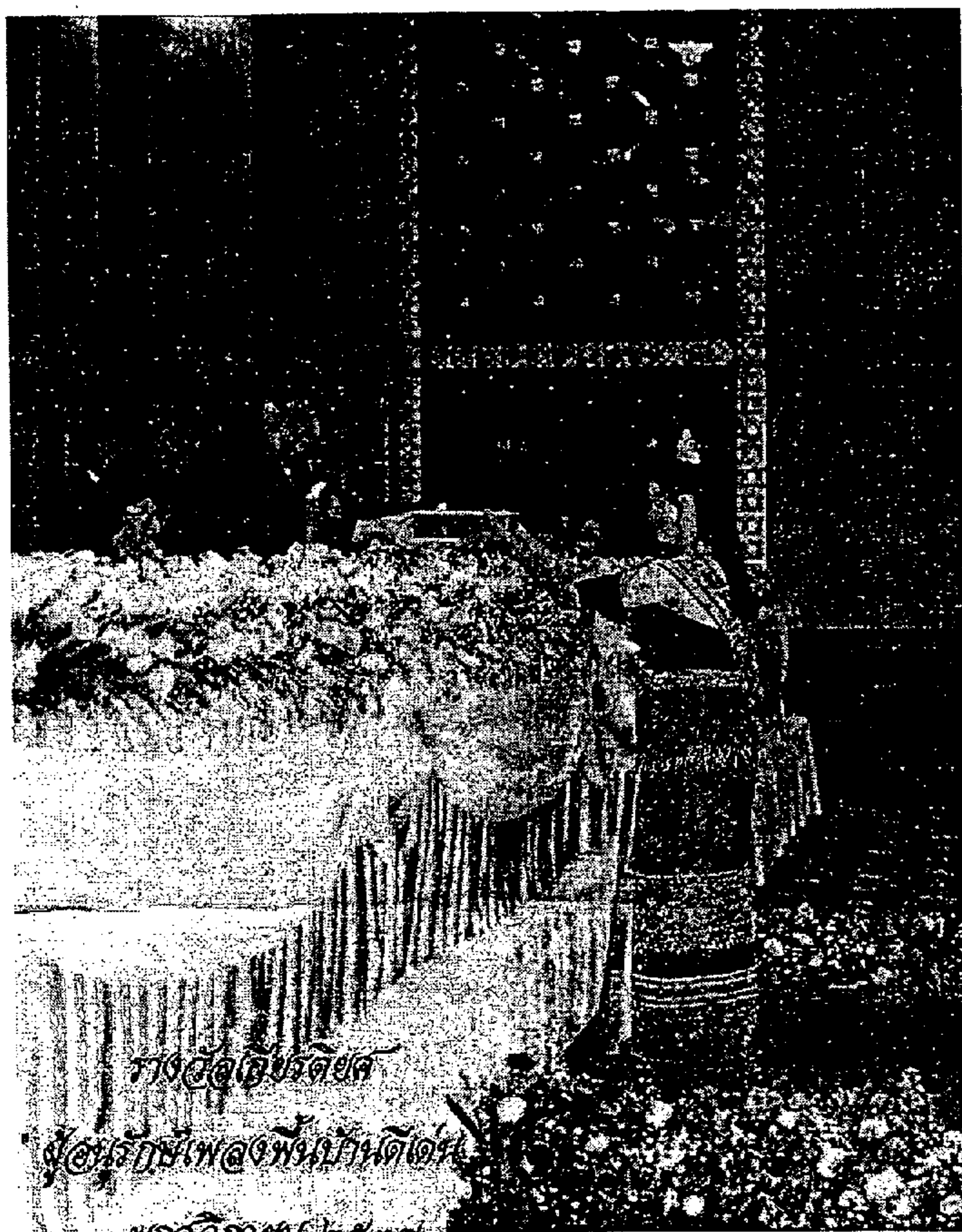
และวันที่ 6 กันยายน พ.ศ 2543 บานเย็น รากแก่น ต้องเสียใจมากที่สุด เพราะเป็นวันที่พ่อสุด
ดาได้จากไป และในปีเดียวกัน บานเย็น รากแก่น ได้รับมอบปริญญามหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ใน
สาขานาฏศิลป์และการละคร ในปี พ.ศ.2544 ได้สังกัดบริษัทท้อปไลน์ไทมอน ปัจจุบันเป็น
กรรมการที่ปรึกษากิตติมศักดิ์บริษัทแคนซอ จำกัด

2. ประสบการณ์การทำงาน

2.1 รางวัลเกียรติยศ และประกาศเกียรติคุณผู้มีผลงานดีเด่น

บ้านเย็น รากแก่น เป็นหมอลำและนักร้องลูกทุ่งหมอลำ ที่มีความสมบูรณ์แบบ เพราะมีน้ำเสียงเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง รูปร่างสวยงาม ลีลาการฟ้อนรำ ผสมผสานระหว่างรำไทย – อีสาน และนาฏศิลป์สากล จนได้ชื่อว่าเป็นการฟ้อนรำตามรูปแบบของบ้านเย็น จากความสามารถเฉพาะตัวด้านการแสดง จึงทำให้ได้รับรางวัลเกียรติยศ และประกาศเกียรติคุณผู้มีผลงานดีเด่น ดังนี้

2.1.1. รางวัลเกียรติยศ “ผู้นุรักษ์เพลงพื้นบ้านดีเด่น” จากสโมสรไลออนส์ราชประสงค์ ได้รับพระราชทานรางวัลจาก พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาธินัดดามาตุ เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2539 (เอกสารประกอบ ภาคผนวก ก. หน้า 58)

ภาพประกอบ 7 บ้านเย็น รากแก่น ได้รับรางวัลเกียรติยศ “ผู้นุรักษ์เพลงพื้นบ้านดีเด่น”

2.1.2 เกียรติคุณจากกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการบันทึกเทปโครงการ “ปณรงศ์สถาบันเกษตรกรในทศวรรษใหม่” ปี พ.ศ. 2540

2.2.3 รางวัล “พระพิฆเนศทองพระราชทาน” ครั้งที่ 4 ประเภทเพลงพื้นบ้านอีสาน ยอดเยี่ยม จัดโดยสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2542 (เอกสารประกอบ ภาคผนวก ก. หน้า 59 - 60)

ภาพประกอบ 8 รางวัลพระพิฆเนศทองพระราชทาน

2.1.4 ประกาศเกียรติคุณ จากสหพันธ์สมาคมหมอลำแห่งประเทศไทย ประกาศให้ บานเย็น รากแก่น เป็น “ผู้ร่วมฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย สาขากการแสดงพื้นบ้าน”

2.1.5 ได้รับโล่จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์กุล) จากการร่วมงาน "60ปี เล่าขานตำนานลูกทุ่งไทย" ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

2.1.6 ได้รับมอบเกียรติบัตร "ศิลปินพื้นบ้านอีสาน (หมอลำ) บานเย็น รากแก่น" จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร ในงานเฉลิมฉลองและสมโภชองค์พระพิฆเนศ

2.1.7 ร่วมงานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13 ที่จังหวัดบุรีรัมย์ และครั้งที่ 14 จังหวัดกระบี่

2.1.8 ได้รับเกียรติจากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ให้แสดงศิลปวัฒนธรรมภาคอีสาน "หมอลำเรื่อง พระมหาชนก" เพื่อเฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในวันมาฆบูชา 19 กุมภาพันธ์ 2543

2.1.9 บันทึกเสียงเพลงให้วัดป่าบ้านดาด จังหวัดอุดรธานี ในโครงการช่วยชาติของหลวงตา มหาบัว ญาณสัมปันโน เมื่อเดือนสิงหาคม 2542

2.1.10 โล่เกียรติคุณ ศิลปินดีเด่นจังหวัดอุบลราชธานี สาขาศิลปะการแสดง ด้านแสดงพื้นบ้าน (หมอลำ) จากสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2543

2.1.11 ปี 2541 จนถึงปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษ สอนวิชาศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โปรแกรมวิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

ภาพประกอบ 9 บานเย็น รากแก่น ได้รับโล่เกียรติคุณ ศิลปินดีเด่นจังหวัดอุบลราชธานี

ภาพประกอบ 10 บานเย็น รากแก่น ขณะเป็นอาจารย์พิเศษ

2.1.12 วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2543 แสดงและสาธิตกลอนลำในงานวันมนุษยศาสตร์ ราชภัฏรับสหัสวรรษใหม่ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

2.1.13 วันที่ 20 มกราคม 2546 ร่วมเผยแพร่ในงานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 17 ณ สวนสาธารณะหนองถิ่น จังหวัดหนองคาย

2.1.14 วันที่ 24 มกราคม 2546 ได้รับเชิญจากสถาบันราชภัฏอุดรธานี ในงาน กินข้าวแลง อักแพงน้องพี่ สถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 34 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2546 ได้รับเชิญเป็นวิทยากรสาธิตการร้อง การฟ้อน การแสดงหมอลำในงาน สัปดาห์มนุษยศาสตร์ราชภัฏ ครั้งที่ 3 ณ โรงละคร ศูนย์วัฒนธรรมกาญจนาภิเษก จังหวัดอุบลราชธานี

2.2 ผลงานดีเด่น

บานเย็น รากแก่น เป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการแสดงหมอลำ และลูกทุ่งหมอลำ จนได้รับสมญานามจากประชาชนว่าเป็น “ราชินีหมอลำ” ผลงานดีเด่นที่ควรได้รับการยกย่องมีดังนี้

2.2.1 ด้านศิลปะการแสดง

บานเย็น รากแก่น เริ่มแสดงตั้งแต่อายุ 14 ปี จนถึงปัจจุบัน อายุ 50 ปี รวมช่วงชีวิตที่ประกอบอาชีพศิลปินหมอลำ และลูกทุ่งหมอลำ 36 ปี นับว่ายาวนาน ทุกครั้งที่บานเย็น กลับคืนสู่วงการแสดง ได้รับการต้อนรับจากผู้ติดตามผลงานเพลงอย่างคับคั่ง จากคำว่า ราชินีหมอลำ รายการทไวไลท์โชว์ โดยคุณไตรภพ ลิมปพัฒน์ ได้เชิญไปออกรายการ ในช่วง

เดือนสิงหาคม พ.ศ.2542 ได้กล่าวถึงเอกลักษณ์เฉพาะของบ้านเย็น รากแก่น สรุปได้ 3 ประการ คือ

ประการแรก แนวเพลงและเครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดง ตลอดจนการบันทึกเสียง ทุกชุด จะมีเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสานเช่น แคน ซอ โปงลาง ฯลฯ ผสมเครื่องดนตรีสากล

ประการที่สอง ลีลาการรำรำ เป็นการผสมผสานระหว่างรำไทย-อีสาน นาฏศิลป์ และ นาฏศิลป์สากล จนได้ชื่อว่า เป็นการฟ้อนรำตามรูปแบบของบ้านเย็น ลีลาท่ารำ ล้วนแต่ได้ค้นคิด ประดิษฐ์ขึ้นมาเองทั้งสิ้น ลีลาการฟ้อนรำ ตามรูปแบบของบ้านเย็น จึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ที่ผู้ติดตามผลงานเพลงประทับใจมิรู้ลืม

ประการที่สาม การแต่งกายของบ้านเย็น รากแก่น และ นักแสดงประกอบ เนื่องจาก มีความสามารถในการด้านวาดภาพมาตั้งแต่เด็กๆ จึงได้นำพรสวรรค์ทางด้านนี้ มาออกแบบชุดที่ใช้ ในการแสดงทั้งของตนเอง และ นักแสดงประกอบ โดยออกแบบร่วมกับช่างตัดเสื้อประจำ อย่างพิถีพิถัน และหลากหลาย ชุดการแสดงเป็นชุดร่วมสมัย ผสมกลมกลืนกันระหว่างไทย กับต่างประเทศ ที่สำคัญทุกชุดจะต้องมีความเป็นภาคอีสาน คือแทรกด้วยผ้าฝ้าย ผ้าไหม และ ประดับด้วยเครื่องเงินแบบต่างๆ

จากจุดเด่นสามประการดังกล่าว ทำให้บ้านเย็น รากแก่น อยู่ในใจของผู้ติดตามผลงาน เพลงตลอดกาล ลูกทุ่งหมอลำต่างพูดกันว่า บ้านเย็น เป็นเอกลักษณ์ของภาคอีสาน และเป็น มรดกของชาวอีสาน ตลอดทั้งคนไทยทั่วประเทศและชาวต่างชาติ โครงการผ้าป่าช่วยชาติของ หลวงตา महाบัว ญาณสัมปัญโน คณะศิษย์หลวงตา มหาบัว ญาณสัมปัญโน ได้ให้ราชินีหมอลำ บ้านเย็น รากแก่น บันทึกเสียงเชิญชวนประชาชนร่วมทำบุญ เมื่อเดือน สิงหาคม 2542

ปัจจุบันบ้านเย็น รากแก่น ได้จัดตั้งวงดนตรีลูกทุ่งหมอลำขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อสนองตอบ รับจากผู้ติดตามผลงานเพลง ที่ไม่ต้องการให้บ้านเย็นเลิกร้างจากวงการนี้ อีกทั้งได้จัดตั้งบริษัท แคนซอ จำกัด ขึ้นในปี พ.ศ.2541 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานเพลง และรับสอน ด้านการร้อง – ลำ ตลอดจนสอนการฟ้อน ซึ่งเป็นรูปแบบของบ้านเย็นเอง

การบันทึกเทป

ปี 2524 บันทึกเทปชุดเดี่ยวหัวใจแห้ว ชุดดังหวานสุขใจไร้ทุกข์ ชุดสาว ลูกทุ่ง อีสาน
ชุดลำเพลินมักบัวผ่องลำ ชุดเดี่ยวส่งใจสู่แนวหน้า

ปี 2528 ชุดลำเดินรักกันชอบกัน

ปี 2529 ชุดลำเดินสาวเลือดร้อน และชุดเกือบหมดราคา

ปี 2530 ชุดลำเพลินแดนอีสาน และชุดลำเพลินกล่อมโลก

ปี 2531 ชุดพบรักที่สวนจตุจักร ชุดบังกาโล่ปัมส์ปัมส์ ชุดลำคอนสวรรค์
และชุดลูกทุ่งหมอลำสุดฮิต

ปี 2534 ชุดคิดถึงเสียงซอ

ปี 2535 ชุดลำชิงคอยพี่ที่บ้านนา

ปี 2539 ชุดหมอลำคู่เอก ปรีศนา วงศ์ศิริ กับ บานเย็น รากแก่น

ปี 2541 ชุดแม่ไม้หมอลำ

ปี 2542 ชุด 1999 สาวหมอลำระเบิดโลก และชุดมรดกอีสาน 1 (ชุดมโนราห์)

การบันทึกวิดีโอ

ปี 2541 วิดีโอแม่ไม้หมอลำคาราโอเกะ

ปี 2542 วิดีโอบันทึกการแสดงสด บานเย็น รากแก่น และวิดีโอ บันทึกการแสดงสดบานเย็น รากแก่นกับวงโปงลางเมื่อน้ำดำ

การบันทึกเทปวีซีดี

ปี 2541 เทปวีซีดีแม่ไม้หมอลำคาราโอเกะ

ปี 2542 เทปวีซีดี 1999 สาวหมอลำระเบิดโลก คาราโอเกะ และเทปวีซีดีการแสดงสดคอนเสิร์ต บานเย็น รากแก่น

การบันทึกเทปซีดี

ปี 2541 เทปซีดีแม่ไม้หมอลำ

ปี 2542 เทปซีดี 1999 สาวหมอลำระเบิดโลก และมรดกอีสาน 1

2.2.2 ด้านการอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน

บานเย็น รากแก่น นอกจากจะเป็นศิลปินของประชาชน จนได้รับสมญานามว่า “ราชินีหมอลำ” แล้ว ในด้านการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน ที่ได้แทรกลงในบทเพลง ดนตรี ท่ารำ การแต่งกาย ที่นำเสนอออกไปในการแสดง บานเย็น รากแก่น เป็นผู้มีส่วนในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

งานเผยแพร่ในประเทศ

บานเย็น รากแก่น ได้รับเชิญให้จัดการแสดงโดยไม่เก็บค่าเข้าชม เพื่อดึงดูดให้ประชาชนได้ร่วมงานที่หน่วยงาน สมาคม หรือองค์กรต่างๆ จัด เช่น กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ จัดกิจกรรมในวันมาฆบูชา ที่พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2543 เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กรมการศาสนาได้นำคณะ บานเย็น รากแก่น แสดงศิลปวัฒนธรรมอีสาน หมอลำเรื่อง *พระมหาชนก* ผลปรากฏว่าได้รับความสนใจจากผู้ไปร่วมงานในวันนั้นเป็นอย่างดี นอกจากนั้น มูลนิธิน้ำและคุณภาพชีวิต โดยหลวงพ่อกุณ ปริสุทโธ วัดบ้านไร่ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ประทานฝ่ายสงฆ์ ได้จัดกิจกรรมเพื่อหารายได้ให้มูลนิธิฯ ณ สยามหน้าศาลากลางจังหวัดขอนแก่น บานเย็นได้ใช้บทเพลงลูกทุ่งหมอลำเป็นสื่อ ประชาชนมาร่วมงานกันอย่างคับคั่ง จนคณะทำงานโครงการ

ผืนน้ำโขงลงน้ำพอง (ธนาคารน้ำแห่งอีสาน) ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2543

งานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติและนานาชาติ บานเย็น รากแก่น ร่วมแสดงกับ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี ในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน ครั้งที่ 13 ที่จังหวัด บุรีรัมย์ และครั้งที่ 14 ที่จังหวัดกระบี่ ระหว่างวันที่ 22 - 28 พฤศจิกายน 2542 นอกจากนั้นยังได้รับเชิญให้ร่วมงานอื่นๆ เช่น งาน 60 ปีเล่าขานตำนานลูกทุ่งไทย วันที่ 15 กันยายน 2542 จัดโดยศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติและจังหวัดอุบลราชธานี จัดงานต้อนรับว่าที่ เรือตรีพรชัย ทองบุราณ วีระบุรุษเหรียญทองแดง โอลิมปิก 2000 ประเทศออสเตรเลีย ณ ลานเทียนเฉลิมพระเกียรติ ทุกศรีเมือง โดยจังหวัดจัดงานแบบพื้นบ้านอีสาน นอกจากจะสร้างความประทับใจให้กับพรชัย ทองบุราณ และคณะ แล้วยังเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานอีกด้วย

งานเผยแพร่ในต่างประเทศ

ชื่อ “ราชินีหมอลำ” ไม่เพียงแต่ประชาชนในประเทศเท่านั้นที่รู้จักและชื่นชม บานเย็น รากแก่น ได้รับเชิญไปแสดงที่ต่างประเทศ เพื่อหารายได้ให้แก่วัดต่างๆ เช่น วัดพุทธประทีป วัดธัมมาราม สหรัฐอเมริกา และที่สวิสเซอร์แลนด์ ทุกครั้งที่ปรากฏตัว บานเย็น รากแก่น จะทำให้ชาวไทยในต่างประเทศและเจ้าของประเทศ ได้รับรู้ถึงศิลปวัฒนธรรมของไทยมากยิ่งขึ้น ขณะทำการแสดง ได้แนะนำศิลปวัฒนธรรมไทยตลอดเวลา คนไทยที่ได้ชมการแสดงของบานเย็น ต่างชื่นชมในตัวบานเย็น ที่เป็นผู้อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทยอย่างสม่ำเสมอในทุกลีลา ทุกสถานที่ที่ทำการแสดง

2.2.3 ด้านถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ในช่วงว่างจากการแสดง มีผู้ติดตามผลงานจากทั่วประเทศ ได้สมัครเข้าเรียนร้องเรียนลำ เรียนฟ้อน ที่บริษัทแคนซอ บานเย็น รากแก่น ตั้งใจสนับสนุนให้เยาวชนเป็นทายาททางการแสดง ปัจจุบันได้เปิดเป็นโรงเรียนสอนอย่างเป็นทางการ ศิษย์ที่เรียนจบสามารถออกแสดงได้แล้ว เช่น นางสาววาทีณี วิมลชัยฤกษ์ บานเย็น รากแก่น ได้นำไปร่วมรายการเกมส์ ซุปเปอร์ฮิต สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 อสมท. ในวันเสาร์ที่ 7 ตุลาคม 2543 เป็นการเปิดตัวนักแสดงรุ่นใหม่ ให้ผู้ติดตามผลงานเพลงรู้จัก

บานเย็น รากแก่น ได้รับเชิญจากสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี เป็นอาจารย์พิเศษ วิชาศิลปการแสดงพื้นบ้าน แก่นักศึกษาโปรแกรมวิชาดนตรีและโปรแกรมวินาศิลปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปัจจุบัน นักศึกษาที่ได้รับการถ่ายทอดศิลปการแสดงจากบานเย็น รากแก่น ในการฟ้อนประกอบกับการร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำจี๊ดต้องต้อน คอยอ้าย ฝากรักจากแดนไกล และลำเพลินสาวหมอลำ ฯลฯ ได้แสดงลีลาประกอบทำให้เพิ่มคุณค่าด้านการแสดงกับวงโปงลาง สถาบันราชภัฏอุบลราชธานีในโอกาสไปแสดงตามสถานที่ต่างๆ มากขึ้น นักศึกษาที่เรียนจบ โปรแกรมวิชาดนตรีหลายคน บานเย็น รากแก่น รับไว้เป็นนักดนตรี (พื้นเมือง) ประจำวง

ผลงานการแสดงด้านนาฏศิลป์ท้องถิ่นอีสานของบ้านเย็น รากแก่น โดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นที่ยอมรับทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้สร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิให้แก่ประเทศไทย ในทุกประเทศที่ไปเปิดการแสดง ประกอบกับหน้าตาผิวพรรณดี ทำให้อ่อนช้อย ทำให้เอื้อประโยชน์ต่อการแสดงบทบาทของนักถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดีพร้อมๆ กันไป นับเป็นตัวอย่างที่น่าศึกษาและปฏิบัติตาม

ผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ของบ้านเย็น รากแก่น

1. ชุดการแสดง

1.1. การออกแบบ คิดถึงการสร้างสรรค์ ความสวยงาม ความแปลกใหม่ของชุดที่ใส่แสดงในชุดต่างๆ โดยนำวัสดุที่มีอยู่ในประเทศไทยมาใช้ในการผลิต ทำให้สามารถใช้ประกอบการแสดงได้อย่างสวยงาม กลมกลืน และร่วมสมัย

1.2. ด้านการพัฒนาผลงาน ชุดที่ใส่ในการแสดงส่วนใหญ่พัฒนาขึ้นใหม่ โดยได้เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน เอกลักษณ์ของความเป็นไทย การใช้วัสดุที่ผลิตในประเทศไทย เช่นการนำผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน มาออกแบบ และตัดเย็บเป็นชุดการแสดงของตนเองและทีมงาน

1.3. การหาวัสดุที่ใช้ในการตัดเย็บ และเครื่องประดับ เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน บางครั้งต้องเดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่ หรือเชียงราย เพื่อเสาะหาเครื่องเงิน และเครื่องประดับของชาวเขา ในโอกาสเปิดการแสดงที่จังหวัดต่างๆ ได้ใช้เวลาช่วงพักผ่อน ออกดูร้านขายผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน เครื่องประดับ และสิ่งของที่จะใช้ประดับกับชุดแสดง

1.4. อุปกรณ์การตัดเย็บ ได้แก่ จักรเย็บผ้า เข็ม ด้าย เอ็น เครื่องปักต่าง ๆ

1.5. อุปกรณ์การออกแบบ ได้แก่ สมุดสำหรับเขียนแบบ ดินสอ ฯลฯ.

1.6. การเผยแพร่ผลงานในประเทศและต่างประเทศ ทั้งการแสดงสด (Live Concert) และปรากฏตามสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ. ปรากฏออกมาอย่างมากมายตลอดเวลาและสม่ำเสมอ เช่น

- ปรากฏทางสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ และทางหนังสือพิมพ์ เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด คมชัดลึก สยามรัฐ ฯลฯ.
- สถานีวิทยุ เช่น เอฟเอ็ม 90 เมกกะเฮิร์ต เอฟเอ็ม 95 เมกกะเฮิร์ต
- ทางสื่อสถานีโทรทัศน์ เช่น ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 และไอทีวี

2. ทำฟ้อน

2.1. เป็นที่ยอมรับจากประชาชนทั่วไปว่า บ้านเย็น รากแก่น มีลีลาการฟ้อนรำสวยงาม มีรูปแบบทำรำเป็นของตนเอง เขาคิดเสมอว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้การฟ้อนรำสวยงาม มองดูดีที่สุดและเป็นที่ประทับใจของผู้ชมได้ จึงได้นำเอาธรรมชาติ มาประยุกต์เป็นท่าฟ้อนรำ เช่น

การพริ้วของใบไม้เมื่อถูกลมพัดสะบัดไปมา หรือการว่ายของมัจฉาที่มีท่วงท่าการว่ายน้ำทวนกระแสน้ำ หรือการโผบินของนกบนท้องฟ้า เป็นต้น ทำดังกล่าว บานเย็น รากแก่น นำมาประยุกต์เป็นท่าฟ้อนรำของตนเองและนำสิ่งที่ครูอาจารย์ เคยสอน ขณะเรียนรำ เรียนฟ้อน เช่น สอนให้ยกมือขึ้นรำรำอย่างไร ก็นำมาคิดต่อไปว่า ถ้ายกมือให้สูงขึ้น ม้วนแขน ม้วนมือให้มากกว่าที่ครูอาจารย์เคยสอนจะเกิดท่ารำอย่างไร ทำท่าทำโยกสะโพก ก็นำมาคิดว่า ถ้าย่ำเท้าโยกย้ายสะโพกให้หนัก ให้แรงกว่าที่เคยเรียน ผลน่าจะออกมาดีขึ้น และถ้านำศิลปะของซีกโลกตะวันตกที่มีความร้อนแรง แข็งกร้าว จังหวะที่หนักหน่วง เช่น เฮฟวี ร็อก แร็ป มาผสมผสานกับความอ่อนหวานนุ่มนวล ในศิลปะของซีกโลกตะวันออกอย่างไทยๆ ผลน่าจะออกมาดีขึ้น สุดท้ายก็เกิดการร้อง การฟ้อนรำสบายสบายตามรูปแบบของบานเย็น รากแก่น เกิดขึ้น เป็นที่ประทับใจของผู้ที่ได้ชมการแสดง ซึ่งพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “ศิลปินอีสานที่ชื่อ บานเย็น รากแก่น เป็นศิลปินที่มีการร้อง พร้อมลีลาการฟ้อนที่สวยงามมาก”

2.2. การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ บานเย็น รากแก่น เป็นอาจารย์ที่ศิษย์รัก และเคารพในระหว่างการสอน ศิษย์จะตั้งใจฟังและหมั่นฝึกอย่างจริงจัง อาจารย์จะตะโกนดังๆ แข่งกับเสียงดนตรีเสมอ เช่น “โยกสะโพกแรงๆ โยกสะโพกแรงๆ ”... “ยกมือที่ฟ้อนให้สูงขึ้น...สูงขึ้นเหนือศีรษะ...” ศิษย์ที่ได้รับการฝึกสอนจากอาจารย์บานเย็น รากแก่น จึงมักมีลีลาของการเต้นหรือการฟ้อนแบบนุ่มนวล อ่อนหวาน การเต้น การโยกย้ายสะโพกจะค่อนข้างรุนแรง กระฉับกระเฉงเร้าใจ

3. กลอนลำ (การร้อง)

“ท่าฟ้อน กลอนรำ” บานเย็น รากแก่น มีท่าฟ้อนเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และในการร้องเพลงหรือกลอนลำก็มีรูปแบบการร้องลำกลอนเป็นแบบของตนเองอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ลูกคอในการร้องหมอลำ ยากที่จะหาคนร้องลำกลอนเลียนแบบได้

การพัฒนาการร้องหมอลำให้แก่ศิษย์ บานเย็น รากแก่น จะใช้พรสวรรค์ของศิษย์เป็นเครื่องวัด ว่าจะสามารถร้องหมอลำได้หรือไม่ ถ้าศิษย์คนใดไม่มีพรสวรรค์ในการร้องเพลง ก็ยากที่จะฝึกให้เป็นนักร้องหมอลำได้ ศิษย์หลายคนมีความพยายามฝึกร้องหมอลำแต่ก็ไม่สำเร็จ โดยเฉพาะการร้องผิดเสียง ปัจจุบัน บานเย็น รากแก่น ได้พัฒนาการสอนร้องหมอลำ ให้ทันสมัยขึ้น เหมือนการร้องเพลงแนวอื่น หรือนักร้องต่างชาติ โดยจัดกระบวนการฝึก อย่างสมบูรณ์แบบตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ให้ศิษย์ออกกำลังกายโดยวิ่งเบาๆ ทุกเช้าเพื่อให้มีสุขภาพที่แข็งแรงปอดทำงานได้ดีดังคำกล่าวที่ว่า “นักร้องทุกคนต้องปอดใหญ่” เพื่อให้มีกำลังลมที่ดี
- หลังจากออกกำลังกายตอนเช้าแล้ว อาบน้ำ รับประทานอาหารเช้า
- ในการสอนภาคทฤษฎีจะแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-5 คน บางครั้งสอนแบบตัวต่อตัวตามความประสงค์ของศิษย์ และผู้ปกครอง ตลอดทั้งเวลาว่างของอาจารย์
- ฝึกทำการยืนร้องเพลงที่ถูกต้อง และการหายใจในระหว่างการเปล่งเสียงร้อง

- พักรับประทานอาหารกลางวัน
- ภาควิชา ฝึกทบทวนความรู้ในภาคเช้าโดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง
- ฝึกการเต้น การฟ้อน จากอาจารย์พี่เลี้ยงซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักแสดงที่เต้นกับคณะ บานเย็น รากแก่น ซึ่งส่วนใหญ่จบจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ หรือสถาบันราชภัฏ ภาควิชานาฏศิลป์และการละคร

ตลอดเวลา อาจารย์บานเย็น รากแก่น จะเป็นผู้ประเมินผลการเต้น การรำ ของศิษย์ และให้คำแนะนำเทคนิคการเต้น การฟ้อน การรำให้ศิษย์แต่ละกลุ่ม

บานเย็น รากแก่น ได้พัฒนาการสอนร้องเพลงเป็นหลักสูตรที่ทันสมัย ประยุกต์ เข้ากับการร้องหมอลำ นักเรียนที่ฝึกการร้องหมอลำกับบานเย็น รากแก่น จะต้องทำแบบฝึกหัด และมีการบ้าน

ด้านการเรียนที่สัมพันธ์กับโน้ตสากล นักเรียนจะต้องไล่เสียงตามบันไดเสียงของ โน้ตสากลให้ได้ ด้วยเหตุผลของบานเย็น รากแก่น ที่ว่า นักเรียนคนใดไล่เสียงตามบันไดเสียง ของโน้ตสากลได้คล่อง ถึงไม่มีพรสวรรค์ของการเป็นนักร้อง ก็สามารถฝึกร้องเพลงได้ไม่ผิด

ปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2546) ได้บันทึกงานเพลงให้กับบริษัทฯ หลายชุด งานเพลงที่ ผู้ติดตามผลงานรู้จักกันมาก คือ ชุดคู่เอก 1 และ คู่เอก 2 งานเพลงที่ทำให้บานเย็น รากแก่น เป็นที่รู้จักมากที่สุดอยู่ในชุด “แม่ไม้มอลำ” ชื่อเพลง จี๋ต้องด่อน อ่อนผู้บ่าว ประพันธ์เนื้อร้อง และทำนองโดย ดอย อินทนนท์

ผลงานเพลงที่สร้างชื่อเสียงจนได้รับรางวัล “พระพิฆเนศทอง พระราชทาน” ครั้งที่ 4 ประเภทเพลงพื้นบ้านอีสานยอดเยี่ยมซึ่งจัดโดยสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรม ราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2542 คือ เพลง “ฝากรักจากแดนไกล” ทำนองรำภูไท จากชุด แม่ไม้มอลำ เนื้อร้องและทำนองโดย ดอย อินทนนท์ ดนตรีโดย สวัสดิ์ สารคาม ผู้อำนวยการผลิต ดุ้ย ดอนตาล

ผู้ประพันธ์เนื้อร้องให้กับบานเย็น รากแก่น ได้แก่ ดอย อินทนนท์, พงษ์ศักดิ์ จันทบุบผา, สุรินทร์ ภาคศิริ, อำนาจ พ้องเสียง, ทวีโชค จิตติวงศ์, สลา คุณวุฒิ, วุฒิ วรรณานท์ และ แผน โกษาผล ฯลฯ.

ศิลปินที่เคยร้องคู่กับบานเย็น รากแก่น ได้แก่

1. สายัณห์ สัญญา
2. ปริศนา วงศ์ศิริ

ภาพประกอบ 11 บานเย็น รากแก่น ขณะบันทึกเสียงเพลงคู่กับ สายัณห์ สัญญา

ภาพประกอบ 12 บานเย็น รากแก่น กับ ปรีศนา วงศ์ศิริ

การร้องหมอลำคู่กับนักร้องหมอลำชายในแต่ละครั้ง ใช้เวลาในการแสดงนานมาก ตั้งแต่เริ่มแสดงจนถึงรุ่งเช้า ผู้ติดตามผลงานของบานเย็น รากแก่น มีตั้งแต่อายุ 3-4 ขวบ วัยรุ่น

ชายหญิง จนถึงผู้สูงอายุ การแสดงแต่ละครั้งผู้ติดตามผลงานเพลงผู้สูงอายุจะขอให้บานเย็น รากแก่น ร้องลำส้อง ลำลา ทุกครั้ง

ความเห็นของบานเย็น รากแก่น เกี่ยวกับการร้องหมอลำกับการฟ้อน คือ การเป็น นักร้องเพลงหมอลำกับการฟ้อนเป็นของคู่กัน ไม่ควรแยกจากกันโดยเด็ดขาด หากร้องหมอลำ แล้วไม่มีการฟ้อนประกอบเพลงไปพร้อมๆ กัน ก็เรียกได้ว่า เป็นการแสดงที่ไม่สมบูรณ์แบบ ขาดรสชาติ สีสัน เปรียบเสมือนนักร้องหมอลำไม่มีหมอแคน เหมือน “กินข้าวไม่มีกับ” “กินน้ำพริกไม่มีผักลวก” นั่นเอง ฉะนั้น ในระหว่างการร้องหมอลำ บานเย็น รากแก่น จะมีลีลา การฟ้อนรำที่สวยงามประกอบการร้องไปด้วยทุกครั้ง

ทำไมบานเย็น รากแก่น จึงได้รับสมญานามจากผู้ติดตามผลงานเพลงว่า “เป็นราชินี ลูกทุ่งหมอลำ” คำตอบคือ บานเย็น รากแก่น เป็นนักร้องหมอลำสมบูรณ์แบบที่สุด ประกอบด้วย การร้องที่มีเสียงสดใส มีลูกคอ ลูกเอื้อนที่สั่นไหว ท่วงทำนองเพลงที่ฟังได้ไพเราะ ลีลาการฟ้อน ที่สวยงาม อ่อนช้อย นุ่มนวล ร้องพร้อมกับการรำที่กลมกลื่นกัน ประกอบกับบานเย็น รากแก่น เป็นผู้ที่มิเคยหวั่นไหวอยู่แล้ว จึงทำให้บานเย็น รากแก่น เป็นราชินีลูกทุ่งหมอลำได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับที่ผู้ติดตามผลงานเพลงได้ให้สมญานามไว้

ผลงานที่ปรากฏต่อสาธารณชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ บานเย็น รากแก่น ได้ รับการยกย่องด้านความรู้ความสามารถจากบุคคลทุกชนชั้น ทุกระดับ ว่าเป็นสุดยอดศิลปิน นักร้องลูกทุ่งหมอลำของเมืองไทย เป็นนักร้องที่มีเสียงร้องสดใส ชัดเจน ลูกคอ ลูกเอื้อนจะ สั่นไหวไปตามจังหวะของเพลงที่ร้องได้เหมาะสมและกลมกลื่นเป็นอย่างยิ่ง ยากที่จะหานักร้อง ลูกทุ่งหมอลำคนใดมาเทียบได้ นับเป็นแบบอย่างที่ดีต่อชนรุ่นหลัง บรรดาครูอาจารย์ โรงเรียน ต่าง ๆ ต่างนำเพลงของบานเย็น รากแก่น เช่น เพลงจิวต้องต้อน อ่อนผู้ปาว พร้อมลีลาท่วงท่า การรำร่า นำไปสอนนักเรียนในโรงเรียน และสถาบันต่างๆ อย่างกว้างขวาง แม้แต่ศิลปิน รุ่นหลังๆ ก็นำแบบอย่างการแต่งกาย ชุดการแสดงของบานเย็น รากแก่น ไปเป็นต้นแบบ ซึ่งปรากฏให้เห็นทั่วไป

ในด้านการถ่ายทอดความรู้ บานเย็น รากแก่น ได้รับเชิญจากสถาบันต่างๆ เช่น สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี เป็นอาจารย์พิเศษในภาควิชาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชานาฏศิลป์ และการละคร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 จนถึงปัจจุบัน

บานเย็น รากแก่น ได้เปิดการสอนด้านการร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำ และการฟ้อนตาม รูปแบบของบานเย็น รากแก่น ที่บริษัทแคนซอ จำกัด กรุงเทพฯ ปัจจุบันมีศิษย์ที่สำเร็จไป ประกอบอาชีพศิลปินแล้วจำนวนมาก เช่น ร้องเพลงกับวงดนตรี ในร้านอาหาร ตลอดทั้งมี ผลงานด้านนอกเทปเพลง ซีดีเพลง สู้ตลาด

คุณค่า ประโยชน์ และความสำคัญของผลงาน

บานเย็น รากแก่น ทำให้ชนรุ่นหลังได้อนุรักษ์ความเป็นไทยตลอดจนอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี และยังทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจถึงศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดง

การฟ้อนรำที่สวยงามของไทย โดยมีบานเย็น รากแก่น เป็นสื่อ เป็นผู้ถ่ายทอด ให้ชาวต่างชาติ ได้ชมในหลายประเทศ ทั้งเอเชีย ยุโรป อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติของบานเย็น รากแก่น จะเห็นได้ว่าด้วยความมานะ พยายามและความอดทนในการฝึกฝน ประกอบกับความเป็นคนจริงจั่งกับการทำงานจึงทำให้ บานเย็น รากแก่น ประสบความสำเร็จและเป็นที่รู้จักโดยทั่วกันว่า “ราชินีลูกทุ่งหมอลำ”

การศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่น

5.1 ผลการสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล

จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่น แต่ละบุคคลได้รายละเอียดดังนี้

สลา คุณวุฒิ

ผู้ประพันธ์เพลงที่สร้างชื่อเสียงให้กับบานเย็น รากแก่น หลายเพลง เช่น เพลง ยอมเจ็บยอมอาย เสือหลายสีที่หลายใจ คอยรักได้ดั้นบั๊กแวง ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2546 ความว่า "บานเย็น รากแก่น เป็นนักร้องลูกทุ่งหมอลำที่มีแนวการร้องเป็นของตนเองอย่างเห็นได้ชัด เช่น การใช้ลูกคอที่โดดเด่น เสียงเอื้อนที่ไพเราะ การใช้ลูกเล่นที่เป็นพรสวรรค์ของตน ร้องได้ชัดถ้อยชัดคำฟังง่าย"

จากคำให้สัมภาษณ์ของ สลา คุณวุฒิ สรุปเทคนิคการร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่น ได้ดังนี้

1. เทคนิคการเล่นลูกคอ
2. เทคนิคการเอื้อน

ดอย อินทนนท์

ผู้ประพันธ์คำร้องและทำนองเพลงที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ บานเย็น รากแก่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพลง "ฝากรักจากแดนไกล" ซึ่งเป็นผลงานเพลงที่สร้างชื่อเสียง จนได้รับรางวัล "พระพิฆเนศทอง พระราชทาน" ครั้งที่ 4 ประเภทเพลงพื้นบ้านอีสานยอดเยี่ยม ซึ่งจัดโดยสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2546 ความว่า "บานเย็น รากแก่น เป็นนักร้องที่มีพรสวรรค์เป็นพิเศษโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการร้องมีน้ำเสียงหรือ "แก้วเสียง" เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นมาก การเปล่งเสียงเอื้อนด้วยการเล่นลูกคอที่แสนไพเราะเป็นของตนเองอย่างเด่นชัด มีพรสวรรค์สามารถร้องได้ดีเกินกว่าแนวทางต้นแบบที่ผู้ประพันธ์เพลงได้ให้ไว้ มีการถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้เหมาะสมด้วยเสียงร้องและทำร่าที่ออกแบบเอง สามารถใช้ลูกเล่นยากๆ ที่หมอลำคนอื่นทำไม่ได้ เช่น การเกริ่นที่ไพเราะ เป็นผู้ที่มีความจริงจังในการทำงานมีความตั้งใจสูงในการต่อเพลง กลอนลำ"

จากคำให้สัมภาษณ์ของ ดอย อินทนนท์ สรุปเทคนิคการร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่น ได้ดังนี้

1. เทคนิคการออกเสียงคำร้อง
2. เทคนิคการเล่นลูกคอ
3. เทคนิคการเอื้อน

สวัสดิ์ สารคาม

ผู้เรียบเรียงเสียงประสานเพลงที่สร้างชื่อเสียงให้กับบ้านเย็น รากแก่น หลายเพลง เช่น เพลงฝากรักจากแดนไกล ซึ่งเป็นผลงานเพลงที่สร้างชื่อเสียงจนได้รับรางวัล "พระพิฆเนศทองพระราชทาน" ครั้งที่ 4 ประเภทเพลงพื้นบ้านอีสานยอดเยี่ยม ซึ่งจัดโดยสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2546 ความว่า "พูดถึงบ้านเย็น รากแก่น ถ้ายังไม่ฟังเสียง จะเห็นได้ว่าเป็นหมอลำที่มีลีลาการฟ้อนที่อ่อนช้อยสวยงาม เมื่อฟังเสียง เป็นนักร้องลูกทุ่งหมอลำที่ลำได้ถึงต้นแบบของหมอลำทุกชนิด ลำได้อย่างถูกต้อง มีความพิถีพิถันในการร้องและบันทึกเสียง มีลูกคอเก๋ๆขึ้น คือการเล่นลูกคอที่เด่นเป็นเอกลักษณ์ เอื้อนได้ถึงแก่นทุกเม็ด ร้องได้ถึงเพลง จังหวะดีไม่ยัดไม่ซ้ำ มีแก้วเสียงใส ร้องได้ถึงอารมณ์เพลง"

จากคำให้สัมภาษณ์ของ สวัสดิ์ สารคาม สรุปเทคนิคการร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบ้านเย็น รากแก่น ได้ดังนี้

1. เทคนิคการใช้ลูกคอ
2. เทคนิคการเอื้อน
3. เทคนิคการควบคุมเสียง

ดุษฎี ดอนตาล

ผู้จัดการบริษัทแคนซอ จำกัด เป็นผู้อำนวยการผลิตผลงานของบ้านเย็น รากแก่น ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2546 ความว่า "บ้านเย็น รากแก่น เป็นนักร้องลูกทุ่งหมอลำที่มีน้ำเสียงที่โดดเด่นสามารถเป็นต้นแบบของหมอลำรุ่นหลังได้ การร้องเน้นความสำคัญของเนื้อร้องอย่างครบถ้วน เน้นเปล่งเสียงร้องของเนื้อร้องทุกคำอย่างละเอียดชัดเจน เป็นคนที่มีการพัฒนาการร้องเพลง เช่น ลูกเอื้อน ลูกคอ การร้องเนื้อร้องในท่อนแยกที่เป็นจุดเด่นของเนื้อเพลง ร้องได้ไพเราะที่สุด"

จากคำให้สัมภาษณ์ของ ดุษฎี ดอนตาล สรุปเทคนิคการร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบ้านเย็น รากแก่น ได้ดังนี้

1. เทคนิคการออกเสียงคำร้อง
2. เทคนิคการใช้ลูกคอ
3. เทคนิคการเอื้อน

จากความเห็นที่ตรงกันของบุคคลข้อมูลข้างต้น พบว่าเอกลักษณ์เด่นของการร้องเพลง ลูกทุ่งหมอลำ ของบานเย็น รากแก่น คือ

1. เทคนิคการใช้ลูกคอ
2. เทคนิคการเอื้อน

5.2 วิเคราะห์เพลงลูกทุ่งหมอลำในชุดหมอลำอินเตอร์สะท้านทรวง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาโดยจะใช้เพลงลูกทุ่งหมอลำในชุดหมอลำอินเตอร์สะท้านทรวง เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาในกรณีนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เฉพาะประเด็นที่เด่นมากเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของบานเย็น รากแก่น เพลงในชุดหมอลำอินเตอร์สะท้านทรวง จำนวน 14 เพลงที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา มีดังนี้

1. เพลงจิวต้องด้อน อ้อนผู้บ่าว
2. เพลงคอยอ้าย
3. เพลงยอมเจ็บ บ่ ยอมอาย
4. เพลงตั้งดาคอย
5. เพลงหัวใจเดือดต่อ
6. เพลงเบิ่งนครพนม
7. เพลงตกลงทุกอย่าง
8. เพลงเสื่อสายฟ้าหลายใจ
9. เพลงสาวหมอลำ
10. เพลงฝากรักจากแดนไกล
11. เพลงคอยฮักได้ดั้นบั๊กแวง
12. เพลงมาได้ทุกเวลา
13. เพลงสาวไทยพวนขวัญใจ
14. เพลงมนต์หมอลำ

เพลงที่มีลักษณะเด่น และมีชื่อเสียงมากในชุดลูกทุ่งหมอลำสะท้านทรวง ได้แก่ เพลง จิวต้องด้อนอ้อนผู้บ่าว และเพลงฝากรักจากแดนไกล

เพลงจิวต้องด้อนอ้อนผู้บ่าว เป็นเพลงที่มีอยู่ในเกือบทุกชุดของการบันทึกเสียง ของ บานเย็น รากแก่น ทั้งเป็นเพลงที่รู้จักกันทั่วไปในหมู่ของครูอาจารย์ที่ฝึกนักเรียนแสดงท่าเต้น หรือรำประกอบเพลง

เพลงฝากรักจากแดนไกล เป็นผลงานเพลงที่สร้างชื่อเสียงให้กับบานเย็น รากแก่น จนได้รับรางวัล "พระพิฆเนศทอง พระราชทาน" ครั้งที่ 4 ประเภทเพลงพื้นบ้านอีสานยอดเยี่ยม ซึ่งจัดโดยสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

5.2.1 เพลงจีวต้องต้อนอันผู้บ่าว

เป็นเพลงแรกที่บรรจุอยู่ในชุดลูกทุ่งหมอลำสะท้านทรวง แต่งขึ้นในชุดแม่ไม้หมอลำ โดย ดอย อินทนนท์ ใช้กลอนลำจีวต้องต้อน ความเร็วจังหวะ 89 เนื้อเพลงกล่าวถึงการเกี่ยวพาราสีของหญิงสาวชาวบ้านแถบภาคอีสาน ที่กล่าวชื่นชมชายหนุ่มที่ตนแอบชอบ ผู้ประพันธ์ต้องการเน้นให้เกิดภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นลูกทุ่งแบบผสมหมอลำ ซึ่งเมื่อพิจารณาคำร้องแล้วจะเห็นว่าผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้ขับร้องเป็นผู้ถ่ายทอดให้เห็นถึงการเกี่ยวพาราสีกัน โดยฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายออกต้อนรับแล้วฝ่ายชายด้วยการเปรียบเปรยกับธรรมชาตินั้นก็คือ จีว (ผลนุ่นเล็ก ๆ) ชุดลูกทุ่งหมอลำอินเดอร์สะท้านทรวง เป็นชุดที่รวมเพลงที่มียอดขายสูงสุดของบ้านเย็น รากแก่น

เพลงจีวต้องต้อนอันผู้บ่าว

- เกริ่น สาวหมอลำ คือ น้อง นี้หมายปองแต่คุณพี่
 บ่าวผู้ดี ของน้องนี้เอย เอ็ดจิงได้หนอพี่
 ชีได้ฮู้ดอกซ้อน ไปต้อนอีแม่น้า ต่างหล่าง
 ยามห่านวนนาย น้องอยากจูงแขนอ้ายไปเชิงซ้อนเสื่อเบ็งเต้ เต..
 ละหม่นได้อ้ายผู้เทห์ ละหม่นได้อ้ายผู้เทห์
 ถึงไผชิ เหล่ กะชิ บ่ ซากะจั่งว่าจีวอย หง่า บักตุมก่างอยตองแต่ง
- ท่อนที่ 1 จีว ต้อง ต้อน แขน อยู่ แปะ ปาย จีว ต้อง ต้อน แขน อยู่ แปะ ปาย
 ลมพัดสายนายพัดไหวใบตองจีว ตองจีว ตองจีว ว่านั้นเดอ ว่านั้น
 เจ้าผู้แพงสีสั่ว แพง สีส้อยนางอยากร่วมชายนวย ชายแหนด ละเจ้า
 ผู้แก้ม แป้น แวน แป้น แวน แป้นแวน สั้นแหล่วพี่ชายเอย ฮั่นหม่น
 ร่วมเป็นส่าง แฟนผู้แซง เส้น ให้เว็นทวิ แซง เส้น ให้ เงิน ทวิ
 คน เทห์ เทห์ จั่ง พี่ นี้ หละ ศรี ไสล
- ท่อนที่ 2 (ลูกทุ่ง) หวานใจ เอย ใคร เอย เป็นแฟนของพี่ มั่นว่ายังไม่มี
 น้องนี้ ของ จอง จะขัดข้องไหม เอย สองเรา ต้อง
 พึ่ง เอ็ดกัน มาเชื่อม สัมพันธ์กันจะดีไหมเอย
 ยุคไฮเทค อย่าเก็ก อยู่เลย อย่าเสย เคย เวย
 เดี่ยวไผ ชิ เดย์ บ่ ซ้อน

ตอนที่ 3 จี๊ว ต้องต้อน แขนง อยู่ แปะปาย นางก๊นออยู่เดียวตาย
 บ่ มีไผซ่ง ไผซ่ง ไผซ่งว่านั่นเดื่อนางอยากมาชวนมอง
 ชวนมองละ พี่ ชวน มา ชวนมา ของอ้าย จักวา จักวา
 จักวา ซะแล้ว พี่นางเอย เอ้ยเจ้า.....หรือกนา
 ส่วนน้องละแน ตัว แม่ ส่วนน้องละแน ตัวแม่
 แล้วเห็น แก่ หน้า ตัว แม่ พอสิมีแฟนเลยสักที

เพลงจี๊วต้องต้อนอันผู้บ่าว เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนเพลงคือมีลักษณะที่เป็น ร้อยกรองธรรมดาประพันธ์โดยใช้ภาษาพื้นบ้านอีสานสลับกับภาษาไทยกลางเป็นบางวรรค บางประโยค เพื่อให้สละสลวย และเหมาะสมกับทำนองกลอนลำ จำนวนคำประพันธ์ในแต่ละ วรรค ไม่เท่ากัน ไม่สามารถจัดให้อยู่ในคำประเภท โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ตามแบบแผนมาตรฐานได้ แต่คำประพันธ์ประเภทกลอนเพลงนี้จะมีคำสัมผัสในวรรคและคำสัมผัสนอกวรรค เพื่อ ความสละสลวยในการใช้ภาษา ลักษณะของคำร้องเพลงจี๊วต้องต้อนจะมีสัมผัสในคำร้องทั้งใน วรรคและนอกวรรค

เช่น

คำว่า น้อง กับ คำว่า ปอง จะมีสัมผัสในวรรค
 คำว่า พี่ กับ คำว่า นี่ เป็นสัมผัสระหว่างวรรค
 คำว่า ดี กับ คำว่า นี่ เป็นสัมผัสในวรรค

ซึ่งลักษณะคำร้องของบทเพลงนี้มีการประพันธ์ขึ้นให้สัมผัสกัน เพื่อความสวยงามและสอดคล้อง ในภาษา เอื้อ ต่อนักร้อง เพราะ การที่คำร้องในแต่ละวรรคของบทเพลงนี้มีคำสัมผัสคล้องจอง ทำให้นักร้องสามารถถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก อีกทั้งผู้ฟังได้ยินแล้วคล้อยตามซาบซึ้งใน สุนทรียะ ของบทเพลง

การใช้ถ้อยคำภาษา

เพลงจี๊วต้องต้อนอันผู้บ่าว ประพันธ์เพลง คำร้องและทำนองโดย ดอย อินทนนท์ มี การใช้ถ้อยคำภาษาที่เป็นภาษาพื้นบ้านอีสานเช่นคำว่า เอ็ดจิงได้ แปลว่า ทำอย่างไรและมีการ ใช้ภาษาไทยกลางสลับเช่น หวานใจ เป็นต้น

วิธีการสร้างแนวร้อง

ลักษณะการนำเอาเพลงลูกทุ่งมาผสมผสานกับหมอลำซึ่งใช้คำร้องเป็นภาษาอีสานโดยใช้ ทำนองของดนตรีเป็นตัวเปลี่ยนแนวการร้องซึ่งจะพบเอกลักษณ์ดังนี้

1. การใช้ลูกคอ

เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงจ๊วต้องด้นอันผู้บ่าว มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต $\circ$ ได้แก่ห้องที่ 16, 38

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 16

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต $\circ$ ได้แก่ห้องที่ 64

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 64

1.1.3 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต $\circ$ ได้แก่ห้องที่ 7, 64

ตัวอย่างที่ 1

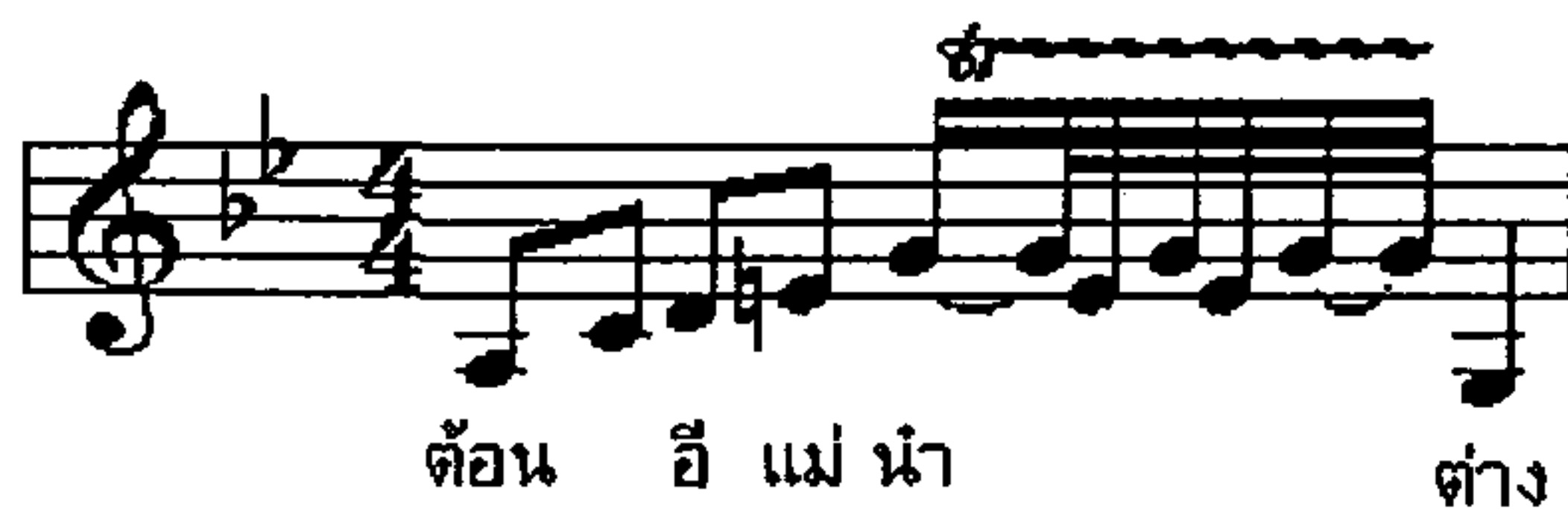
โน้ตห้องที่ 7

- 1.1.4 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๒ ได้แก่ ห้องที่ 5, 7, 12, 16, 22, 26, 28, 32, 33, 34, 40, 42, 47, 48, 56, 57, 58 และ 62

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 12

ตัวอย่างที่ 2

โน้ตห้องที่ 28

ตัวอย่างที่ 4

โน้ตห้องที่ 32

- 1.1.5 รวมความยาวของทำนองเท่ากับคำโน้ตตัว ๓ ได้แก่ โน้ตห้องที่ 42, 50, 51

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 42

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ♪ ได้แก่โน้ตห้องที่ 16, 38

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 16

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เขบ็ต 3 ชั้น ได้แก่โน้ตห้องที่ 5, 7, 12, 21, 26, 27, 32, 33, 34, 40, 42, 47, 48, 50, 51, 56, 57, 58, 62 และ 64

ตัวอย่างที่ 2

โน้ตห้องที่ 7

2. เทคนิคการเอื้อน

การใช้เทคนิคการเอื้อนในเพลงจ๊วต้องต่อนอันผู้บ่าวนี้ จะโดดเด่นและชัดเจนอยู่ในช่วงการเกริ่นของเพลง เนื่องจากผู้แต่งต้องการให้เป็นการโชว์ความสามารถเฉพาะตัวซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของผู้ขับร้อง โดยลักษณะการเอื้อนมีทั้งเสียงสั้น และเสียงยาว

จากการศึกษาพบว่า

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 2-3, 8-9

ตัวอย่างที่

โน้ตห้องที่ 2-3

2.1.2 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ๑ ได้แก่ ห้องที่ 13

ตัวอย่างที่

โน้ตห้องที่ 13

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ไม่พบในเพลงนี้

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 2-3, 8-9, 13

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 8-9

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน เพลงจ๊วต้องต้อนอันผู้ บ่าว มีการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อนจากสูงไปต่ำ เพียงอย่างเดียว

เอกลักษณ์ของบ้านเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงจ๊วต้องต้อนอันผู้ บ่าว คือ การใช้เทคนิคการใช้ลูกคอ ที่ไพเราะ โดยการใช้ลูกคอสอดแทรกในคำร้องบางคำ มีทั้งคำ เสียงสั้นมาก เสียงสั้น และเสียงยาว

5.2.2 เพลงคอยอ้าย

เป็นผลงานชุด 1999 สาวหมอลำระเบิดโลก ประพันธ์โดย สมัย อ่อนวงศ์ เนื้อเพลง กล่าวถึงการรอคอยของหญิงสาวชาวบ้าน ที่รอคอยคนรักมาเป็นเวลา 3 ปี และวิงวอนให้คนรัก กลับมา คำร้องเป็นกลอนเปล่าที่มีสัมผัสนอกสัมผัสในที่ไม่มีการกำหนดไว้ตายตัว ใช้ประโยค ซ้ำ ๆ เปลี่ยนคำบางคำที่ทำให้ความหมายไม่เปลี่ยนไป ใช้ภาษาพื้นเมืองอีสานและมีภาษาไทย กลางเป็นบางคำ มีการทอดเสียงตอนท้ายวรรคที่เป็นลูกทุ่ง เหมือนเป็นการเอื้อนอย่างอ่อนโยน ซึ่งจัดว่า เป็นรูปแบบการประพันธ์คำร้องที่สละสลวย ใช้แนวเพลงลูกทุ่งเป็นหลักสอดแทรกสลับ กับกลอนอีสานในช่วงกลางเพลง แล้วกลับมาเป็นเพลงลูกทุ่งในตอนสุดท้ายก่อนจบ

เพลง คอยอ้าย

คอย...คอยอ้าย คอยมาสามปีกว่า อ้ายลาลับก็เลยไม่กลับคืนมา
 หลงเมืองกรุงอ้ายเอยไปมุ่งเป็นดารา น้องเป็นห่วงยังคอยทำอยู่บ้านป่านาดอน
 ไอ้อ.....

คอย...คอยท่า คอยมาแต่ปีก่อน เสน่ห์เมืองกรุงอ้ายเลยลืมทุ่งจากจร
 หลงคำลวงน้องยังเป็นห่วงและอาวรณ์กลับบ้านนาเราเสียก่อนอย่าลืมบ้านดอนนาเรา
 ไอ้อ.....

อันว่าความมักนี้ ถือว่าพ่อแม่ห้าม ความเดียวบ่ได้อ้าย ไผสิมาจ้งจาง
 บ่ฟังแล้วว่บ อ้าย ความรักน้องมีต่ออ้าย ผู้อื่นบ่หวัชชา
 แม่บ่ชิงามปานได้ กะสร้างตามนางแล้ว บ่มีแนวหันหน้าซ้ำเรื่องตาเข้าไปเบิ่ง
 อดพอยิ้มใส่น้อง...บ่หันหน้า...แม่บ่เบิ่งเลย...แม่บ่เบิ่งเลย....เอ๋ย...เอ๋ยละน้อ

คอย...คอยอ้าย คอยมาสามปีกว่า อย่าลาลับขอให้อ้ายกลับคืนมา
 อย่าหลงเมืองกรุงอ้ายเอยอย่ามุ่งเป็นดาราน้องเป็นห่วงยังคอยทำอยู่บ้านป่านาดอน
 ไอ้อ...ไอ้อ.....

ลักษณะคำร้อง

จากการศึกษาพบว่าคำร้องเพลงคอยอ้ายเป็นกลอนเปล่า ที่มีสัมผัสนอกสัมผัสในที่ไม่ มีการกำหนดไว้ตายตัว ผู้ประพันธ์ใช้ประโยคซ้ำ ๆ เปลี่ยนบางคำที่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไปซึ่ง จัดว่าเป็นรูปแบบการประพันธ์คำร้องที่สละสลวย

1. การใช้ลูกคอ

เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงคอย้าย มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ตตัว ได้แก่ ห้องที่ 3, 4, 5, 10, 11, 21, 32, 33, 34

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 3

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ได้แก่ ห้องที่ 12

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 12

1.1.3 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ตตัว ได้แก่ ห้องที่ 24

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 24

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ได้แก่ โน้ตห้องที่ 24

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 24

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เซมิทสามชั้น ได้แก่โน้ตห้องที่ 3, 4, 5, 10, 11, 21, 32, 33, 34

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 3

2. เทคนิคการเอื้อน

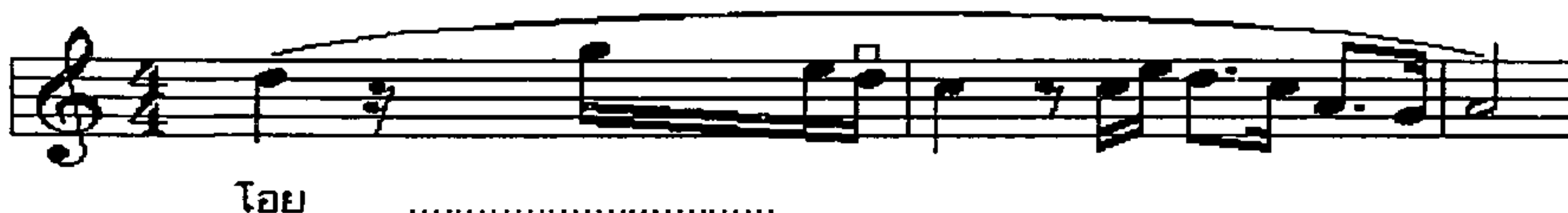
เพลงคอยอ้าย จะมีการเอื้อนที่เป็นอีกลักษณะหนึ่ง ที่แตกต่างจากเพลงอื่นๆ ออกไป คือ จะเป็นการเอื้อนที่ยาวมาก ซึ่งในการเอื้อนจะร้องทำนองแทนคำร้อง เช่น ใช้คำว่า โอ้ โอ้ย โอ๊ะ โอ้ย และฟังดูโหยหวนรอคอย เข้ากับบรรยากาศของการรอคอยในเนื้อหาของเพลง จากการศึกษาพบมีการเอื้อนที่เป็นลักษณะยาว คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว $\text{||}\text{||}$ ได้แก่ ห้องที่ 6-8, 14-15, 27-28, 35-37

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 6-8

ตัวอย่างที่ 2

โน้ตห้องที่ 14-15

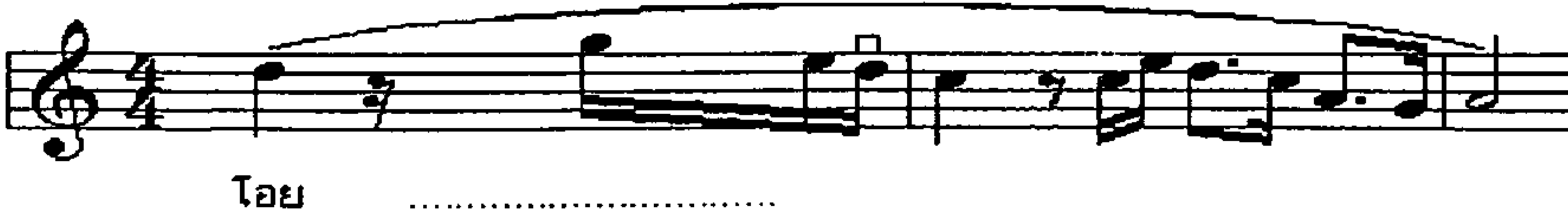
2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ไม่พบในเพลงนี้

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 6-8, 14-5, 27-28, 35-37

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 6-8

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงคอยอ้าย มีการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อนจากสูงไปต่ำทั้งหมด

เอกลักษณ์ของบ้านเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงคอยอ้าย คือ การเล่นลูกคอ ที่แสดงความสามารถในการเล่นลูกคอจากคำเสียงสั้นมากได้อย่างไพเราะมาก สมกับสมญานาม “ลูกคอแก้วชั้น”

5.2.3 เพลงยอมเจ็บ บ่ ยอมอาย

เป็นเพลงในชุด เสือหลายสี พี่หลายใจ ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ เนื้อร้องกล่าวถึงหญิงสาวที่รู้ความจริงทีหลังว่าคนรักของตนมีภรรยาและลูกแล้ว จึงต้องตัดใจ ผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงธรรมเนียมและจารีตของคนไทยคือความมีศักดิ์ของหญิงสาวชาวบ้านที่ถึงแม้ตนต้องเจ็บแต่ไม่ยอมอายผู้คน ลักษณะคำร้องเป็นร้อยกรองธรรมดา ใช้ภาษาพื้นบ้านอีสานสลับกับภาษาไทยกลาง มีสัมผัสในและสัมผัสนอก ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพื้นบ้านอีสาน ทั้งช่วงเพลงลูกทุ่งและช่วงออกกลอนลำ เป็นเพลงลูกทุ่งมาผสมกลอนลำโดยใช้กลอนลำภูไทประยุกต์ ใช้ทำนองดนตรีเป็นตัวเปลี่ยนแนวร้อง

เพลงยอมเจ็บ ไม่ยอมอาย

เห็นลูกมาตาม จึงรู้ว่าพี่มีเมีย ต้องยินใจเสีย เมื่อความลับอ้ายเปิดเผย
 เมื่อก่อนหน้านี้อ้ายมีไม่ไผ่เลย เทียวมาคุ้นเคยโซ่เอ๋ย น้องเกือบเพลอใจ
 สิเอ็ดจั่งได้ ผีนไปก็ไ้ได้เป็นชู้ ถ้าเมียอ้ายอู้ สิสู้หน้าได้จั่งได้
 เขาคงตราหน้า ว่าน้องบ่มียางอาย ถึงแม้อักอ้าย วันนี้้องยอมทนตัว (ซ้ำ).....
 (โอ้ย.....บ่าวพี่ชายเอ๋ย...ชายเอ๋ย ความลับเผยออกมาแล้ว คิดทวนหลังคือน้องโง่
 ว่าแม่นผีนเป็นของโตใสเอาใจดอกเข้าช้วน จบม้วน ผัดแม่นเขาโอ้ยน้อง.....อ้ายเอ๋ย... ๆ.....
 ชายเอ๋ย ๆ อ้ายมีเมียดอกอยู่ข้าง สักมาหลอนดอกเว้าอ่อย ไ้หน้อ.สาบมาตัวให้อักอ้าย ซ้ำมั่วได้
 เป็นคู่เขย...(ซ้ำ).....เด้น้อ.....อ้ายเอ๋ย ๆ ๆ.....
 อย่าเลยถึงจะเคยได้รัก วันนี้ อู้จักคงจะรักบ่ได้
 กลับไปหาเมียสา อย่ารำไร ถึงน้องสิรัก อักอ้ายขนาดไหน
 ขอยอมเจ็บใจ แต่บ่ยอมอายผู้คน.....
 หลงกล ของอ้ายมามากลูกกำลังเป็นตาฮัก ขอร้องอ้ายอย่าสับสน
 อย่ามาตึงน้อง ไปร่วมทำบาปอีกคน เรื่องผ่านมานั้นให้ถือว่าเรามีตมม
 เกิดมาเพียงหน อย่าให้เป็นคนแย่งใคร.....
 ชายเอ๋ย ๆ น้องเจ็บมันพอทนได้ แต่สิบ่ยอมอาย.....ไปเป็นน้อย ให้เขาสา
 ชายเอ๋ย.....ให้อ้ายคืนดอกไปหา ภรรยาผู้อยู่หนาน อักเฮานั้นให้พี่ลืม.....
 อักเฮานั้นให้พี่ปล่อยวาง

ลักษณะคำร้อง

จากการวิจัยพบว่าลักษณะคำร้องเพลงยอมนเจิบ บ่ ยอมอายมีลักษณะที่เป็นร้อยกรอง ธรรมดาประพันธ์โดยใช้ภาษาพื้นบ้านอีสานสลับกับภาษาไทยกลางซึ่งจะมีสัมผัสในวรรค และสัมผัสนอกวรรค

ผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงธรรมเนียมและจารีตของคนไทยคือความมีศักดิ์ของ หญิงสาวชาวบ้านที่ถึงแม้นต้องเจิบแต่ไม่ยอมอายผู้คน

ภาษาที่เป็นภาษาพื้นบ้านอีสานทั้งช่วงเพลงลูกทุ่งและช่วงออกกลอนลำ เป็นไปใน ลักษณะการนำเอาเพลงลูกทุ่งมาผสมผสานกับกลอนลำโดยจะเป็นกลอนลำภูไทประยุกต์ ใช้ ทำนองดนตรีเป็นตัวเปลี่ยนแนวร้อง

1. การใช้ลูกคอ

1.1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ตตัว ♩ ได้แก่ห้องที่ 15

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 15

เคย

ไร่

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ♩ ได้แก่โน้ตห้องที่ 15

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 15

เคย

ไร่

2. เทคนิคการเอื้อน

การใช้เทคนิคการเอื้อนในเพลงยอมนเจิบ บ่ ยอมอาย นี้ จะโดดเด่นและชัดเจนอยู่ในช่วงการ เกริ่นของเพลง เนื่องจากผู้แต่งต้องการให้เป็นการโชว์ความสามารถเฉพาะตัวซึ่งเป็นเอกลักษณ์ ของผู้ขับร้อง โดยลักษณะการเอื้อนมีทั้งเสียงสั้น และเสียงยาว

จากการศึกษาพบว่า

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♪ ได้แก่ ห้องที่ 16

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 16

เอื้อ นื่อง เกือบ เผลอ

2.1.2 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♪. ได้แก่ ห้องที่ 27, 31, 35

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 27

หน้า ว่า

2.1.3 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♪ ♪. ได้แก่ ห้องที่ 55-56

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 55-56

ไฮ นื้อ

อ้าย เอย

2.1.4 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♪. ได้แก่ ห้องที่ 66-68, 104-105

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 66-68

ได้ นื้อ

2.1.5 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต $\frac{104}{4}$. ได้แก่ ห้องที่ 39-43, 109-114

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 107-114

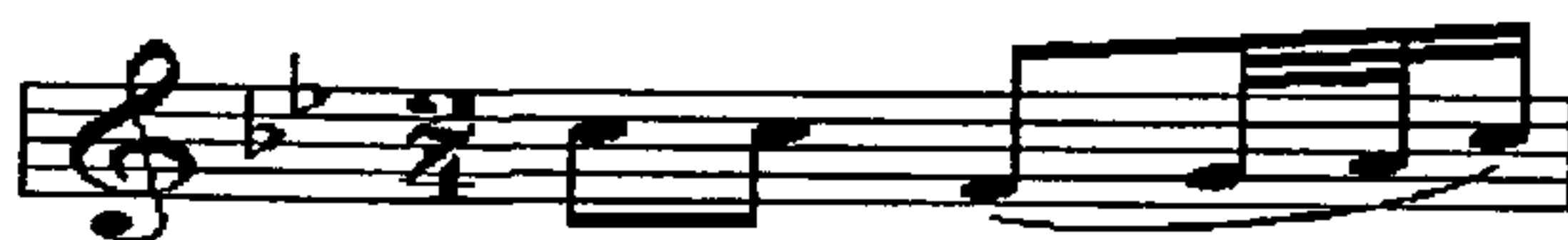

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ได้แก่ ห้องที่ 16

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 16

เอีย นอง เกือบ เผลอ

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 27, 31, 35, 39-43, 55-56, 66-68

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 27

หน้า ว่า

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงยอมนเจิบ บ่ ยอมอาย มีการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อนจากสูงไปต่ำ

เอกลักษณ์ของบ้านเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงยอมนเจิบ บ่ ยอมอาย คือ เทคนิคการควบคุมเสียงหรือการใช้น้ำเสียงถ่ายทอดอารมณ์เพลงด้วยการใช้เทคนิคการเล่นลูกคอ เทคนิคการเอื้อน และการใช้เสียงสูงต่ำนุ่มนวล

บ่อดิด ว่าพ่อคำเกี้ยง สิลิมเสียงหล่ายแซง
 เป็นหยั่ง จังลวง จังหลอก ให้น้อง ข้าชอกแสบทรวงแสง
 ใจหิน เตื่อพ่อคำแพง หน้าตากี้หล่อโย หนอใจดำ
 (เต้ย) ...หลายเอ้ยปี่ลำ ที่เชื่อมสัมพันธ์ จนชาวบ้านฮู้แก้ว
 และนี่กะหลาย เอ้ยเดือนแล้ว ที่คองคอยชายแต่ว่าอายถิ่มปล่อย
 ตั้งดาคอย พี่พ้อว้อๆ บ่เคยพ้อย่อนพี่บ่มา
 สาวบ้านนา อูร่าปิ่นปวน ลมหนาวหวลละหนาวใจจ้อ

1. การใช้ลูกคอ

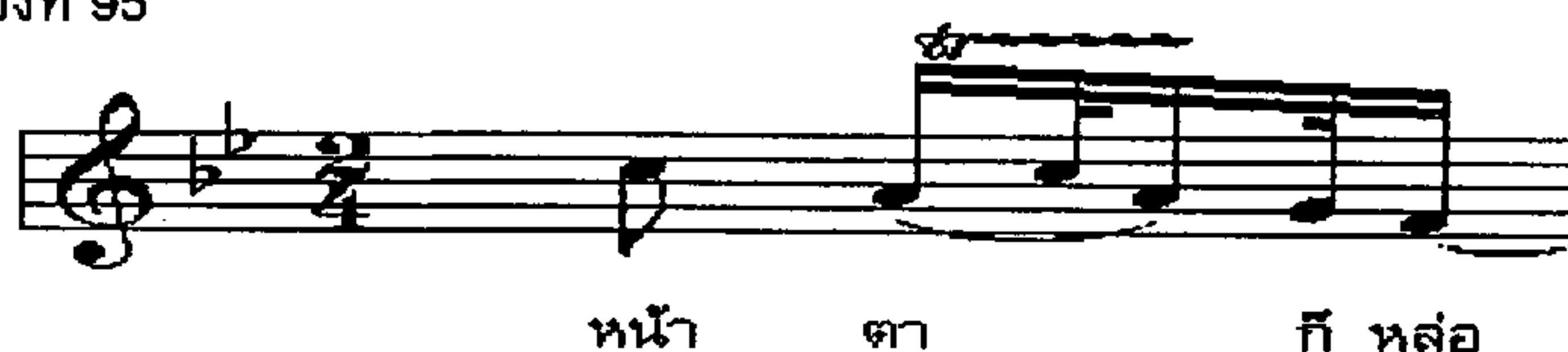
เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงตั้งดาคอย มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 95, 113

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 95

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 8, 12, 22, 30, 32, 36, 58, 60, 64,

66, 71, 74, 84, 92, 99, 110, 115

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 8

ตัวอย่างที่ 2

โน้ตห้องที่ 36

1.1.3 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๑. ได้แก่ ห้องที่ 26, 76, 80

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 80

1.1.4 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๑. ได้แก่ ห้องที่ 96-97

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 96-97

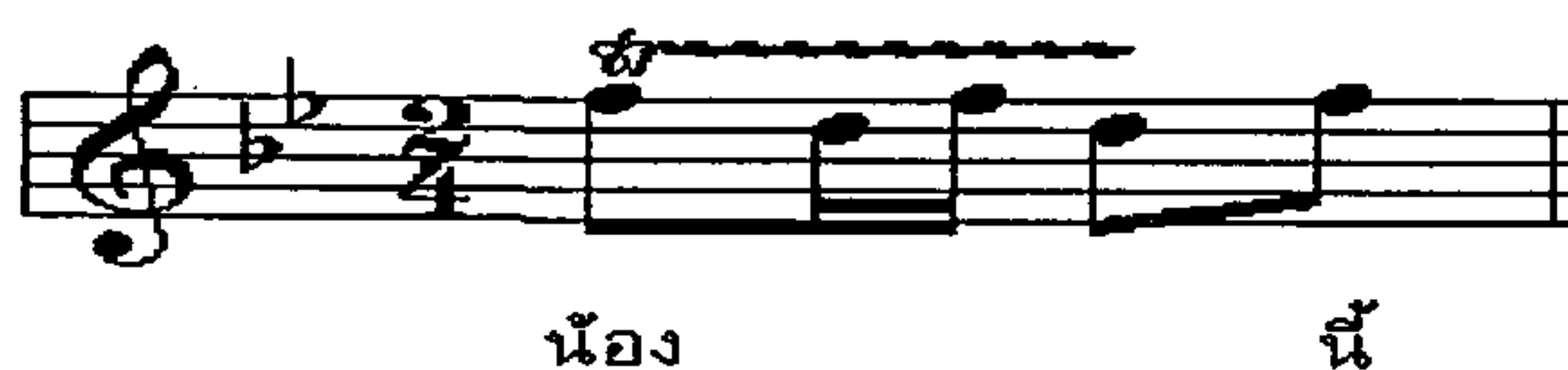

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต ๑. ได้แก่ โน้ตห้องที่ 26, 76, 80, 84

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 26

ตัวอย่างที่ 2

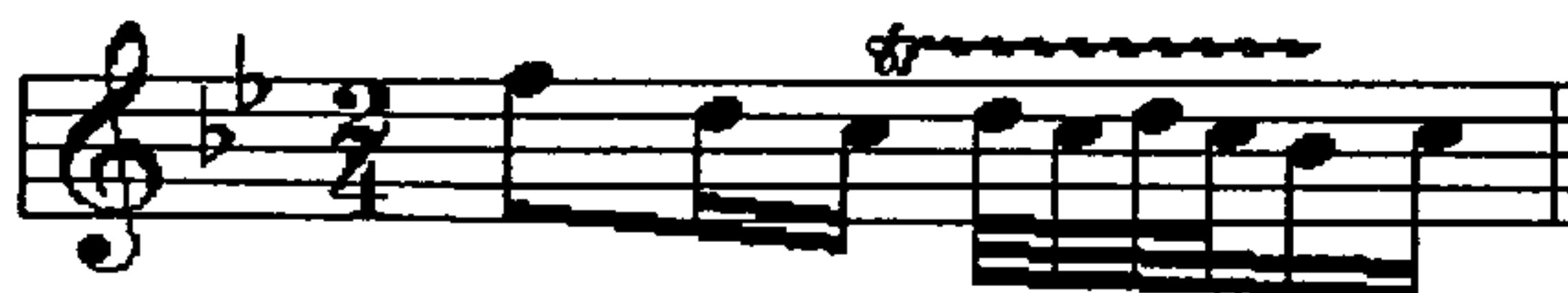
โน้ตห้องที่ 76

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เซบีด 3 ชั้น ได้แก่โน้ตห้องที่ 8, 12, 22, 30, 32, 36, 58, 60, 64, 66, 71, 74, 92, 95, 96-97, 99, 110, 113, 115

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 58

มอง จอง แล้ว จาก

2. เทคนิคการเอื้อน

จากการศึกษาพบว่า เพลงตั้งตาคอย มีลักษณะการเอื้อน คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ได้แก่ ห้องที่ 117-120

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 117-120

ลอย นี่ คอย อ้าย

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ไม่พบในเพลงนี้

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 117-120

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 117-120

ลอย นี่ คอย อ้าย

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงตั้งตาคอย มีการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อนจากสูงไปต่ำทั้งหมด

เทคนิคการใช้ลูกคอ ในเพลงตั้งตาคอยเป็นการใช้ลูกคอหลายรูปแบบ ทั้งการใช้ลูกคอจากคำเสียงสั้นและสั้นมาก ที่ยากจะหาคนทำอย่างไพเราะได้ การใช้ลูกคอจากคำที่ออกเสียงยาวปานกลาง และการใช้ลูกคอต่อจากเสียงเอื้อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เทคนิคการเอื้อน เนื่องจากเพลงตั้งตาคอยเพลงเป็นเร็วจึงพบไม่มากนัก แต่ก็เป็นการเอื้อนที่ไพเราะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นชัดที่สุดในเพลงตั้งตาคอย คือ เทคนิคการใช้ลูกคอ ที่สมกับสมญานามว่ามี “ลูกคอเก๋ขั้น” คือความสามารถออกเสียงเล่นลูกคอได้ทุกรูปแบบ ทั้งเพลงเสียงสั้นมาก เสียงธรรมดา หรือเสียงยาว ก็สามารถทำได้และมีความไพเราะยากจะหาผู้ใดมาเปรียบได้

5.2.5 เพลงหัวใจเดื่องต่อ

เป็นผลงานเพลงในชุด 1999 สาวหอมล้าระเบิดโลก คำร้อง ทำนอง ประพันธ์โดย ดอย อินทนนท์ กล่าวถึงความตั้งมั่นในความรักของหญิงสาวที่มีให้กับชายหนุ่มแต่เพียงผู้เดียว ใช้การเล่นคำซ้ำอยู่ในเพลง เน้นให้เห็นลักษณะเด่นของพยางค์ซ้ำ ๆ ทำให้เกิดเอกลักษณ์ของเพลงนี้ขึ้น ใช้ภาษาพื้นบ้านอีสานทั้งหมด เริ่มจากการเกริ่นถึงครึ่งเพลง จากนั้นจึงเป็นกลอนลำอีสาน

เพลง หัวใจเดื่องต่อ

อ้ายเอ๋ย ละสุดแต่เทห์หลายสิ่ง แพนนางเอย โอนอพีเอย ผู้จิบ จิบ คือพี ละผู้ดีคือ
อ้าย สิให้ไร่ลิ้มถ่ม ไผ่ลิ้มไต้งาย ๆ นออ้าย ฟ่าบหงาย ทรายบ่ปิ่น หินบ่ลอยล่องน้ำ บ่มี
มือสิหลายแพน ดึกกะเท็นว่าได้ฝักหลักแน่น ความสิบให้โค่น ดอกเดอ้าย ลม4 อุ่ม 5 อุ่ม
ติงต๋องก็บ่ติง ว่าความจริงนางนี้เดื่องต่ออ้ายเสมอ ต่อต๋องต่อ ต๋องต่อต๋องต๋องต๋องต๋อง ตัว
ตุ้มติงละต๋องต๋องต๋องต๋อง หวังให้ติงต๋องอั้งต๋อง บ่ให้ติงเอ๋ย ติงต๋อง เอาแบบต๋องต๋องต๋องต๋อง
ต่อสะยัว เต๋ เอ๋ยจ้งแม่นเทห์หลายสิ่ง ดาราหนึ่งยังบ่ล้า

น้องต่อเดื่อง เดื่องต่อพ่อจอมขวัญ....น้องต่อเดื่อง เดื่องต่อพ่อจอมขวัญ....

นางอยากต้องพัพัน อยู่กันละนำอ้าย ย่านแต่ชายมีหมองคนจงเจ้าไว้ก่อน ย่านพีมี
แล้วคู่ช่อน สิปะหล่า ให้ปะเหลื่อใจ ต่อเดื่องใจต่อเดื่อง จ้งยอมเสียงยอมโส บ่แม่นหลาน
พันโท กะบ่ได้แควร์หละพอดี เป็นจิกโก่แถวนี่ หรือได้กะตามสาบ ให้แต่นางละต่อเดื่อง ว่า
แต่นางละต่อเดื่อง เป็นเชียงเหมียงบ่ว่าหยัง เมื่อต๋องต๋อง ต๋องต่ออ้าย เถิงไผว่าชายเสีย ไผ
ว่าเสีย ช่าเหมา แต่นางบ่เอาหูโต้ง โอ้พ่อคิ้วคาดโค้ง โอ้พ่อคิ้วคาดโค้ง

ฟ้าส่งอ้ายมาชั้นบ่ พวมเห็นกันจ้อ จ้อ จ้อ จ้อ หักใจไว้ กะบ่ไหว ละบ่ไหว บ่รู้ว่าเป็นจ้ง
ไต่จ้งไต่เป็นไปจ้งซี่ ควรรยับสวนหมากมี หมากมีละมาช่อนหมากขนุน หมากขนุน
น้องนี้คิดต่อเดื่อง เดื่องต่อแต่เพียงพ่อคุณ หัวใจนางนี้ลั่นต่อเดื่องแต่เพียงอ้ายผู้เดียว..
ละผู้เดียว

เพลงหัวใจเดื่องต่อ มีลักษณะคำประพันธ์ลักษณะการเล่นคำซ้ำอยู่ในเพลง เช่น ตั้งต่อ ตั้งต่อ ติด ตั้ง ตั้งตุมติดและต่อตั้งตุมตั้ง ผู้ประพันธ์ต้องการ เน้น ให้เห็นลักษณะเด่นของ พยัญชนะซ้ำๆ ในคำร้องซึ่งทำให้เกิดเอกลักษณ์ของเพลงนี้ ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพื้นบ้านอีสาน เป็นการร้องแนวอีสานทั้งหมด เริ่มจากการเกริ่น เยอะถึงครึ่งเพลงจากนั้นจึงเป็นกลอนลำของ อีสาน

1. การใช้ลูกคอ

เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงหัวใจเดื่องต่อ มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้อง ตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 28, 60, 73, 79

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 28

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 4, 6, 15, 24, 48, 50, 58, 89

ตัวอย่างที่ 1

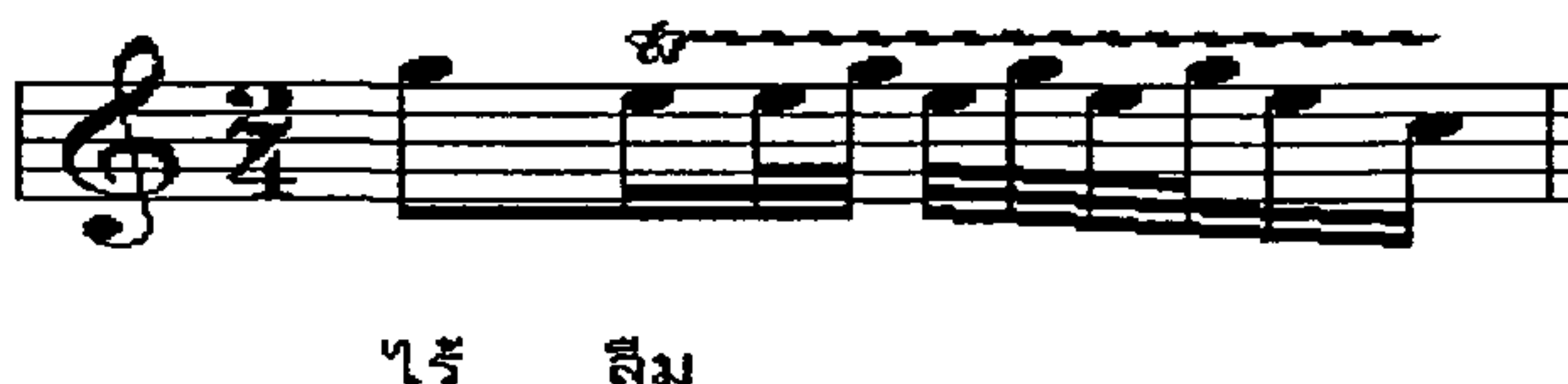
โน้ตห้องที่ 6

1.1.3 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ♪. ตัว ได้แก่ ห้องที่ 13

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 13

1.1.4 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๒ ได้แก่ ห้องที่ 79-80, 101-102

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 79-80

1.1.5 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๓ ได้แก่ ห้องที่ 102-103

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 102-103

จากการศึกษาพบว่าเทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงหัวใจเดื่องต่อ มีความสั้นยาวของลูกค้อยู่หลายรูปแบบซึ่งจะแตกต่างจากเพลงอื่นๆ รูปแบบที่ใช้มากที่สุดในเพลงนี้คือ

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต ๓ ได้แก่ โน้ตห้องที่ 23-24

ตัวอย่างที่ 1

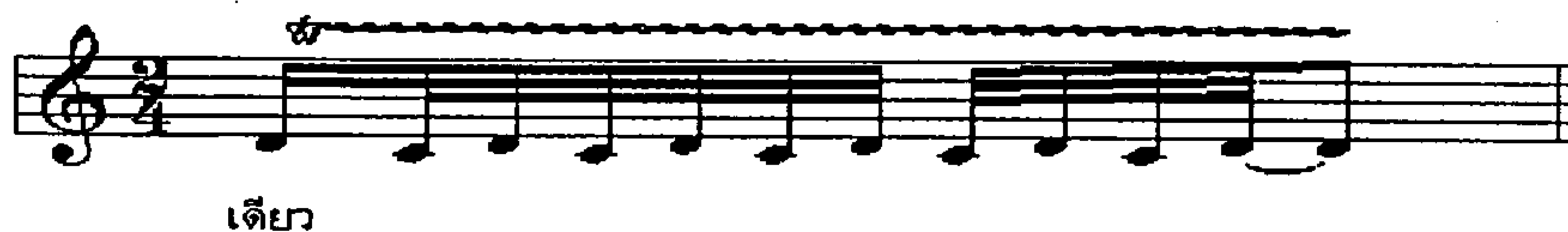
โน้ตห้องที่ 23-24

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เซบิต 3 ชั้น ได้แก่โน้ตห้องที่ 4, 6, 15, 28, 47, 48, 50, 58, 60, 73, 79-80, 89, 101, 102-103

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 102-103

2. เทคนิคการเอื้อน

จากการศึกษาพบว่า เพลงหัวใจเดื่องต่อ มีลักษณะการเอื้อน คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 19

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 19

2.1.2 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 43

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 43

2.1.3 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ๑. ได้แก่ ห้องที่ 7-8, 17-18, 29-30

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 7-8

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ไม่พบในเพลงนี้

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 7-8, 17-18, 19, 29-30, 43

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 7-8

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 43

ถึง

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงหัวใจเดื่องต่อ มีการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อนจากสูงไปต่ำทั้งหมด

เทคนิคการใช้ลูกคอ ในเพลงหัวใจเดื่องต่อ พบมากที่สุดตลอดเพลง เป็นการเล่นลูกคอเน้นคำให้เกิดความไพเราะ เทคนิคการเอื้อน ในเพลงหัวใจเดื่องต่อ พบในช่วงการเกริ่นทำให้เกิดความไพเราะในทำนองเพลง

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงหัวใจเดื่องต่อ คือ เทคนิคการใช้ลูกคอที่ใช้ความสามารถเฉพาะตัวเล่นลูกคอในคำเสียงสั้นได้อย่างไพเราะสอดคล้องกับอารมณ์เพลงเร็วและนอกจากการใช้ลูกคอแล้วยังมีการออกเสียงคำร้องชัดเจนครบถ้วนแม้จะเป็นเพลงที่มีจังหวะเร็วและเน้นการออกเสียงพยัญชนะอย่างเพลงหัวใจเดื่องต่อ

5.2.6 เพลงเบิ่งนครพนม

เป็นผลงานเพลงในชุด เสือหลายสีฟ้าหลายใจ คำร้องและทำนองประพันธ์โดย สุรินทร์ ภาตศิริ กล่าวถึงหญิงสาวนครพนม ของดีและสถานที่ต่างๆ ของจังหวัดนครพนมเพื่อเป็นการเชิญชวนให้หนุ่มๆ ไปเที่ยวนครพนม เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนเปล่าซึ่งไม่มีคำสัมผัสบังคับ ไม่มีกำหนดจำนวนคำ ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพื้นบ้านอีสานและภาษาไทยกลาง เริ่มเพลงโดยการเกริ่นแล้วจึงเข้ามาช่วงเพลงลูกทุ่ง

เบิ่งนครพนม

(เกริ่น)

โอ้ย...วาสนา...อิน้องน้อย.... มากอยอ้าย... ไปฮ่วมแฟน....โอ้ย...ละน่า...

เชิญพี่ไปเที่ยวเล่น นครพนมเบิ่งจักเทื่อ...ลองเชื่อกำน้อง...สาวนคร ผิวเหลืองอ่อนดั่งทอง ยามสาวลงลอยล่อง ริมฝั่งโขงยามแสง ไหมก็ขาว สาวก็สวย มวยผมดำ นาก็บ่ใส สวยแท้คือสาวภูไท สวยบาดใจชาย สาวญวนก้างาม (ซ้ำ)

โขงเจ้าเอ๋ยไหลหลัง ตั้งน้ำใจชาวอีสาน.. คงมันเลิศล้ำ..หากมันใคร ไปพบเจ้างามข้าคำชะอีคนงาม สาวดงหลวงยอดพญ

ท่าอุเทน หรือจะเป็นนาแก สวยจริงแม่สาวเจ้าเรณู หน้าหวานสาวดอนดานก็น่าดู สวยเด่นงามทรู สาวธาตุพนม (ซ้ำ)

ไปเล่น นครพนมกับน้องบ่ อยากให้อ้ายไปพ้อ ละสาวน้อยหน่อภูไท อีสานไกลบ่แพ้ แต่ใจนางนั้นเดินซุ่ม ดอกเดี๋ยชายเอ๋ย คั่นแมนพ้ออยากได้ เอาไว้แมนกล่อมสอง กะจั่งแมนกา เว้าวอน อยากช้อนเสือน่าเต ผมเจ้าเพกลางเอ๋ย

เพลงเบิ่งนครพนมนั้นเป็นคำประพันธ์ประเภท กลอนเปล่าซึ่งไม่มีคำสัมผัสบังคับไม่มีกำหนดจำนวนคำที่แน่นอน ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อให้เห็นถึงสิ่งต่างๆที่น่าสนใจในจังหวัดนครพนมไม่ว่าจะเป็นสาวงาม หรือสถานที่ต่างๆ ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพื้นบ้านอีสานและภาษาไทยกลางเริ่มเพลงโดยการเกริ่นแล้วจึงเข้ามาช่วงเพลงลูกทุ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ดังนี้

1. การใช้ลูกคอ

เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงเบิ่งนครพนม มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 24, 56, 57, 60

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 24

แท้

คือ สาว ภู ไท

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ๑. ได้แก่ห้องที่ 59

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 59

1.1.3 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๑. ได้แก่ ห้องที่ 15

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 15

1.3 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต ๑. ได้แก่โน้ตห้องที่ 15, 24, 57, 59, 60

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 15

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เขบ็ต 3 ชั้น ได้แก่โน้ตห้องที่ 56

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 56

2. เทคนิคการเอื้อน

เพลงเป็นนครพนม มีลักษณะการเอื้อนที่มีน้ำเสียงออกอ้นเป็นการนำมาใช้อย่างสอดคล้องกับเนื้อหาและทำนองของเพลง คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 54, 60

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 54

ตัวอย่างที่ 2

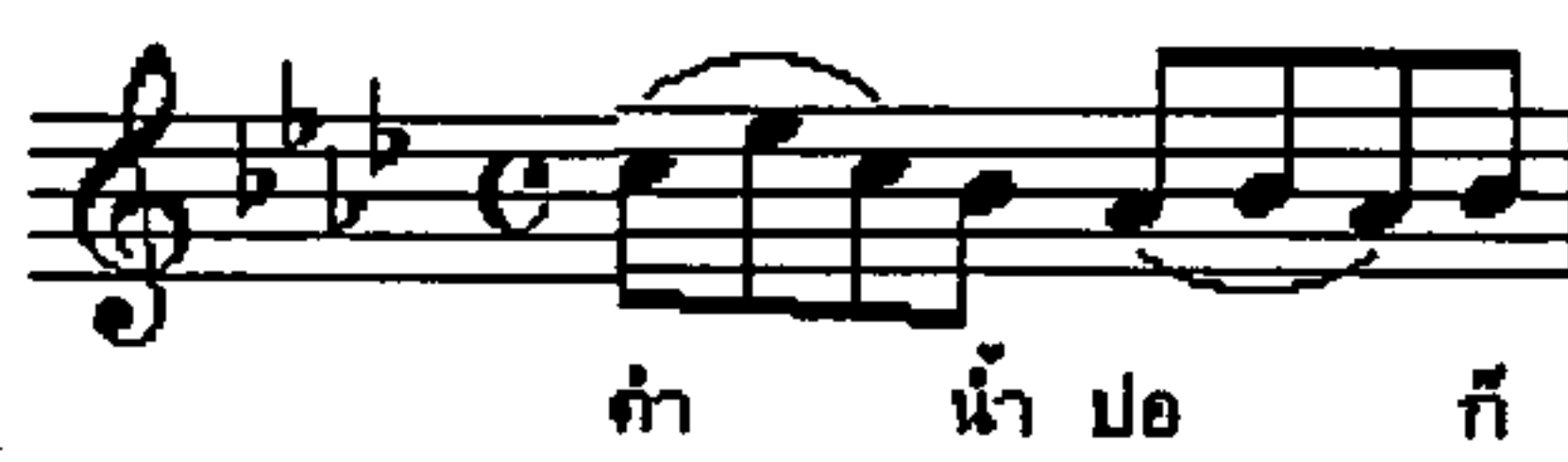
โน้ตห้องที่ 60

2.1.2 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 22, 26, 28

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 22

2.1.3 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 62

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 62

เทคนิคการเอื้อน ในเพลงเบ็ญนครพนม พบว่าเป็นการเอื้อนเน้นถ้อยคำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามบทเพลง ซึ่งมีทั้งรูปแบบการนำมาใช้ทั้งช่วงสั้นและยาวซึ่งนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและทำนองเพลง ฟังแล้วดูเป็นธรรมชาติ

จากการศึกษาเพลงเบ็ญนครพนม พบเอกลักษณ์ของบ้านเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงนี้ คือ การใช้เทคนิคการเอื้อน เพื่อเน้นถ้อยคำ

5.2.7 เพลง ดกหลงทุกอย่าง

เพลง ดกหลงทุกอย่าง เป็นผลงานเพลงในชุดแม่ไม้หมอลำ ประพันธ์โดย ดอย อินทนนท์ กล่าวถึงหญิงสาวเกี่ยวพาราสีฝ่ายชายเพราะหลงเสน่ห์ โดยตนจะยอมดกหลงทุกอย่างเป็นการนำทำนองเพลงดังหว่ายมาร้องโดยใช้ภาษาพื้นบ้านอีสาน

เพลง ดกหลงทุกอย่าง

อ้ายเอ๋ย พ่อแต่เหลียว น้อละแม่นเห็นหน้า พ่อตามเอ๋ย ยิ้มหวานมา น้อละแก้มแป้ง
แสง คำเอ๋ย ความเป็นจริง หรือว่าพี่ตั้งแกล้ง เผยยิ้มเอาไว้ต้มไผ เด่นจากพ่อคนงามเอ๋ย คนไ
นา อ้ายเอ๋ย กันได้ชายน้อละแม่นเคียงข้าง พ่อคิงบางเอ๋ย ให้เสียหยั่ง สียอมอ้อยห้อย อ้ายเอ๋ย
ถึงเป็นรองสิบ่จุมท่ายก้อย เป็นน้อยกะสิชิม สิซอม ยินยอมแต่พ่อคิงกมนา ตามนเอ๋ย

สร้างกะสร้าง พี่มีแฟนเป็นแสนกะสร้าง สร้างกะสร้างมีหยับบัวชาเลย เพียงขอให้ ได้อวน
ชายไว้ชมเชย น่องนี้เอ๋ย ดกหลง ดกหลงทุกอย่าง

ตั้งใจยอม ยอมให้อ้อมอ้อย อวนอ้ายมีไผจ้องจ้อย หรือได้ก็ตามสร้าง โอ้พ่อหนุ่มหน้ามน
อ้ออ้ายมาตน จีบบอกช่องทาง หวังร่วมเรียงเคียงข้าง จีบบอกพี่ชายด้วยดังหว่ายนี้แล้ว

อ้ายเอ๋ย เว้ากันสาหนอละจากันแล้ว พ่อคนงามเอ๋ย จักมีแววสิได้ชวนบ่ได้ คำเอ๋ยสาว
หมอลำนี้หลงเสน่ห์ หลงอ้ายบ่มีเหตุผล อีหลีเอ๋ยเจ้าพ่อตามนเอ๋ย ตามนนา อ้ายเอ๋ยพ่อแต่จ่าน
อละแม่นถึงซ่ง ถึงบ่อนลงเอ๋ย บาดยามลงให้ได้ถึงได้ก้อม อ้ายเอ๋ย เหลือแต่ซอม อ้ายกว่าคนทั้ง
ค่าย มือขวาให้ได้ป้อนไข่อ้ายมือซ้ายให้ได้ป้อนไข่นาง แ่นเด้อเจ้าผู้ตามหน้า คนงามเอ๋ย คนงาม
ของน่องนี้เอ๋ย ลาลงแล้ว...

เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองไม่มีรูปแบบ แต่มีสัมผัสบ้างเป็นประโยค เป็นการ
สื่อให้เห็นว่าเมื่อหลงเสน่ห์ใครแล้วมักจะยอมทุกอย่าง ที่ใช้ในเพลงดกหลงทุกอย่างใช้ภาษาพื้น
บ้านอีสานตลอด เป็นการนำทำนองเพลงดังหว่ายมาร้องโดยใช้ภาษาพื้นบ้านอีสาน

1. การใช้ลูกคอ

เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงตกลงทุกอย่าง มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่อันที่ 25

ตัวอย่างที่ 1
โน้ตอันที่ 25

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่อันที่ 4, 27

ตัวอย่างที่ 1
โน้ตอันที่ 4

ต่าง มี หย้ง บ หัว ซา

1.1.3 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ♫ ได้แก่อันที่ 37-38

ตัวอย่างที่ 1
โน้ตอันที่ 37-38

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต ♪ ได้แก่อันที่ 37-38

ตัวอย่างที่ 1
โน้ตอันที่ 37-38

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เขบ็ต 3 ชั้น ได้แก่อันที่ 4, 25, 27

ตัวอย่างที่ 1
โน้ตห้องที่ 4

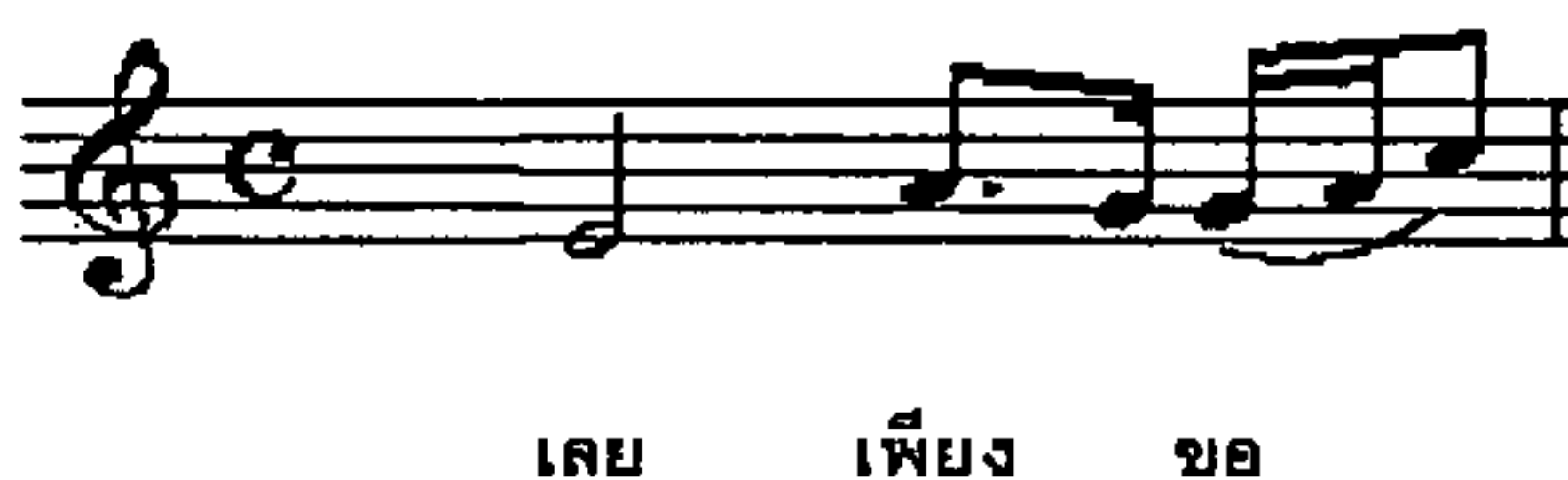
2. เทคนิคการเอื้อน

จากการศึกษาพบว่า เพลงดกหลงทุกอย่าง มีลักษณะการเอื้อน คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 23, 26

ตัวอย่างที่ 1
โน้ตห้องที่ 26

2.1.2 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 9, 10, 14, 17, 18, 19, 44, 53, 57,

61

ตัวอย่างที่ 1
โน้ตห้องที่ 17

2.1.3 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩. ได้แก่ ห้องที่ 5-6, 39, 48-49, 49-50, 58-59, 60-

61

ตัวอย่างที่ 1
โน้ตห้องที่ 48-49

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ได้แก่ ห้องที่ 9, 10, 14, 17, 18, 23, 44

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 9

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 23

ตัวอย่างที่ 1

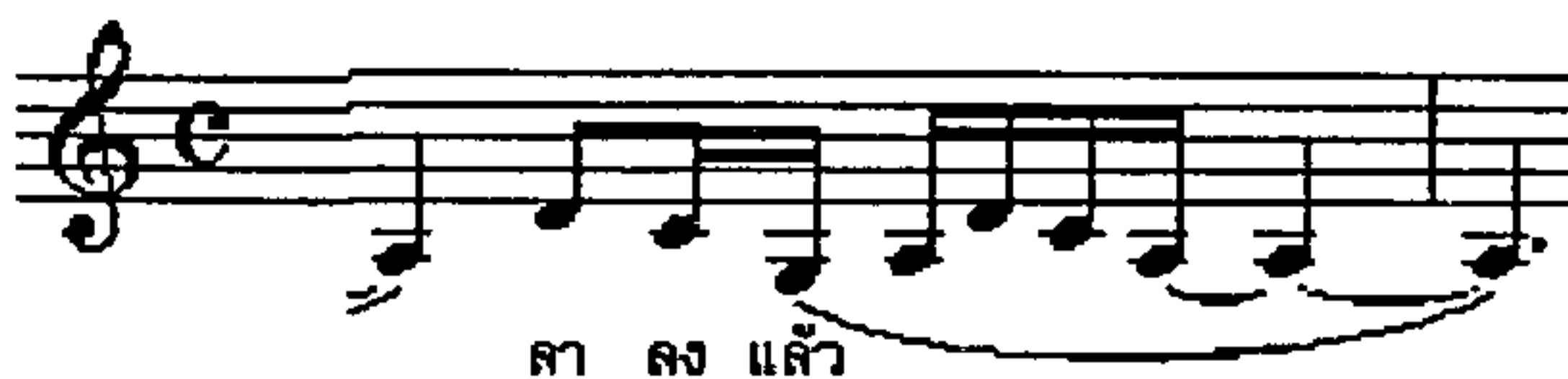
โน้ตห้องที่ 23

2.2.3 การเคลื่อนที่แบบขึ้นต้นและจบลงที่เสียงเดิม ได้แก่ ห้องที่ 5-6, 35, 61-62

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 61-62

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงดกหลงทุกอย่าง มีการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อนทั้งจากต่ำไปสูง และจากสูงไปต่ำ

เทคนิคการใช้ลูกคอ ในเพลงดกหลงทุกอย่าง เป็นการใช้ลูกคอเน้นคำเพื่อให้เกิดเสียงไพเราะและแสดงอารมณ์เศร้าในบทเพลง

เทคนิคการเอื้อน ในเพลงดกหลงทุกอย่าง เป็นการเอื้อนลากเสียงผสมลูกคอ การเอื้อนสั้นๆ ที่ออกเสียงไพเราะ และการลากเสียงยาวให้ครบจังหวะเพลง ผู้ขับร้องได้ใช้เอกลักษณ์เฉพาะตัวทำได้อย่างไพเราะมาก

จากการศึกษาเพลงดกหลงทุกอย่าง พบเอกลักษณ์ของบ้านเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงนี้ คือ การใช้เทคนิคการเอื้อน เป็นเทคนิคที่ใช้มากที่สุดในเพลงนี้

5.2.8 เพลงเสื่อหลายสี พี่หลายใจ

เพลงเสื่อหลายสี พี่หลายใจ เป็นเพลงที่อยู่ในชุดเสื่อหลายสี พี่หลายใจ ซึ่งมีชื่อเพลงเป็นชื่อชุด ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ เนื้อร้องกล่าวถึงผู้ชายใส่เสื้อลาย ซึ่งเป็นคนหลายใจ

เหมือนกับการใส่เสื้อที่มีตัวเดียวหลายสี ลักษณะคำร้องเป็นกลอนแปดในช่วงของเพลงลูกทุ่ง มีสัมผัสนอกสัมผัสใน ใช้ภาษาพื้นบ้านอีสานทั้งในช่วงเพลงลูกทุ่งและในช่วงกลอนลำมีการเล่นคำสัมผัสที่สละสลวย เริ่มต้นด้วยการเกริ่นแบบอีสาน มีดนตรีรับแล้วจึงเริ่มเข้าสู่เพลงลูกทุ่ง หมอลำสลับกับกลอนลำอีสานซึ่งใช้กลอนเตี้ย

เพลง เสื้อหลายสี พี่หลายใจ

(เกริ่น) ละบ่าวเสื้อลาย คนหลายซู้ คือใจมีหลายซู้

คือลายเสื้อที่สวมใส่

จักอ้ายมักคนได้ เห็นควงสาว น้อเปลี่ยนหน้า

คือลาย ผ้าอ้ายเปลี่ยนสี

คนบ่สวย คือน้องนี้ จักลืออยู่อันดับได้

ยามเข้าคิวหัวใจ ย้านอยู่แถว....น้อสุดท้าย..... (ดนตรี)

หนุ่มเสื้อลาย มักไผ่จริง ๆ หนอเจ้า

ดำหรือขาว ผู้สาวสะเบิดในใจ

เที่ยวมาจิบ จิบแล้วก็กลับไป คนลวดลาย

คล้ายกับสี เสื้อที่ใส่มา

ต่อหน้าเรา อ้ายคอยเฝ้า ว่ามีใจเดียว

เปลอ แว็บเดียว แอบควงผู้สาวยิ้มร่า

ดาสัปดาห์วัน บริการ สาวไปหลายหน้า

แค่ลับตา อ้ายก็พาทางดาซอนแลน

(ลำ) เป็นแฟนน้อง ตั้งแต่ยามมองเห็นหน้าเธออยู่(ซ้ำ)

แต่ลับหลัง บังพุ่มกะฮู้ว่าทางสู่เพิ่นมี

ไปนั่งลี้ค้อยอยู่กับสาว ยามเห็นเธอจะว่ามากับเพื่อน

ว่าจาเลื่อนไหลไปคือเอียน จอมแต่สิเวียนกะปอมน้อยกะบ่ปาน

จิบน้องเมื่อวาน วันนี้ไปจิบผู้ใหม่

ไอ้หนุ่มเสื้อลาย รู้แล้ว ว่าใจกวาน

เสื้อลายหลายสี ใจพี่ก็มีหลายคน

รู้จริง น้ำตาน้องหล่น หลงกลรักคนหลายใจ

เสื้อลาย แจกใจไปทุกแห่งหน

ผู้สาวหลายคน หลงกลเข้าคิวรักชาย

น้องใส่เสื้อสี มีรักคนเดียวคืออ้าย

มอบรัก มอบใจ แต่อ้ายให้การย่ำยี

(เตี้ย) สาวจี ละสาวมีสาวด้อย(ซ้ำ) สาวจอย สาวก้อย สาวไก๋

จิบบ้านเหนือ ละเพือมาบ้านใต้

ยายไว้ สู้ตำบล น้องหลงกล รักคนลืมน่าย

หนุ่มเสื้อลาย อ้ายใจไม่แน

ใจนางมีแผล เพราะหลงเจ้า...อ้าย

1. การใช้ลูกคอ

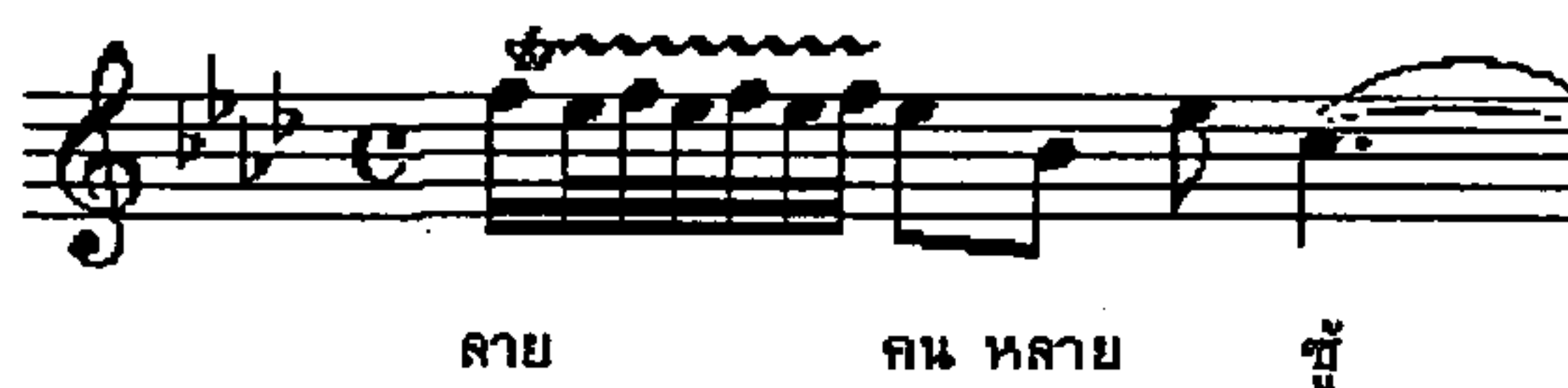
เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงเสื่อหลายสี พี่หลายใจ มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายสีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ตตัว ๓ ได้แก่ห้องที่ 3

ตัวอย่างที่ 1

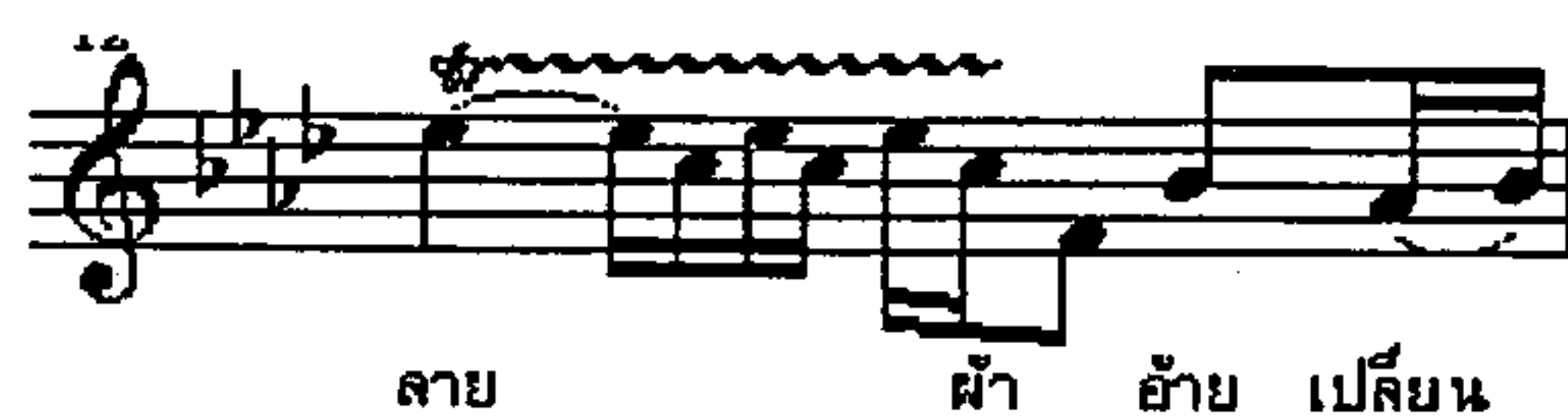
โน้ตห้องที่ 3

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ๑๒ ได้แก่ห้องที่ 12, 13, 48

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 12

1.1.3 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ตตัว ๘ ได้แก่ ห้องที่ 8

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 8

1.1.4 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ตตัว ๖ ได้แก่ ห้องที่ 6

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 6

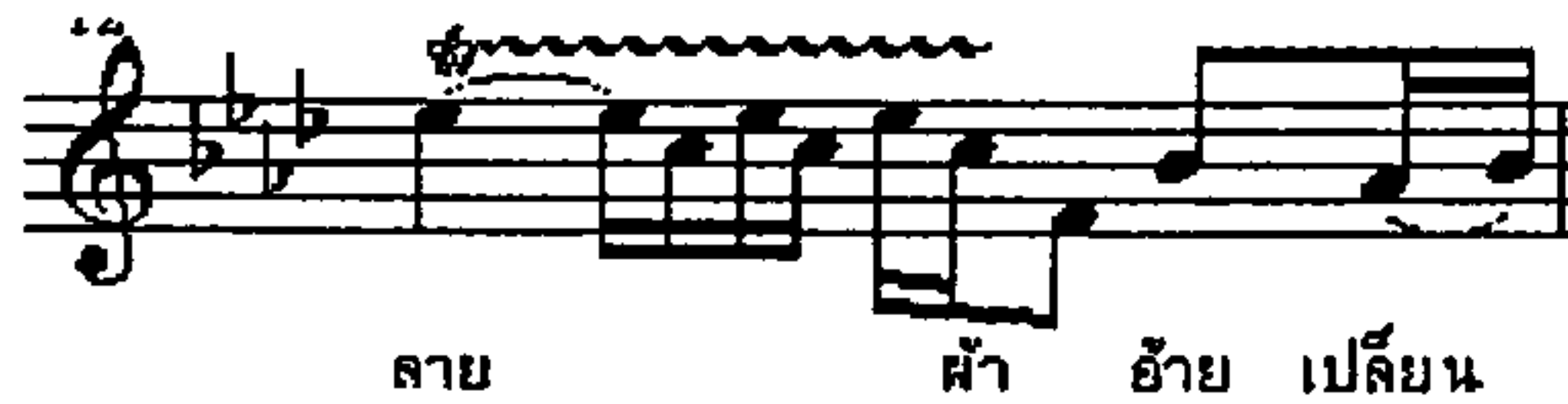

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ♩ ได้แก่ โน้ตห้องที่ 6, 8, 12, 13, 48

ตัวอย่างที่ 1

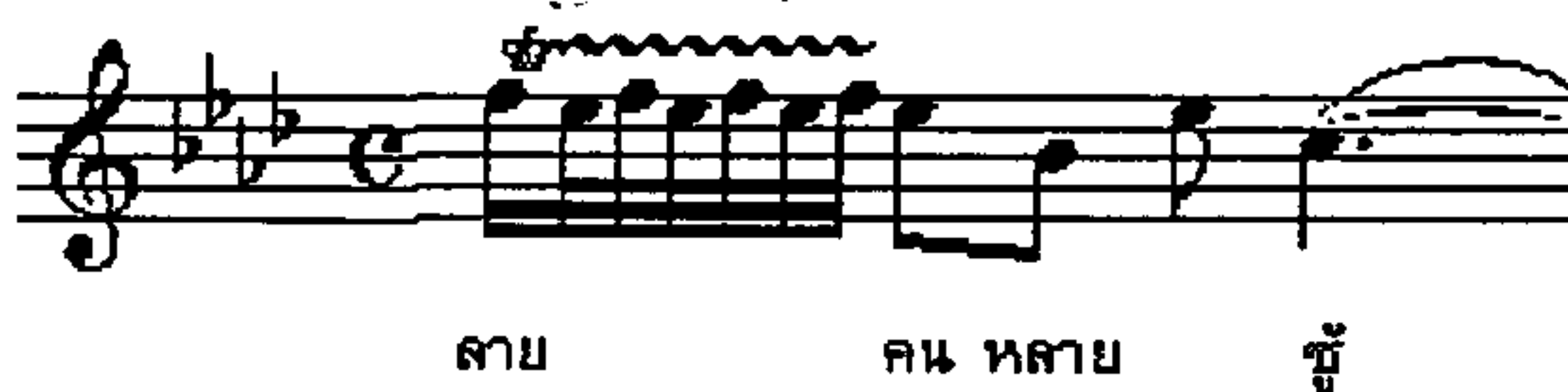
โน้ตห้องที่ 12

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เขบ็ต 3 ชั้น ได้แก่ โน้ตห้องที่ 3

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 3

2. เทคนิคการเอื้อน

จากการศึกษาพบว่า เพลงสี่หลายสี พี่หลายใจ มีลักษณะการเอื้อน คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ♩ ได้แก่ ห้องที่ 53., 55, 59

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 59

2.1.2 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ♩. ได้แก่ ห้องที่ 53, 61

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 61

2.1.3 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ๗ ได้แก่ ห้องที่ 25, 26, 27, 36, 74

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 25

2.1.4 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ๗ ได้แก่ ห้องที่ 21, 33, 61

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 61

2.1.5 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ๗ ได้แก่ ห้องที่ 35, 62

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 35

2.1.6 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ๑๗ ได้แก่ ห้องที่ 18-19

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 18-19

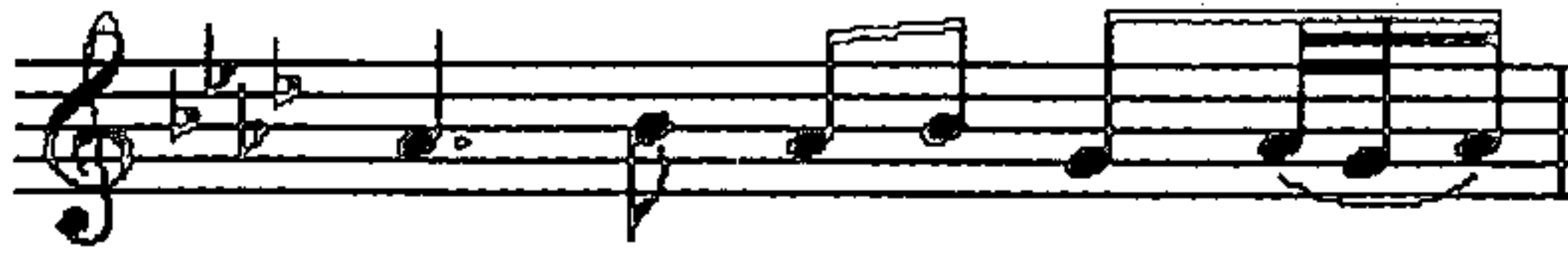

2.1.7 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ๐. ได้แก่ ห้องที่ 4, 75-76

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 75-76

หล่น หลง กล รัก คน หลาย

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงสี่หลายสี่ ฟี่หลายใจ การเคลื่อนที่แบบขึ้นต้นและจบลงที่เสียงเดิม

เทคนิคการเกริ่นในเพลงสี่หลายสี่ฟี่หลายใจ เป็นการเกริ่นนำเนื้อหาในบทเพลง ด้วยการใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่เน้นความไพเราะน่าสนใจในบทเพลงต่อไป เทคนิคการควบคุมเสียงในเพลงสี่หลายสี่ฟี่หลายใจ ผู้ขับร้องได้ออกเสียงเน้นให้ผู้รับฟังเกิดความรู้สึกและอารมณ์คล้อยตามบทเพลงในการเสียใจที่ถูกชายหลอกหลวง ทำให้สาวตัดพ้อออกมาตามเสียงเพลง เทคนิคการออกเสียงคำร้อง ในเพลงสี่หลายสี่ฟี่หลายใจ ผู้ขับร้องได้เน้นคำชัดเจนทุกคำ ทำให้ผู้รับฟัง ฟังแล้วเกิดความเข้าใจในบทเพลงได้โดยง่าย

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงสี่หลายสี่ฟี่หลายใจ คือ เทคนิคการเล่นลูกคอ ที่หลากหลายมีทั้งคำเสียงสั้นและเสียงยาว สมกับสมญานาม “ลูกคอแก้วชั้น”

5.2.9 เพลงสาวหมอลำ

เป็นเพลงในชุด 1999 สาวหมอลำระเบิดโลก ประพันธ์โดย ดอย อินทนนท์ กล่าวถึงการเกี้ยวพาราสีของฝ่ายหญิงในภาคอีสาน ซึ่งเป็นการหยอกล้อโดยการเชื้อเชิญฝ่ายชายให้มาเป็นคู่รักโดยใช้กลอนลำและดนตรีเป็นสื่อกลางของการเกี้ยวพาราสี เป็นกลอนเปล่าที่มีสัมผัสนอกและสัมผัสในไม่มีกำหนดตายตัว ใช้ภาษาพื้นเมืองอีสานและภาษาไทยกลาง มีการนำเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน คือซอกันตรึมมาใช้ประกอบซึ่งทำให้สำเนียงหมอลำเด่นชัดมากขึ้น ใช้แนวเพลงลูกทุ่งเป็นหลัก สอดแทรกสลับกับกลอนอีสานในช่วงกลาง ส่วนช่วงแรกเป็นเพลงลูกทุ่ง

เพลงสาวหมอลำ

สายลมละกะโชยพัดหน้า	สาวหมอลำออกร้องลำเพลิน
โยกย้ายละเสรีญ่	เอ้าละเหว่าโยกย้ายละเสรีญ่
ร้องลำเพลินเชียร์เสียงขอ	ร้องเพลงคลอแคนอแล่นตุ้ง
เสียงซุงห่าว	ละเสียงแคนแล่นต้อย
ละเสียงซออดอ้อย	อินางน้อยอ่วยแขน
หัวใจของน้องยังว่าง	จะมีใครบ้างสมัครเป็นแฟน
ถึงแม้ไม่หล่อเหลา (ซ้า)	จะให้ใจละไม่ก่อนแคน
รักเหี่ยวแน่น	ถึงสิจนกะบ่จุ่ม
นาวสิกัมหน้าฟ้อน	สียอมอยากห่วมกัน
ถึงจนไม่สำคัญ	ซึ่งกันแค่นั้นเป็นพอ

หากพี่ชายสะก้อ ติดต่อหมอลำสาวไปกอดนิน
 รักรักน้องสักหน่อย อย่าได้ปล่อยให้อ้าวาวรรณ์
 เกี้ยวกันก่อน ละนางสะออนนำพี่
 เอ็ดจิงได้สิเป็นของพี่ สมองไมตรีน้องแน่เป็นหยิง
 อย่าหลับตาซัง หลาย....เต๋อ้าย....
 น้องนางไม่เคยรักใคร ดวงใจขาดใครเขาจอง
 หัวใจทุกห้อง ว่างเปล่าเสมอ
 ไม่เคยจะเพื่อละเมอถึงใคร มันจะละพี่จองห้องหัวใจ
 ขอๆให้ละมีใจรักจริง อย่ามาขอชิงแล้วพี่ก็วิ่งไปหาแฟนใหม่
 บ่จริงอ้ายอย่าเว้า ขันบ่เอาอ้ายอย่าว่า
 ละอย่ามาทำตัวหลอกล้อ ละพอให้แต่กะเทิน
 ละตกกะเทินว่าได้ขึ้นโยม ดันสิดานั้นให้ได้หน่วย
 อย่าเล่นหมากชน ละกะเพียงหง่าเต่า
 แล้วทางอ้ายพลัดต่อกลอน นั้นหละนำพี่ชายน่า.....(ซ้ำ)
 ละสาวหมอลำ อักอ้ายแท้ได้ ละอกซิเพแต่นำอ้าย

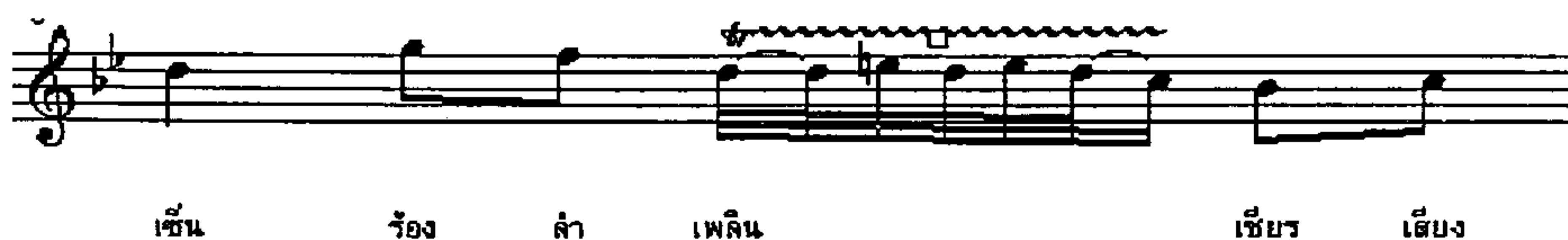
1. การใช้ลูกคอ

เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงสาวหมอลำ พบว่ามีการใช้ลูกค้อมากตลอดทั้งเพลง มีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวทำให้เกิดความไพเราะ จากการศึกษาพบว่าความยาวของการใช้ลูกคอที่พบในเพลงนี้มีลักษณะคือ

1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 5, 6, 7, 14, 15, 27, 28, 32, 36, 39, 41, 42, 44, 50, 54, 55 และ 56 ดังตัวโน้ต

ตัวอย่างที่ 1

เพลงสาวหมอลำ ห้องที่ 6

เพลงสาวหมอลำ ห้องที่ 7

เพลงสาวหมอลำ ห้องที่ 28

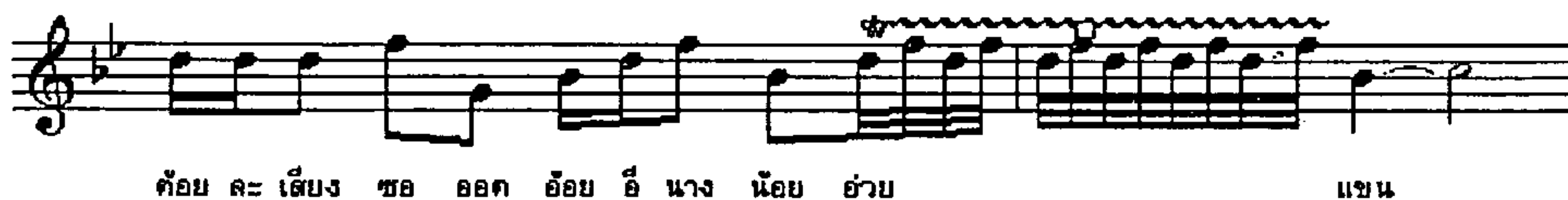
เพลงสาวหมอลำ ห้องที่ 42

1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ♩ ได้แก่ห้องที่ 4, 9 – 10, 19, 38, 40, 45 และ 59 ตัว

อย่างที่ 1

เพลงสาวหมอลำ ห้องที่ 9-10

เพลงสาวหมอลำ ห้องที่ 19

เพลงสาวหมอลำ ห้องที่ 38

เทคนิคการเล่นลูกคอ ในเพลงสาวหมอลำ พบมากตลอดเพลง ทั้งคำเสียงสั้นและคำเสียงยาว ทำให้เกิดความไพเราะและสร้างความรู้สึกคล้อยตามบทเพลง เทคนิคการเอื้อน ในเพลงสาวหมอลำ ใช้เอื้อนเน้นคำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามบทเพลง เทคนิคการควบคุมเสียง ในเพลงสาวหมอลำ ผู้ขับร้องใช้วิธีการควบคุมเสียงให้นุ่มนวลพร้อมกับใช้เทคนิคการเล่นลูกคอ และเทคนิคการเอื้อน เข้าช่วยเพื่อให้ผู้รับฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามบทเพลง เทคนิคการออกเสียงคำร้อง ในเพลงสาวหมอลำ ผู้ขับร้องได้เน้นความสำคัญของคำทุกคำทำให้ออกเสียงร้องได้ชัดเจนฟังเข้าใจง่าย

เอกลักษณ์ของบ้านเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงสาวหมอลำ คือ เทคนิคการเล่นลูกคอ ซึ่งมีทั้งคำเสียงสั้นมาก สั้นธรรมดา และเสียงยาว สมกับสมญานามที่ว่า “ลูกคอแก้วชั้น”

5.2.10 เพลงฝากรักจากแดนไกล

เพลงฝากรักจากแดนไกลอยู่ในชุดแม่ไม้หมอลำ ใช้ทำนองภูไท ประพันธ์เนื้อร้องและทำนองโดย ดอย อินทนนท์ ดนตรีโดย สวัสดิ์ สารคาม เป็นผลงานเพลงที่สร้างชื่อเสียง จนได้รับรางวัล “พระพิฆเนศทอง พระราชทาน” ครั้งที่ 4 ประเภทเพลงพื้นบ้านอีสานยอดเยี่ยม ซึ่งจัดโดยสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ กล่าวถึงหญิงสาวที่ไปทำงานอยู่ต่างแดน แล้วคร่ำครวญคิดถึงแฟนหนุ่มที่อยู่เมืองไทย ว่าอย่าเปลี่ยนใจไปจากตน มีสัมผัสในและสัมผัสนอกอย่างไพเราะ ใช้ภาษาไทยกลางและภาษาพื้นบ้านอีสานทั้งช่วงเพลงลูกทุ่งและออกกลอนลำ ภาษาฟังแล้วเข้าใจง่ายตรงไปตรงมา

เพลง ฝากรักจากแดนไกล

ฝาก...ดวงใจ ให้พี่ทุกเสี้ยว

จึงมอบ ทุกอย่าง

แฟนน้องที่อยู่เมืองไทย

พี่คนเดียวที่น้องปักใจ

มาจากแคว้นแดนไกล

จงรับดวงใจจากต่างแดน

(ดนตรี)

ฝาก...ดวงใจ วางให้กลางดึก

น้องยอม ลำบาก

ที่น้อง ต้องการ จากแฟน

มอบด้วยรักภักดี สุดแสน

มาทำงานหนัก อยู่ต่างแดน

คืออยากให้พี่ มีเพียง ใจเดียว

(ดนตรี)

(ลำ) โอ้ย...น้อง...อ้ายบ่าว

แฟนอ้าย สาวภูไท นี่ไกลบ้าน

บ่อนนางยัง กลับเมืองไทย

ผู้งาม เอ้ย.....

มาทำงานประเทศเขิน

หลายพันไมล์ เอ้ยฝากเย็น

จิ้งลำเอิ้น ฝากกลุ่มลม

ชั้นแล้ว....อ้ายเอ้ย อ้ายนา

(ดนตรี)

คำนางนั่งเครื่องบินข้ามน้ำ
มาอยู่กวัง เอ้ยไกลแสน
เคยเที่ยวบุญ
น้ำกัน แต่ก็ก่อน
แลงเข้า พ่อแต่งงาน....

ข้ามอ่าว ทะเลหลวง
คิดฮอดแฟน ที่เคยคุ้น
อยู่แถวบ้าน
ตอนมาเสียง อยู่ต่างด้าว
ชั้นแล้ว....อ้ายเอ้ย อ้ายนา

(ดนตรี)

คำเอ้ย งานแสนหนัก
ชั้นมีพี่เป็นแรงใจ
บ่ หวันไหว
แม่นเก็บเงิน
สินค้คอน พ่อหน้าพี่...
เพื่อนางกลับไทยแลนด์
จกดี แน่บ่ได้

กะบายาน
หนักกะเอา เบากะบาย
เรื่องหนาวฮ้อน
ได้เป็นก้อน
แพงเอ้ย.....
แฟนสิคือ ก่อนก็
แนบ่ได้ อ้ายเอ้ย....อ้ายนา

(ดนตรี)

(เพลง) ฝาก ดวงใจ ให้พี่ลวงหน้า
จดหมายที่ส่ง ก็บ่ถ้อยคำ
วันไหนน้อง กลับจริงๆ

ก่อน ย้อนมาหาด้วยตัวจริง
จริงจังอ้างอิง
ต้องไป รับขวัญ น้องที่ ดอนเมือง

(ดนตรี)

(ลำ) โอ้ย...น้อ...อ้ายบ่าว
แฟนเอ้ย ขอให้รัก อ้ายน้อง
นางอยู่ไกล แต่เพียงกาย
อ้ายไปนา เจ้าผาถ้ำ
ช่วงปลายปี
น้องสิกลับดอกตำบ้าน
อย่าเปลี่ยนแฟน

ผู้ดีเอ้ย.....
ล่องล่อง แน่เต๋อชาย
ส่วนใจ อยู่เคียงคำ
ใจนางน้า ทัวพื้นแผ่น
อเมซิ่งไทยแลนด์
พี่ชายนั่น อย่าเปลี่ยนแฟน
ละเต๋อ...อ้ายเอ้ย...อ้ายนา

1. การใช้ลูกคอ

เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงฝากรักจากแดนไกล มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต $\circ$ ได้แก่ห้องที่ 28-29

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 28-29

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ตตัว $\circ$ ได้แก่ ห้องที่ 9, 40-41, 54, 80-81

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 54

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ตตัว $\circ$ ได้แก่โน้ตห้องที่ 28-29, 40-41, 54, 79,

80-81

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 54

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เขมิต 3 ชั้น ได้แก่โน้ตห้องที่ 9

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 9

2. เทคนิคการเอื้อน

จากการศึกษาพบว่า เพลงฝากรักจากแดนไกล มีลักษณะการเอื้อน คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ♩ ได้แก่ ห้องที่ 10

ตัวอย่างที่ 1

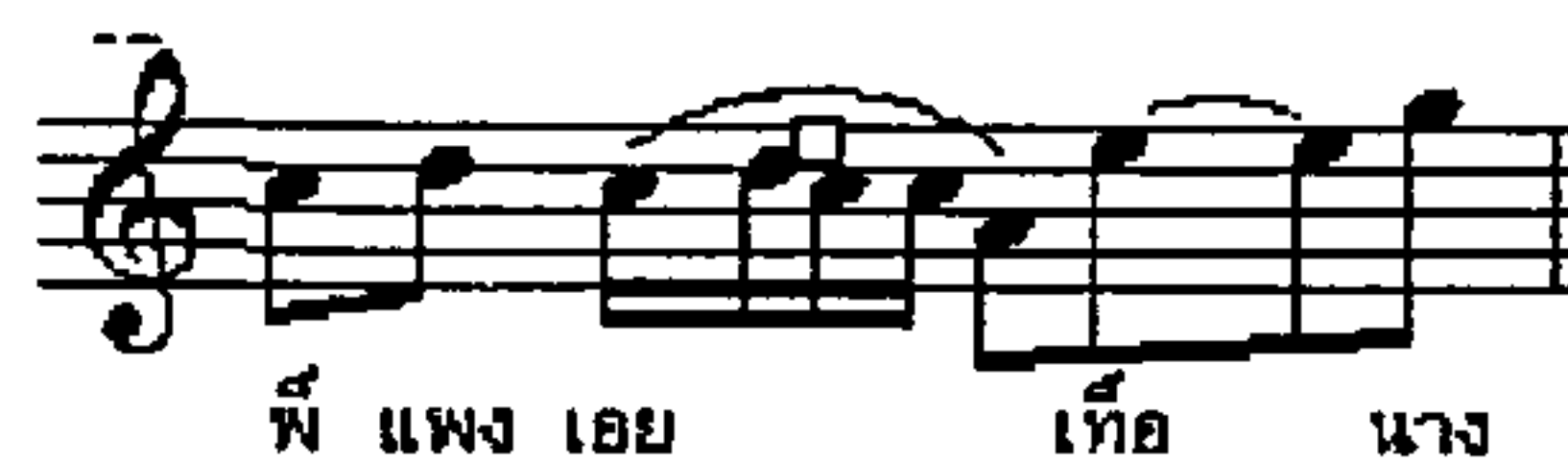
โน้ตห้องที่ 10

2.1.2 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ♩ ได้แก่ ห้องที่ 12, 15, 49

ตัวอย่างที่ 1

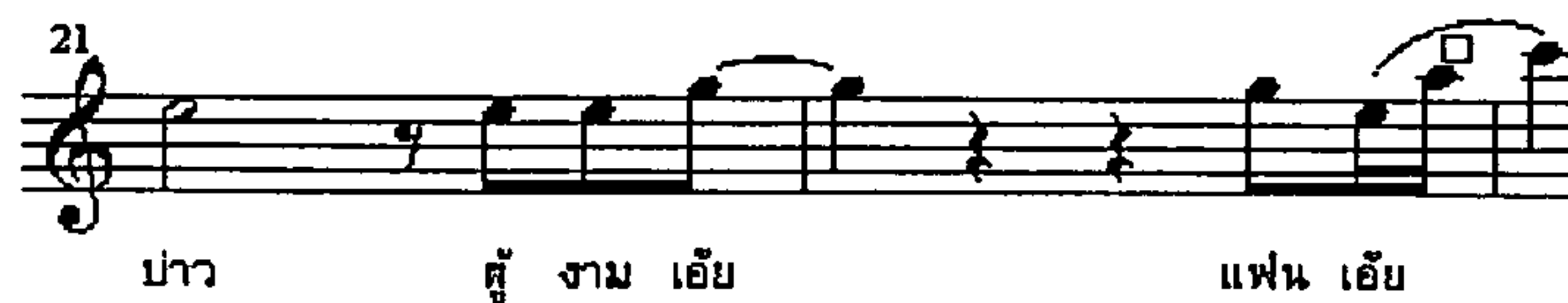
โน้ตห้องที่ 49

2.1.3 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ♩ ได้แก่ ห้องที่ 22-23

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 22-23

2.1.4 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว ♩ . ได้แก่ ห้องที่ 82-83

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 82-83

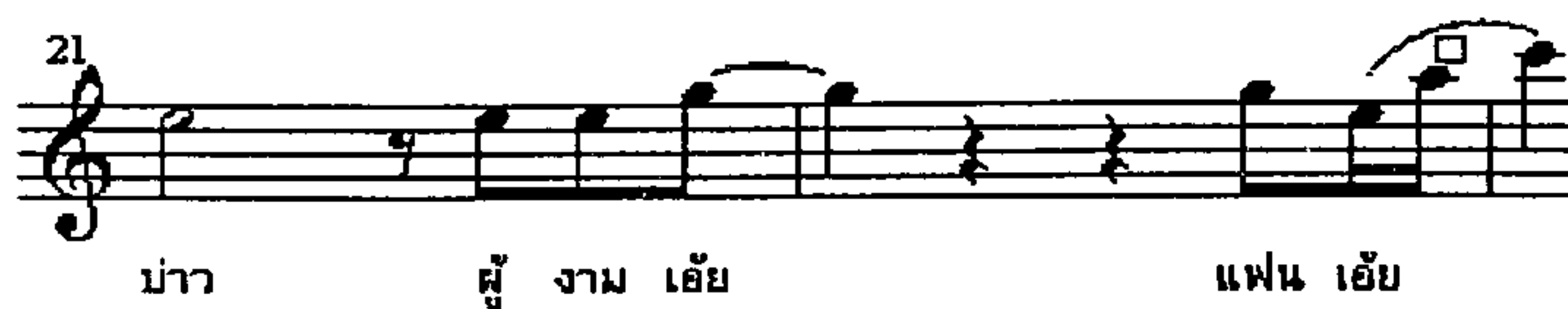

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ได้แก่ ห้องที่ 22-23, 81-83

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 22-23

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 3, 10, 12, 15, 19-20

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 10

2.2.3 การเคลื่อนที่แบบขึ้นต้นและจบลงที่เสียงเดิม ได้แก่ ห้องที่ 49, 65-66

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 65-66

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงฝากรักจากแดนไกล การเคลื่อนที่แบบขึ้นต้นและจบลงที่เสียงเดิม

เทคนิคการเล่นลูกคอ ในเพลงฝากรักจากแดนไกล เป็นการใช้ลูกคอเน้นความไพเราะของเสียงเพลงและเน้นให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตามเพลง พบมากที่สุด และพบตลอดทั้งเพลง เอื้อนแบบทอดเสียงให้ไพเราะและเข้ากับจังหวะเพลง พบตลอดทั้งเพลง เทคนิคการใช้ลูกเล่นต่างๆ ในเพลงฝากรักจากแดนไกล พบการใช้ลูกเล่น สอดแทรกกับการเอื้อนเช่น สอดแทรกการเล่นลูกคอ และใช้ลูกเล่นในการเล่นเสียงให้เกิดความไพเราะ พบตลอดเพลง

เทคนิคการควบคุมเสียง ในเพลงฝากรักจากแดนไกล พบตลอดทั้งเพลงเนื่องจากผู้ขับร้องเน้นการใช้ระดับเสียงที่นุ่มนวล แตกต่างถ่ายทอดให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกมีอารมณ์คล้อยตามไปกับเนื้อร้องและทำนองเพลงให้เห็นถึง ความรู้สึกของหญิงสาวที่ทำงานอยู่ต่างแดนมีความคิดถึงคนรักที่อยู่เมืองไทย อ่อนหวานคนรักว่าอย่าเพิ่งเปลี่ยนใจ ให้รักเดียวใจเดียวตนเองได้มอบหัวใจให้กับคนรักทั้งหมดแล้ว เป็นการใช้ลีลาการออกเสียงร้องในทุกรูปแบบ เช่น การใช้เทคนิคการเล่นลูกคอ เทคนิคการเอื้อน เทคนิคการใช้ลูกเล่นต่าง ๆ เช่น การเล่นเสียงให้เกิดความไพเราะอ่อนหวานเพื่อเน้นความรู้สึกให้คล้อยตาม

เทคนิคการออกเสียงคำร้อง ในเพลงฝากรักจากแดนไกล พบตลอดทั้งเพลง โดยผู้ขับร้องเน้นความสำคัญของเนื้อร้องอย่างครบถ้วนด้วยการเปล่งเสียงร้องทุกคำอย่างชัดเจน ทำให้เพลงฝากรักจากแดนไกลเป็นเพลงเพลงลูกทุ่งหมอลำที่ฟังง่าย คนไทยทุกภาค สามารถเข้าใจความหมายของเนื้อร้องได้ตลอดทั้งเพลง

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นมากในเพลงฝากรักจากแดนไกล คือการใช้เทคนิคการเล่นลูกคอ เทคนิคการเอื้อน เทคนิคการใช้ลูกเล่นต่าง ๆ เทคนิคการออกเสียงคำร้องและเทคนิคการควบคุมเสียง จากผลการศึกษาเพลงฝากรักจากแดนไกลจึงพบว่าเทคนิคการขับร้องของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงนี้ คือ เทคนิคการควบคุมเสียง คือสามารถควบคุมเสียงร้องด้วยการผสมผสานเทคนิคต่าง ๆ เข้าด้วยกันจนทำให้เกิดผลงานเพลงที่อ่อนหวานไพเราะฟังง่ายผู้ฟังมีอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามเพลงได้อย่างดีเยี่ยม

5.2.11 เพลงคอยฮักต้นบักแฉว

เป็นเพลงในชุดสี่เหลี่ยหลายสี่สี่หลายใจ ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ บรรยายให้เห็นภาพความเป็นอยู่ของชาวไทยอีสาน และความมั่นคงในความรักของหญิงสาวชาวบ้านโดยให้ต้นบักแฉว(ลิ้นจี่อีสาน) เป็นสื่อของเวลาที่แม้ว่ากาลเวลาจะผ่านไป บักแฉวต้นเก่าออกผลก็ยังคิดถึงคนรักคนเดิม เป็นร้อยกรองธรรมดา มีสัมผัสนอกและสัมผัสใน ใช้ภาษาพื้นบ้านอีสาน ทั้งช่วงเพลงลูกทุ่งและช่วงออกกลอนลำ

เพลงคอยฮักต้นบักแฉว

(ลำ) โอ้ย เต้ชาย..... คิดทวนหลังตั้งแต่เอายังน้อย
 ลมพัดสวอยๆ เดือนสามค้อยเดือนสี่ ชันเต้ชายเอ้ย
 สิบักแฉวแก่แล้ว กำลังเริ่มหน่วยแดง
 ยามหน้าแล้ง ไปชุดให้ชุดต่อ
 พอแต่มียามพัก กะลักมาปิ่นตัน
 ดีใจลันบักแฉวกกเคียมโพน สุกแดงต้นบักใหญ่ ชันเต้ ชายเอ้ย

อ้ายอาสาว่าได้ สิบปีให้สู่กันกิน
 ผุงมดลิ้น มดแดงใหญ่รุมกัด
 พี่ชายยังปิ่นลัด จ่องเอาบักแวงได้
 บักแวงพวงใหญ่ตันนี้ แสบอีหลีคือลิ้นจี่อีสาน
 อ้ายปิ่นเอารุกบักแวงแบ่งกัน อดีตวันนั้นน้องยังจำได้ดี
 อ้ายปิด บักแวงโยนลงดิน น้องเอดังสิ้นรับบักแวงทันใด
 อ้ายมอง น้องเป็นตาประกาย น้องตกกะใจจนบักแวงหลุดมือ
 (ลำ) นานหลายมือ จนถือเอาห่อแจ่ว(ซ้ำ)
 เก็บบักแวงอยู่ตัน ละจนเกลี้ยงหง่ามัน
 เป็นจิ้งส้น กะนานนับหลายปี
 จนวิถีสีวิต เอาเปลี่ยนไปคนถ้ำ
 ยามอ้ายโตเป็นผู้บ่าว ก็จากบ้านเขาไปกรุงเทพกรุงไทย
 ส่วนน้องบ่ได้ไปโส ถึงเป็นผู้ใหญ่ก็ทำไร่ทำนา
 ทุกคราเวลานานแล้ว เห็นต้นบักแวงแล้วใจผวา
 ต้นแวงเหมือนมีมนต์ตรา ให้คิดถึงคราเมื่อเคยอยู่เคียง
 สำเนียงเสียงอ้ายเคยแว่ว เคยหยอกเคยเ้าตอนปิ่นต้นบักแวง
 จำวันม่วนชื่นโฮแซว ถึงผ่านนานแล้วยังจำได้ดี
 (ลำ) มาปีนี้ บักแวงหวานตันเก่า(ซ้ำ)
 สุกเป็นพวงพุ่มเป้า คือคอยเจ้าตำมา
 น้องอยู่ถ้ำ แหงนเบิ่งบักแวงสุก
 ทุกข์อยู่ในหัวใจ คิดไปแต่นำอ้าย
 หัวใจยอมรับแล้วว่า(ซ้ำ) เมื่อเติบโตมาก็ไม่มีวันเปลี่ยนแวง
 คิดถึง คนปิ่นต้นบักแวง ฮักเขาเสียแล้วไม่มีวันเปลี่ยนใจ
 แต่ทำไฉนดีเล่า ก็ในเมื่อเขาทิ้งบ้านเราไกล
 ไปชิมลิ้นจี่ถูกใจ เสียแล้วหรือใจจึงลืมต้นบักแวง
 (ลำ) มันชู้แล้ว บักแวงหวานตันเก่า(ซ้ำ)
 เอามากินบ่ได้ เพราะตัวอ้ายบ่อยู่น่า
 น้องนั่งซ้าๆ น้ำตาเลียนเป็นแถว
 เห็นแก่บักแวงยามได้ คิดไปแต่นำเจ้า

1. การใช้ลูกคอ

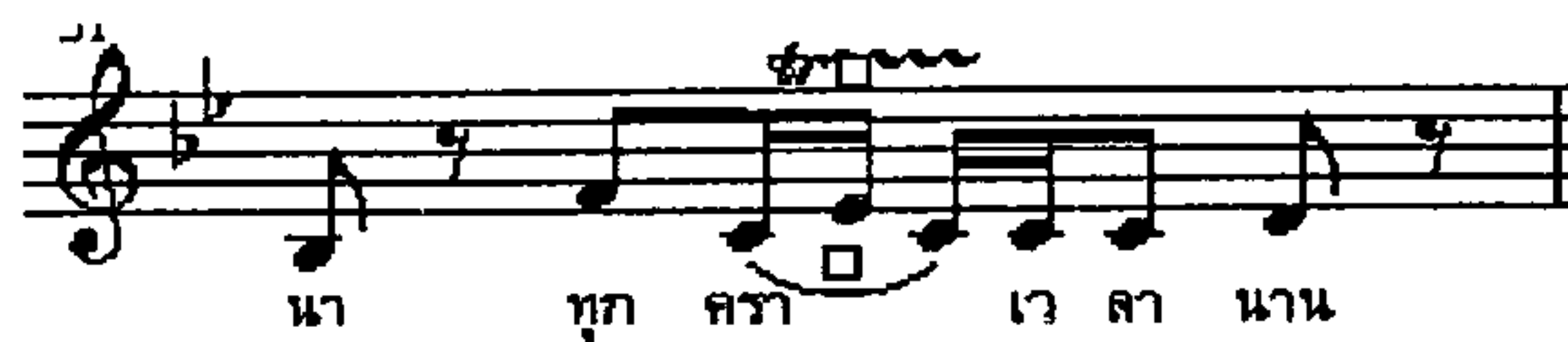
เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงคอยฮักต้นบักแวง มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้อง
 ตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ ห้องที่ 31, 52

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 31

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ♪ ได้แก่ ห้องที่ 3, 37, 47

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 3

1.1.3 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ♪ ได้แก่ ห้องที่ 10

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 10

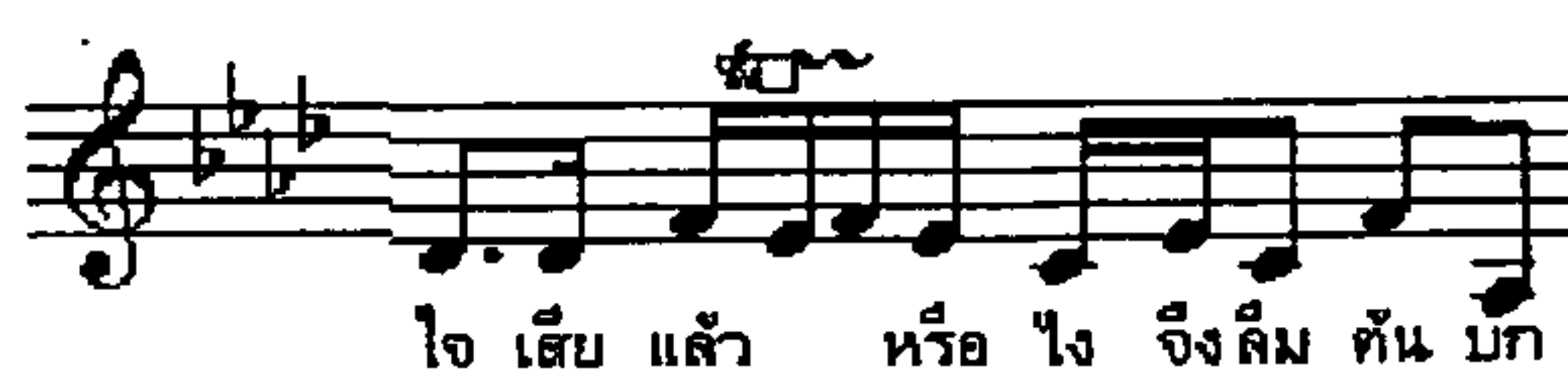

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต ♪ ได้แก่ โน้ตห้องที่ 10, 31, 52

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 52

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เขบ็ต 3 ชั้น ได้แก่โน้ตห้องที่ 3, 5, 37, 47

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 3

2. เทคนิคการเอื้อน

จากการศึกษาพบว่า เพลงคอยชักดันบักแ้ว มีลักษณะการเอื้อน คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ตตัว $\circ$ ได้แก่ ห้องที่ 59-60

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 59-60

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ไม่พบในเพลงนี้

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 59-60

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 59-60

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงคอยฮักตันบักแงว การเคลื่อนที่แบบจากสูงไปต่ำเท่านั้น

เมื่อพิจารณาจากเนื้อเพลง และโน้ตเพลงแล้ว พบเอกลักษณ์การร้องเพลงของ บานเย็น รากแก่น ที่พบในเพลง คอยฮักตันบักแงว เทคนิคการควบคุมเสียง ในเพลงคอยฮักตันบักแงว ผู้ขับร้องได้ใช้เทคนิคในการออกเสียงสูง ต่ำ จากการเปลี่ยนทำนองกลอนลำเพื่อ ให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามเนื้อหาในบทเพลง

เทคนิคการออกเสียงคำร้อง ในเพลงคอยฮักตันบักแงว ผู้ขับร้องได้เน้นความสำคัญในการออกเสียงคำร้องให้ชัดทุกถ้อยคำ ทำให้ตลอดทั้งเพลงมีเสียงร้องที่ฟังง่ายชัดเจน

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงคอยฮักตันบักแงว คือ เทคนิคการออกเสียงคำร้องโดยการออกเสียงได้ชัด ฟังง่ายตลอดเพลง

5.2.12 เพลง มาได้ทุกเวลา

เป็นเพลงในชุด 1999 สาวหมอลำระเบิดโลก ประพันธ์โดย ดอย อินทนนท์ กล่าวถึงคนที่มีใจต่อกันไม่มีอะไรยากเกินขวางได้ เป็นเพลงที่มีจังหวะเร็วสนุกสนาน และเป็นเพลงที่แตกต่างกับเพลงอื่นในชุดเดียวกัน คือ เป็นเพลงที่มีสำเนียงแขก เป็นร้อยกรองธรรมดา แต่มีสัมผัสนอกและสัมผัสใน ใช้ภาษาไทยกลางตลอดทั้งเพลง มีลักษณะเป็นภาษาพูด มีคำร้องภาษาอังกฤษคือคำว่า ชัวร์ แฟร์ แคร่ เป็นต้น ใช้การร้องซ้ำ ๆ ในท่อนสร้อยจึงทำให้ติดหูผู้ฟังได้ง่าย

เพลง มาได้ทุกเวลา

คนเราถ้าใจมีไมตรีกัน	ขวากหนามนับพันไม่บังอาจขวาง
ทะเลเทอดยารูเขากันกลาง	<u>ไม่สามารถขวางเส้นทางหัวใจ</u> (ซ้ำ)
หากทางพี่ชัวร์อย่ามัวคิดอะไร	ขอเชิญมาได้ทุกเวลา
ได้ทุกกะเวลา	มาหาได้เลยทุกกะเวลา
มาได้ทุกกะเวลา	พี่มาได้เลยทุกกะเวลา (ซ้ำ).
คนเราถ้าใจมีอะไรกัน	ขวากหนามนับพันไม่บังอาจขวาง
ทะเลเทอดยารูเขากันกลาง	<u>ไม่สามารถขวางเส้นทางหัวใจ</u> (ซ้ำ)
หากทางพี่แฟร์ไม่ต้องแคร์ใครๆ	ขอเชิญมาได้ทุกกะเวลา
ได้ทุกกะเวลา	มาหาได้เลยทุกกะเวลา
มาได้ทุกกะเวลา	พี่มาได้เลยทุกกะเวลา (ซ้ำ)
หากอยากเจอ หากอยากเจอ หากอยากมา หากอยากมา	

มาได้เลย มาได้เลย

ได้ทุกกะเวลา

มาได้ทุกกะเวลา

มาหาได้เลยทุกกะเวลา

พี่มาได้เลยทุกกะเวลา (ซ้ำ)

1. การใช้ลูกคอ

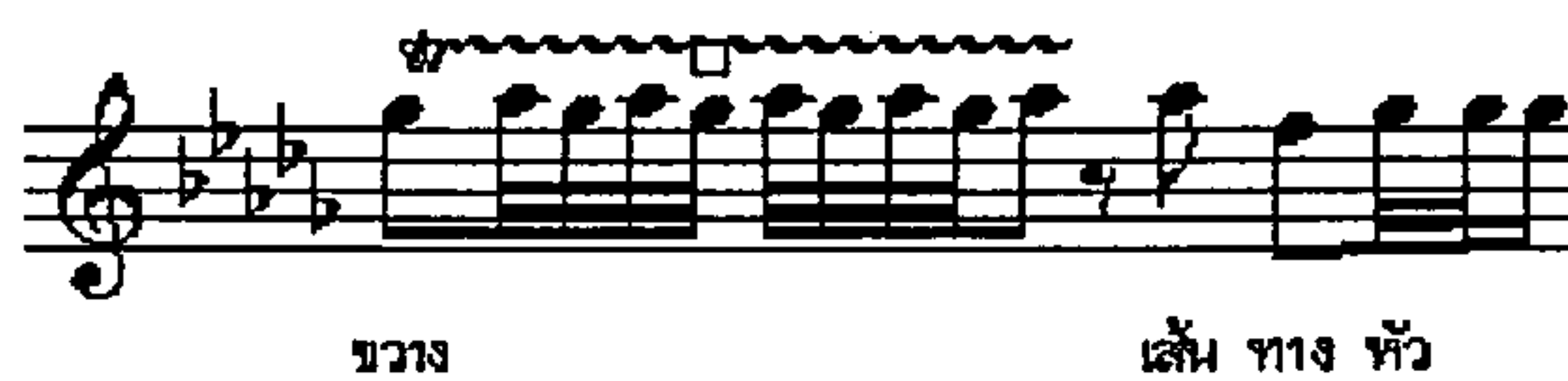
เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงมาได้ทุกเวลา มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ตตัว ♪ ได้แก่ห้องที่ 9, 11, 41

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 9

ตัวอย่างที่ 2

โน้ตห้องที่ 11

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 3, 5, 13, 15, 23, 27, 31, 35,

40, 45, 59, 63, 76, 80, 84, 88

ตัวอย่างที่ 1

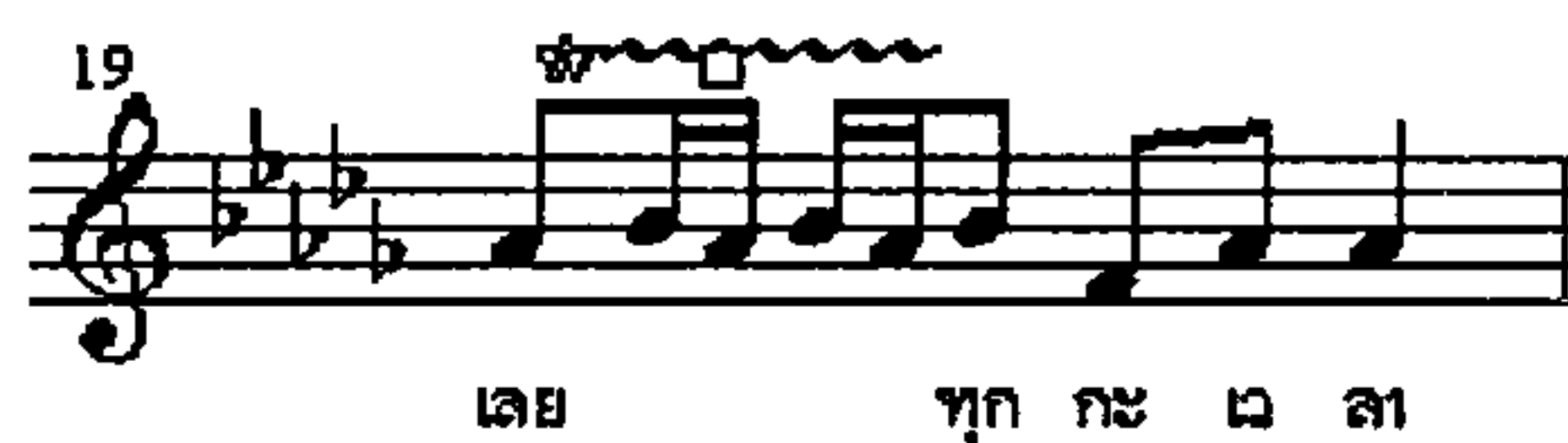
โน้ตห้องที่ 40

1.1.3 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๑. ได้แก่ ห้องที่ 19, 51, 69, 71, 76

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 19

1.1.4 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๑. ได้แก่ ห้องที่ 9, 11, 15, 21, 22, 29, 30,

37, 41, 53, 54, 61, 62, 67, 78, 79, 86, 87

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 22

1.1.5 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๑. ได้แก่ ห้องที่ 43

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 43

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต ๑. ได้แก่ โน้ตห้องที่ 53

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 53

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต ♪ ได้แกโน้ตห้องที่ 3, 15, 19, 21, 23, 27, 29, 30, 31, 35, 40, 41, 43, 45, 51, 54, 59, 61, 62, 63, 67-68, 68-69, 70-71, 76, 78, 79, 80, 84, 86, 87, 88

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 43

1.2.3 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เซบีด 3 ชั้น ได้แกโน้ตห้องที่ 5, 9, 11, 13, 38, 40, 41, 45

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 40

2. เทคนิคการเอื้อน

จากการศึกษาพบว่า เพลงมาได้ทุกเวลา มีลักษณะการเอื้อน คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♪ ได้แก ห้องที่ 31, 47, 55, 63, 80, 88

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 55

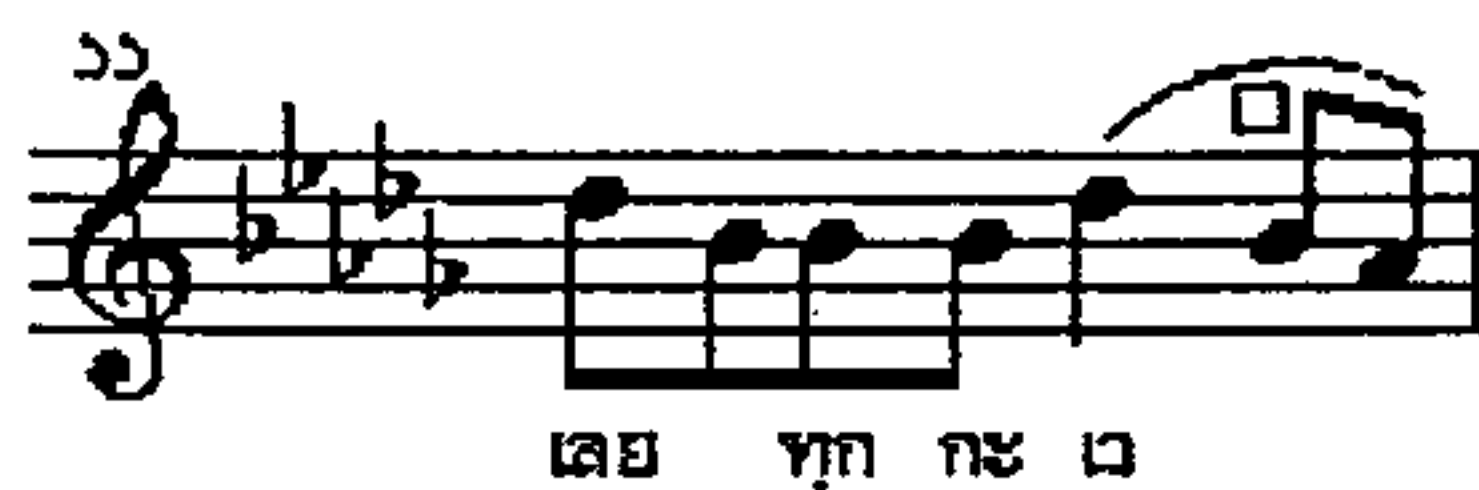
2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

1.2.1 จากต่ำไปสูง ไม่พบในเพลงนี้

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 31, 47, 55, 63

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 55

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงมาได้ทุกเวลา การเคลื่อนที่แบบจากสูงไปต่ำเท่านั้น

เทคนิคการเล่นลูกคอ ในเพลงมาได้ทุกเวลา ใช้มากตลอดทั้งเพลง เป็นการเน้นความไพเราะของเสียงเพลงได้อย่างไพเราะ รวมทั้งสร้างอารมณ์และความรู้สึกตามบทเพลงแก่ผู้รับฟังอีกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เทคนิคการควบคุมเสียง ในเพลงมาได้ทุกเวลา ผู้ขับร้องได้ใช้วิธีการควบคุมระดับเสียง เน้นการใช้ลูกคอให้เกิดความไพเราะและสร้างความรู้สึกคล้อยตามเสียงเพลงแก่ผู้รับฟัง

เทคนิคการออกเสียงคำร้อง ในเพลงมาได้ทุกเวลา ผู้ร้องเน้นการร้องออกเสียงเนื้อร้องทุกคำอย่างชัดเจนสม่ำเสมอ ทำให้ฟังได้ชัดเจนเข้าใจง่าย

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงมาได้ทุกเวลา คือ เทคนิคการเล่นลูกคอ ซึ่งเป็นการสร้างความรู้สึกมีอารมณ์คล้อยตาม และสร้างความไพเราะอ่อนหวานให้กับบทเพลง

5.2.13 เพลง สาวไทยพวนร้อยใจ

อยู่ในชุดแม่ไม้หมอลำ 1 ประพันธ์โดย ดอย อินทนนท์ กล่าวถึงความรักของสาวไทยพวนกับหนุ่มลาวโซ่ง โดยมีการกล่าวถึงวิถีชีวิตความเป็นมาของชาวไทยเชื้อสายพวนเป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง หรือกลอนแปดมีสัมผัสนอกและสัมผัสในเป็นบางบท เน้นให้เห็นภาพลักษณ์ของเพลงลูกทุ่งผสมกลอนลำพวน ใช้ภาษากลางพื้นบ้านอีสานสลับภาษาไทยภาคกลาง

เพลง สาวไทยพวนขวัญใจ

สาวไทยพวน ทำสวน ทำนา ทำไร่
ฐานะเราจนยาก ถึงตากแดดฝนทำ
คน เคยเอ็น เคยเชียว
สาวไทยพวนขวัญใจ
ลืมเขาแล้ว ผู้บ่าว ลาวโซ่ง อ่องจ้ง
ไปฟังคำไผ คือโลลิมสาวไทยพวน.....

(ลำ) ...ไอน้อ...นางเป็นชนชาวเชื้อ
เดิมอยู่เมือง เชียงขวาง
รุ่นปู่ทวด ตาทวด หนีภัยลงได้น้ำ
หล่อ

ไอน้อ... นางนี้เป็นไทยแท้
เคย คู่บ่าวทรงดำ
ตอนต้นพวน กับโซ่ง
แต่ พ่อคิ้ว แล่นแค้น
เจ็บใจได้ห่างเหินได้จ้อจ
ทั้งสาวพวนแพ้วาย ใจเศร้าทรวงเราเหงาซึม
ลิม ดอกหวานต่างสวน

ไอ้...ตั้งแต่เดิม แต่ด้าม
พอสาวพวน วางใจ
พาใจนาง แขนห้อย
ที่น้องเร้านั่งซ่มมั่ง
สาวไทยพวน....อุกใจได้.....

เอาส่วนหลังร่างกาย สู้ฟ้า หน้าหันหลังลง
เร่าบ่กแม่น คณงามดังไผ บ่าวพี่ชายเลยเมิน
ก็เลือน ก็ลืมเราแล้ว
เมื่อสิ่งหมายคลายวีแวว
เมื่อก่อนนี้หนอ พ่อคุณ เคยเว้ามั่งจ

พันธ์ เผ่าไทยพวน...พี่น้องเอ๋ย
ประเทศลาวละกายพุน
อพยพ ขวนน้ำของเขาสู่ถิ่นไทย แต่โดน
แต่เป็นเผ่า พันธุ์พวน....ตัวละคำ
เพชรบุรี บ่าวลาวโซ่ง
ฮักหอมกัน เอ๋ยหมั่นแก่น
บาดลงท้าย ผัดล่ายลิม...ละสันหล่อ...

บ่าวลาวโซ่ง ซีกอ อี้ออ สาวหมวย ด้วยความปลื้ม
บ่าวลาวโซ่งซงลิม ลืมเรา ลืมสาวไทยพวน
ไปชวน ดอกท้อ พันธุ์งาม...
คำเว้าเจ้าคือควร...หนอคนใด...
อ้ายผัดลิม ละกันจ้อย
ยอยโยง คือเชือกกว่า
ย่อนบ่าวโซ่ง เป็นผู้ทำ ให้ปั่นป่วน...

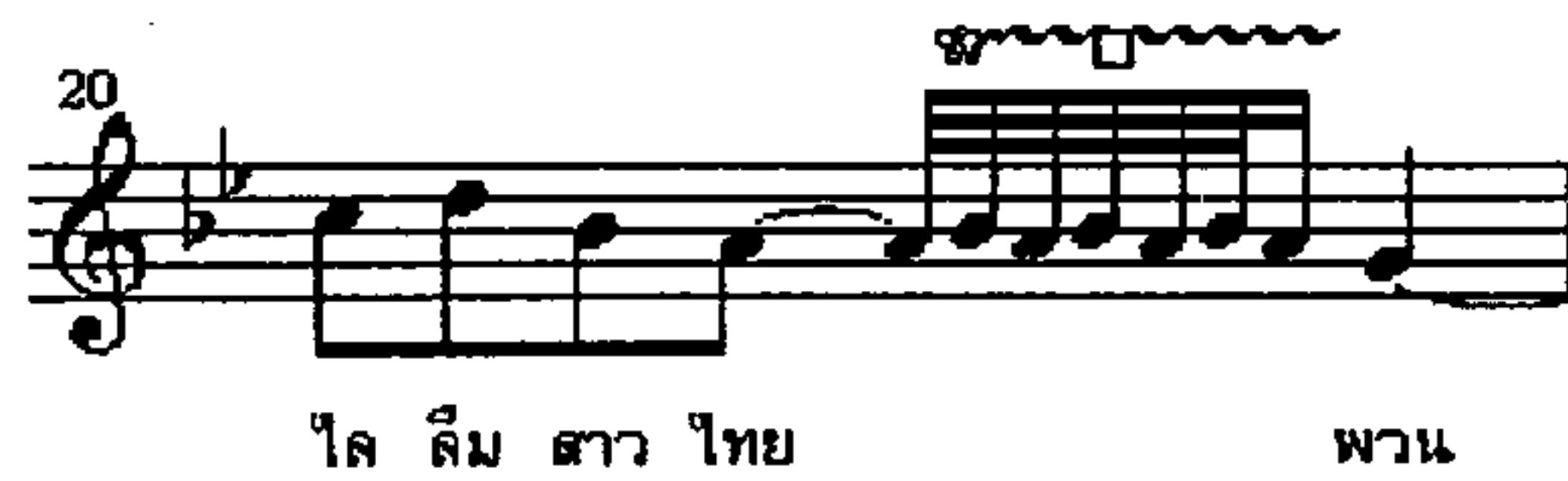
1. การใช้ลูกคอ

เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงสาวไทยพวนขวัญใจ มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรก
อยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบ
ว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 14, 18, 20

ตัวอย่างที่ 1
โน้ตห้องที่ 20

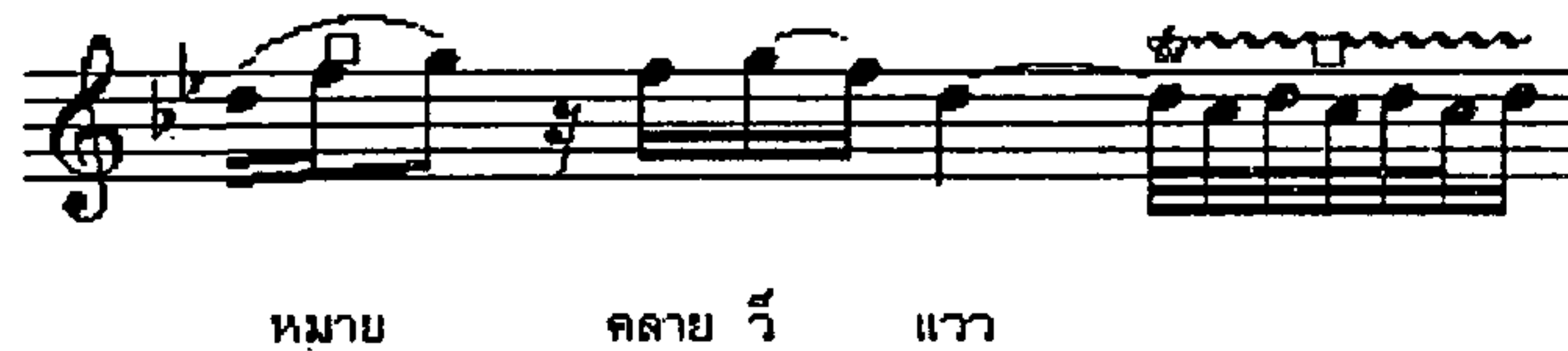

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เซบิต 3 ชั้น ได้แก่โน้ตห้องที่ 14, 18, 20

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 14

2. เทคนิคการเอื้อน

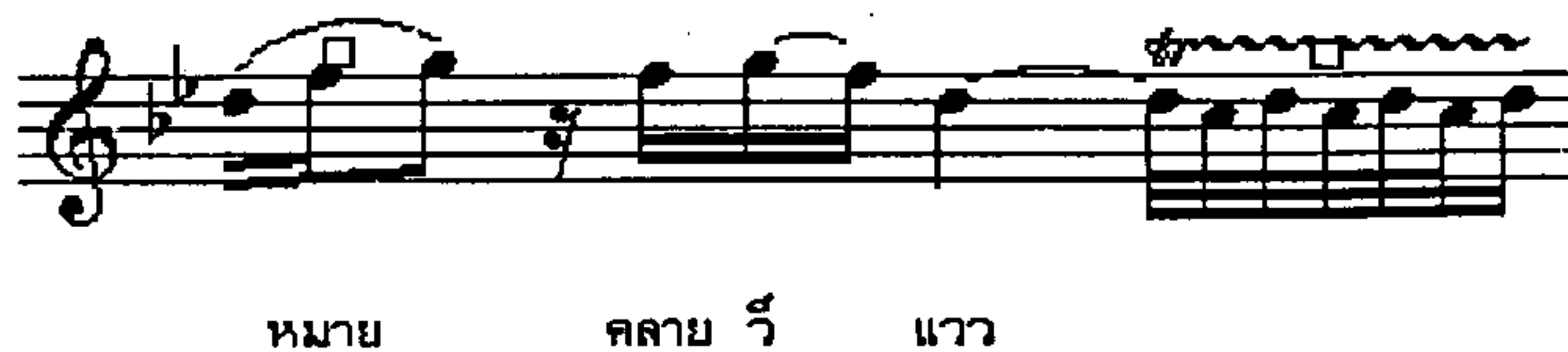
จากการศึกษาพบว่า เพลงสาวไทยพวนรัฐจวนใจ มีลักษณะการเอื้อน คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 14

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 14

2.1.2 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ๗. ได้แก่ ห้องที่ 7

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 7

2.1.3 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ๗. ได้แก่ ห้องที่ 4, 29

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 4

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ได้แก่ ห้องที่ 14

ตัวอย่างที่ 1

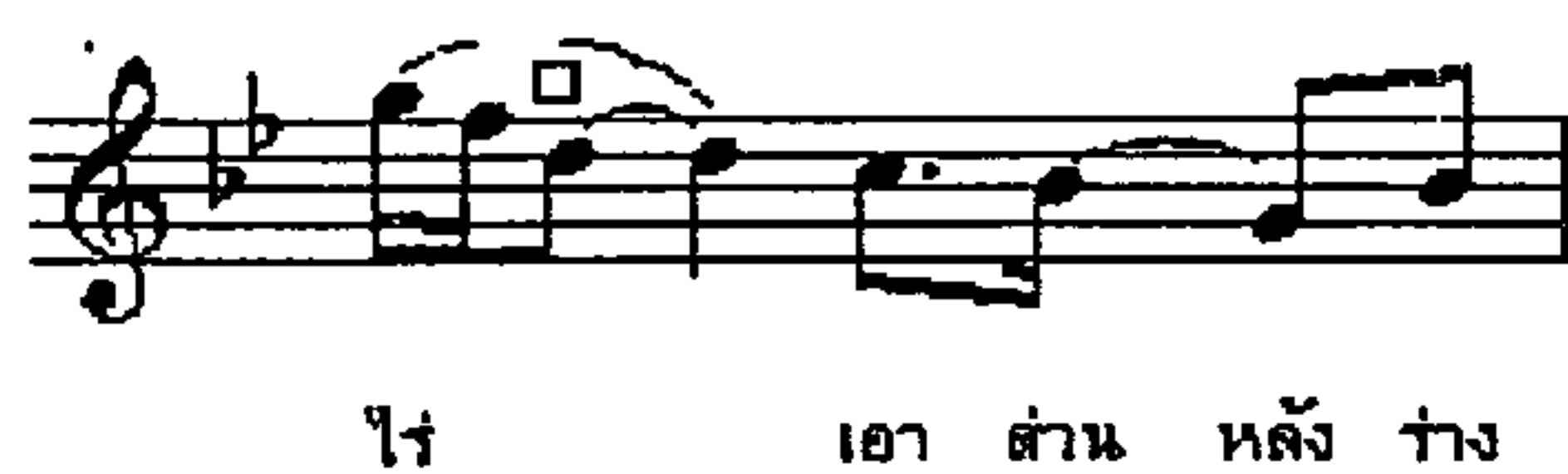
โน้ตห้องที่ 14

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 4, 7, 29, 45

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 4

เทคนิคการเล่นลูกคอ ในเพลงสาวไทยพวนรัฐจวนใจเป็นการเล่นลูกคอสอดแทรกให้เกิดความไพเราะโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นทำนองเพลงลูกทุ่ง มีเล็กน้อยในส่วนของการทำนองเพลงหมอลำ พบตลอดทั้งเพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เทคนิคการเอื้อน ในเพลงสาวไทยพวนรัฐจวนใจ พบการเอื้อนในลักษณะเอื้อนที่ไม่ได้ผสมลูกเล่น เพื่อให้เกิดความอ่อนหวานไพเราะในทำนองเพลง พบตลอดเพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เทคนิคการใช้ลูกเล่นต่าง ๆ ในเพลงสาวไทยพวนรัฐจวนใจ พบการใช้ลูกเล่นชนิดเล่นเสียงให้เกิดความไพเราะในคำต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เทคนิคการออกเสียงคำร้อง ในเพลงสาวไทยพวนรัฐจวนใจ ถึงแม้เป็นเพลงเร็ว แต่ผู้ขับร้องได้เน้นความสำคัญของเนื้อร้องทุกคำ ทั้งทำนองลูกทุ่งและทำนองหมอลำ ทำให้ฟังง่าย เข้าใจความหมายของเนื้อเพลงได้ดีตลอดทั้งเพลง

เทคนิคการควบคุมเสียง ในเพลงสาวไทยพวนรัฐจวนใจ เป็นเพลงเร็วที่ใสอารมณ์และความรู้สึกให้กับผู้ฟังด้วยการออกเสียงร้องที่อ่อนหวานนุ่มนวลของผู้ขับร้อง ทำให้ผู้ฟังได้ฟังแล้วเกิดความรู้สึกเหมือนว่า กำลังฟังการเล่าเรื่องราวอย่างชัดเจนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของสาวไทยพวน จากผู้ขับร้อง

เอกลักษณ์ของบ้านเย็น รากแก่น ที่ใช้มากที่สุดในการเล่นสาวไทยพวนรัฐจวนใจ คือ เทคนิคการเล่นลูกคอที่ไพเราะ รองลงมาคือ เทคนิคการเอื้อน เทคนิคการใช้ลูกเล่นต่าง ๆ ตามลำดับ จากการศึกษาเพลงสาวไทยพวนรัฐจวนใจพบว่าเทคนิคการเล่นลูกคอเป็นเทคนิคที่เด่นที่สุดในเพลงนี้

5.2.14 เพลงมนต์หมอลำ

เป็นผลงานอยู่ในชุด 1999 หมอลำระเบิดโลก ประพันธ์คำร้องและทำนองโดย ดอย อินทนนท์ กล่าวถึงเสน่ห์หมอลำ และศิลปะลาวซึ่งมีแต่ดั้งเดิม เป็นลักษณะกลอนเปล่า ใช้ภาษาไทยกลางตลอดทั้งเพลง แนวเพลงลูกทุ่งอย่างเดียวโดยออกสำเนียงแขก

มนต์หมอลำ

มนต์หมอลำ ขับลำนากล่อมลำเนา ฟังแล้วเราสุดทราบบ้างตริงอุรา
 เรื่องของหมอลำ มิธรรมดา ธรรมดา ศิลปะของไทยลาวเจ้าลำน้า
 มนต์เสียงแคน เป่าลำแคน ขับลำเพลิน ม่วนเหลือเกินเมื่อฟังเสียงแคนคลอลำ
 ก็ทุกหัวใจเหงานเป็นประจำ ตรมประจำ ข้าแค่ไหนถ้าได้ฟังหายกังวล
 มนต์เอี่ยมมนต์ นี่แหละมนต์แห่งหมอลำ...

ชุมชนริมน้ำโขงสูงส่งทางศิลปและศาสตร์ เกียรติประวัติชาติพันธุ์วัดจากวัฒนธรรม

สิ่งที่เรามีเป็นของดีเดิมตั้ง	ศิลปะหมอลำภูมิปัญญาชาวบ้าน
คนทราบทุกเขตคามว่าหมอลำมีเสน่ห์	เกิดจากพื้นเพสวนไร่นา ป่าบ้าน
สุมสำเนียงดังเสียงดนตรีคนธรรมดา	เร่ร่อนขึ้นบานเมื่อได้ฟังสำเนา
มนต์เสียงลำ ขับสำเนากล่อมใจคน	มวลมหาชนทั่วทุกทิศติดใจลำ
ก็ทุกหัวใจเหงานเป็นประจำ ดรมประจำ	ข้าแต่ไหนฟังทีไรหายระกำ
มนต์เสียงลำ ขับสำเนากล่อมใจคน	มวลมหาชนทั่วทุกทิศติดใจลำ
ก็ทุกหัวใจเหงานเป็นประจำ ดรมประจำ	ข้าแต่ไหนฟังทีไรหายระกำ
มนต์หมอลำเป็นยอดสำเนาสะกดใจคน...	

1. การใช้ลูกคอ

เทคนิคการใช้ลูกคอในเพลงหมอลำ มีความไพเราะชัดเจนสอดแทรกอยู่ในคำร้องตลอดทั้งเพลง ซึ่งมีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวหลากหลายลีลาโดยจากการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ

1.1.1 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 18

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 18

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำโน้ต ♪ ได้แก่ห้องที่ 29, 36

ตัวอย่างที่ 1

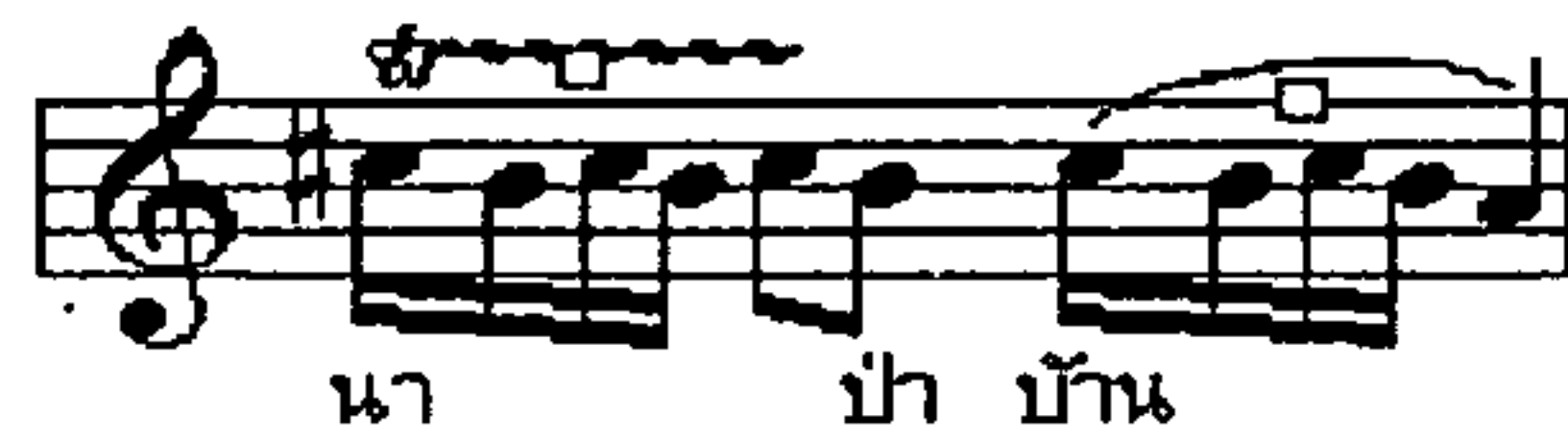
โน้ตห้องที่ 36

1.1.2 รวมความยาวของทำนองกับคำตัวโน้ต ๑. ได้แก่ ห้องที่ 34

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 34

1.2 ลักษณะความละเอียดของการใช้ลูกคอ

1.2.1 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต ๑. ได้แก่ โน้ตห้องที่ 29, 34, 36

ตัวอย่างที่ 1

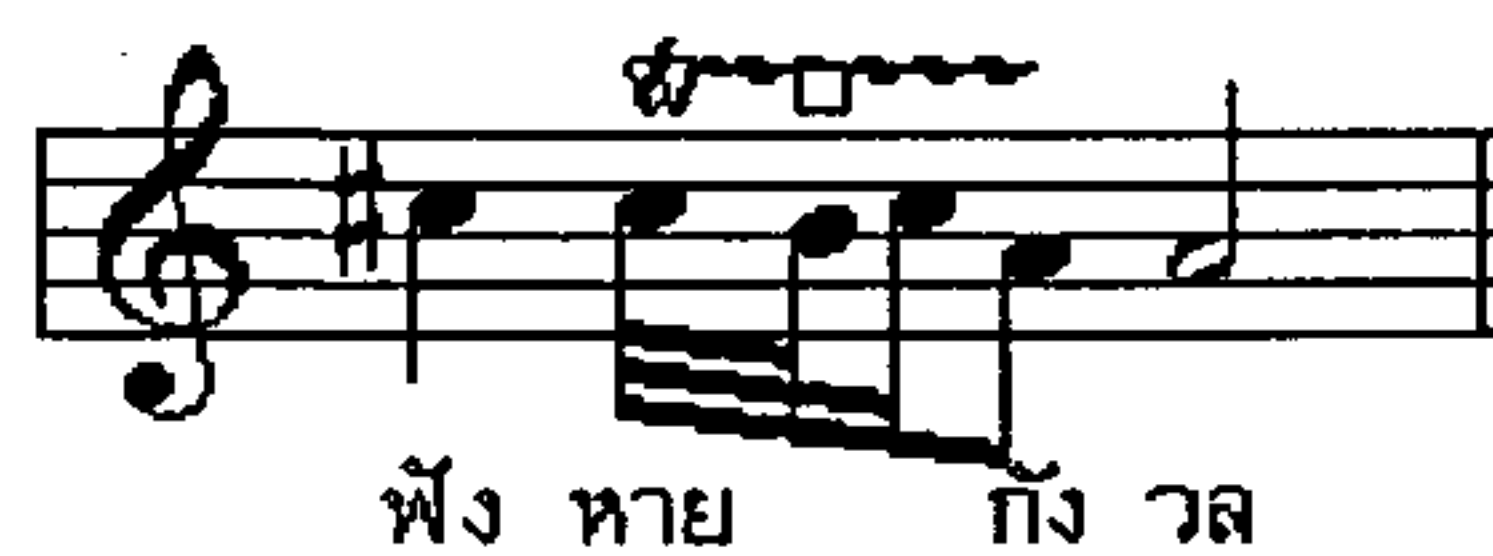
โน้ตห้องที่ 29

1.2.2 ความละเอียดของทำนองเท่ากับโน้ต เขบ็ต 3 ชั้น ได้แก่ โน้ตห้องที่ 18

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 18

2. เทคนิคการเอื้อน

จากการศึกษาพบว่า เพลงมนต์หมอลำ มีลักษณะการเอื้อน คือ

2.1 ลักษณะความสั้นยาวของการเอื้อน

2.1.1 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 19, 20, 27

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 20

2.1.2 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 61

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 61

2.1.3 รวมความยาวของทำนองเท่ากับโน้ต ♩ ได้แก่ ห้องที่ 29, 34

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 29

2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน

2.2.1 จากต่ำไปสูง ได้แก่ ห้องที่ 19, 20, 61

ตัวอย่างที่ 1

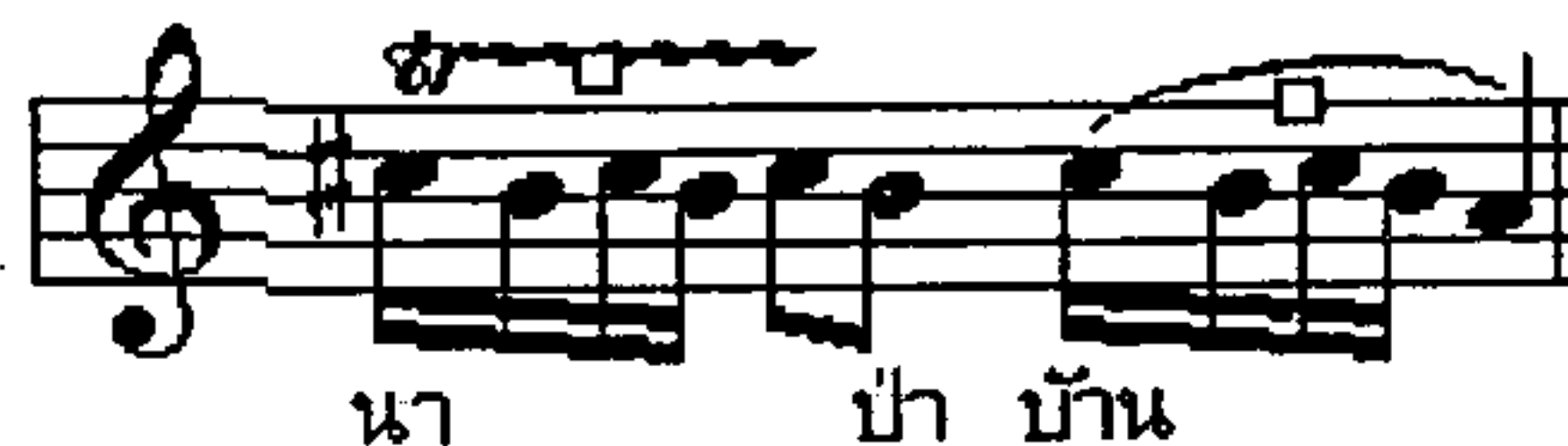
โน้ตห้องที่ 20

2.2.2 จากสูงไปต่ำ ได้แก่ ห้องที่ 27, 29, 34

ตัวอย่างที่ 1

โน้ตห้องที่ 34

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน ในเพลงมนต์หมอล่า มีการเคลื่อนที่ทั้งแบบจากต่ำไปสูง และจากสูงไปต่ำ

เทคนิคการเล่นลูกคอ ในเพลงมนต์หมอล่าพบการใช้เทคนิคนี้มากที่สุด มีตลอดเพลง เพื่อเป็นการเน้นคำให้เกิดความไพเราะ

เทคนิคการควบคุมเสียง ในเพลงมนต์หมอล่า ผู้ขับร้องได้ใช้เสียงอ่อนหวาน เน้นสูงต่ำ ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามบทเพลง

เทคนิคการออกเสียงคำร้อง ในเพลงมนต์หมอล่า ผู้ขับร้องเน้นความสำคัญของเนื้อร้อง โดยการออกเสียงชัดเจนทุกถ้อยคำ ทำให้เสียงเพลงชัดเจนน่าฟังมากขึ้น

เอกลักษณ์ของบ้านเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงมนต์หมอล่า คือ เทคนิคการเล่นลูกคอ โดยเน้นการเล่นลูกคอให้เด่นชัดในเพลงเร็ว ทั้งจากคำเสียงสั้นมาก และเสียงสั้นธรรมดา

ผลการวิเคราะห์

จากการศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่น ชุดหมอลำอินเตอร์สะท้อนทรวง จำนวน 14 เพลง สรุปพบเอกลักษณ์การร้องของบานเย็น รากแก่น ดังนี้

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงจีวต้องต้อนอันผู้บ่าว คือ การใช้เทคนิคการเกริ่น เนื่องจากในช่วงการเกริ่นมีการใช้เทคนิคต่างๆ มากมายครบถ้วนทุกเทคนิค คือมีทั้งการเอื้อนที่ต่อท้ายด้วยลูกเล่นที่ไพเราะ การเล่นลูกคอที่สอดแทรกในคำบางคำ มีการควบคุมเสียงให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตาม และทุกถ้อยคำร้องฟังได้ชัดเจนเข้าใจง่าย

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงคอยอ้าย คือ การเล่นลูกคอที่แสดงความสามารถในการเล่นลูกคอจากคำเสียงสั้นมากได้อย่างไพเราะมาก สมกับสมญานาม "ลูกคอแก้วชั้น"

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงยอมเจ็บบ่ยอมอาย คือ การควบคุมเสียงหรือการใช้น้ำเสียงถ่ายทอดอารมณ์เพลงด้วยการใช้เทคนิคการเล่นลูกคอ เทคนิคการเอื้อน และการใช้เสียงสูงต่ำนุ่มนวล

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นชัดที่สุดในเพลงตั้งดาคอย คือ เทคนิคการเล่นลูกคอ ที่สมกับสมญานามว่ามี "ลูกคอแก้วชั้น" คือความสามารถออกเสียงเล่นลูกคอได้ทุกรูปแบบ ทั้งเพลงเสียงสั้นมาก เสียงธรรมดา หรือเสียงยาว ก็สามารถทำได้และมีความไพเราะยากจะหาผู้ใดมาเปรียบได้

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงหัวใจเดื่องต่อ คือ เทคนิคการเล่นลูกคอที่ใช้ความสามารถเฉพาะตัวเล่นลูกคอในคำเสียงสั้นได้อย่างไพเราะสอดคล้องกับอารมณ์เพลงเร็ว

จากการศึกษาเพลงเบิ่งนครพนม พบเอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงนี้ คือ เทคนิคการควบคุมเสียง โดยการใช้น้ำเสียงถ่ายทอดความรู้สึกในเพลงได้ชัดเจนด้วยการใช้เทคนิคอื่นๆ เข้าช่วยเช่น การใช้เทคนิคการเล่นลูกคอ การใช้เทคนิคการเอื้อน เพื่อเน้นถ้อยคำ

จากการศึกษาเพลงดกกลทุกอย่าง พบเอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงนี้ คือ การใช้เทคนิคการเอื้อน เป็นเทคนิคที่ใช้มากที่สุดในเพลงนี้

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงเลื้อหลายสีฟ้าหลายใจ คือ เทคนิคการเล่นลูกคอ ที่หลากหลายมีทั้งคำเสียงสั้นและเสียงยาว สมกับสมญานาม "ลูกคอแก้วชั้น"

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงสาวหมอลำ คือ เทคนิคการเล่นลูกคอ ซึ่งมีทั้งคำเสียงสั้นมาก สั้นธรรมดา และเสียงยาว สมกับสมญานามที่ว่า "ลูกคอแก้วชั้น"

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นมากในเพลงฝากรักจากแดนไกล คือ การใช้เทคนิคการเล่นลูกคอ เทคนิคการเอื้อน เทคนิคการใช้ลูกเล่นต่างๆ เทคนิคการออกเสียงคำร้องและเทคนิคการควบคุมเสียง จากผลการศึกษาเพลงฝากรักจากแดนไกลจึงพบว่าเทคนิค

การขับร้องของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงนี้ คือ เทคนิคการควบคุมเสียง คือสามารถควบคุมเสียงร้องด้วยการผสมผสานเทคนิคต่างๆ เข้าด้วยกันจนทำให้เกิดผลงานเพลงที่อ่อนหวานไพเราะฟังง่ายผู้ฟังมีอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามเพลงได้อย่างดีเยี่ยม

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงคอยฮักต้นบากแงว คือ เทคนิคการออกเสียงคำร้องโดยการออกเสียงได้ชัด ฟังง่ายตลอดเพลง

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงมาได้ทุกละ คือ เทคนิคการใช้ลูกคอซึ่งมีการใช้ลูกคอยาว เป็นการสร้างความรู้สึกมีอารมณ์คล้อยตาม และสร้างความไพเราะอ่อนหวานให้กับบทเพลง

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่ใช้มากที่สุดในการเพลงสาวไทยพวนร้อยใจ คือ เทคนิคการเล่นลูกคอที่ไพเราะ ร้องลงมาคือ เทคนิคการเอื้อน เทคนิคการใช้ลูกเล่นต่างๆ ตามลำดับ จากการศึกษาเพลงสาวไทยพวนร้อยใจพบว่าเทคนิคการเล่นลูกคอเป็นเทคนิคที่เด่นที่สุดในเพลงนี้

เอกลักษณ์ของบานเย็น รากแก่น ที่เด่นที่สุดในเพลงมนต์หมอลำ คือ เทคนิคการเล่นลูกคอ โดยเน้นการเล่นลูกคอให้เด่นชัดในเพลงเร็ว ทั้งจากคำเสียงสั้นมาก และเสียงสั้นธรรมดา

บทที่ 6

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเพลงลูกทุ่งหมอลำของบ้านเย็น รากแก่น ทำให้ได้ทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ ที่น่าสนใจ โดยผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาตามจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้คือ

1. ศึกษาชีวประวัติ และผลงานของบ้านเย็น รากแก่น
2. ศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของ บ้านเย็น รากแก่น

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. สรุปผลการศึกษาชีวประวัติ และผลงาน ของบ้านเย็น รากแก่น

1.1 ชาตภูมิ

เกิดวันที่ 14 ตุลาคม 2495 ที่บ้านกุดดอย ตำบลโนนสว่าง อำเภอ ตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี บิดาชื่อนายสุดา มารดาชื่อนางเหมื่อย รากแก่น มีพี่น้องร่วมบิดามารดา 3 คน

1.2 การศึกษา

เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านท่าวังหิน (ปัจจุบัน คือโรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร) ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี

1.3 สภาพครอบครัว

ปี พ.ศ. 2520 เข้าพิธีมงคลสมรส นายเทพบุตร วิมลชัยฤกษ์ มีบุตรธิดา 3 คน คือ นางสาวดวงสุดา วิมลชัยฤกษ์ นางสาววาทีณี วิมลชัยฤกษ์ และนายธีระชัย วิมลชัยฤกษ์

1.4 การเรียนรำและการร้องเพลง

หลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วได้เรียนรำกับครูหนูเวียง แก้วประเสริฐ ซึ่งเป็นหมอลำที่มีชื่อเสียงของเมืองอุบลสมัยนั้น ด้วยความขยันพากเพียร และได้รับการฝึกฝนอย่างจริงจัง สามารถแสดงหมอลำได้ในปี พ.ศ.2509

1.5 ประวัติการทำงาน

หลังจากเรียนลำอยู่ 2 ปี ก็สามารถประกอบอาชีพได้ ขณะอายุ 14 ปี ทำงานด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม และด้านการสาธารณสุข ดังนี้

พ.ศ. 2509 – 2510 แสดงหมอลำกลอน (ลำคู่)

พ.ศ.2511-2512 เป็นนางเอกประจำคณะวังสิมมันต์

พ.ศ.2514 แสดงภาพยนตร์ เรื่องแผ่นดินแม่

พ.ศ.2515 ตั้งวงดนตรีลูกทุ่งหมอลำชื่อวง "บ้านเย็น รากแก่น" เป็นที่รู้จักของคนไทยทั่วประเทศ ผู้ติดตามผลงานเพลงขนานนามให้ว่า "ราชินีหมอลำ"

พ.ศ.2524 บันทึกเทปเพลง 6 ชุด คือ ชุดเดี่ยวหัวใจแห้ว ชุดดังหวานสุขใจ ไร้ทุกข์ ชุดสาวลูกทุ่งอีสาน ชุดลำเพลินมักบัวฟังลำ ชุดเดี่ยวส่งใจสู่แนวหน้า และ บันทึกเทป ติดต่อกันทุกปีจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ.2541 สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ได้เชิญเป็นอาจารย์พิเศษ สอนวิชาศิลปะ การแสดงพื้นบ้าน จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ.2524 เป็นต้นมา ได้รับเชิญไปการแสดงยังประเทศต่าง ๆ เช่น ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา สวิสเซอร์แลนด์ เยอรมันตะวันตก อังกฤษ เดนมาร์ก

1.6 ประสบการณ์การทำงานและความชอบที่ได้รับ

รางวัลเกียรติยศ และประกาศเกียรติคุณผู้มีผลงานดีเด่น

- 1.6.1 รางวัลเกียรติยศ "ผู้อนุรักษ์เพลงพื้นบ้านดีเด่น"
- 1.6.2 เกียรติคุณจากกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการบันทึกเทปโครงการ "ป้อนรงค์สถาบันเกษตรกร ในทศวรรษใหม่" ปี พ.ศ. 2540
- 1.6.3 รางวัล "พระพิฆเนศทองพระราชทาน" ครั้งที่ 4 ประเภทเพลงพื้นบ้านอีสานยอดเยี่ยม
- 1.6.4 ประกาศเกียรติคุณ จากสหพันธ์สมาคมหมอลำแห่งประเทศไทย เป็น "ผู้ร่วมฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย สาขาการแสดงพื้นบ้าน"
- 1.6.5 ได้รับโล่จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจากการร่วมงาน "60ปี เล่าขานตำนานลูกทุ่งไทย"
- 1.6.7 เกียรติบัตร "ศิลปินพื้นบ้านอีสาน(หมอลำ)" จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
- 1.6.8 แสดงศิลปวัฒนธรรมภาคอีสาน "หมอลำเรื่อง พระมหาชนก" เพื่อเฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- 1.6.9 โล่เกียรติคุณศิลปินดีเด่นจังหวัดอุบลราชธานีสาขาศิลปะการแสดง ด้านแสดงพื้นบ้าน (หมอลำ) จากสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2543

2. สรุปผลการศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำ ของบานเย็น รากแก่น

จากการศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่น ชุดหมอลำอินเตอร์สันทันทรวง จำนวน 14 เพลง สรุปได้ว่า พบเอกลักษณ์การร้องของ บานเย็น รากแก่น ดังนี้

เทคนิคการใช้ลูกคอ

เพลงที่มีการใช้ลูกค้อมากที่สุด คือ เพลงมาได้ทุกละ ส่วนเพลงที่มีการใช้ลูกคือน้อยที่สุด คือ เพลงยอมเจ็บ บ่ ยอมอาย

- รูปแบบความสั้นยาวของการใช้ลูกคอ
 - เพลงที่มีการใช้ลูกคอสั้น มากที่สุด คือ เพลงคอยอ้าย
 - เพลงที่มีการใช้ลูกคอยาว มากที่สุด คือ เพลงฝากรักจากแดนไกล
- รูปแบบความละเอียดของการใช้ลูกคอ
 - เพลงที่มีการใช้ลูกคอสั้น มากที่สุด คือ เพลงมาได้ทุกละ
 - เพลงที่มีการใช้ลูกคอละเอียด มากที่สุด คือ เพลงสาวหมอลำ

เทคนิคการเอื้อน

เพลงที่ใช้เทคนิคการเอื้อนมากที่สุด คือ เพลงเสื่อหลายสีที่หลายใจ ส่วนเพลงที่ไม่ใช้เทคนิคการเอื้อนเลย คือ เพลงสาวหมอลำ

- รูปแบบความสั้นยาวของการเอื้อน
 - เพลงที่มีการใช้เทคนิคการเอื้อนสั้น มากที่สุด คือ เพลงดกกลองทุกอย่าง
 - เพลงที่มีการใช้เทคนิคการเอื้อนยาว มากที่สุด คือ เพลงคอยอ้าย
- รูปแบบการเคลื่อนที่ของทำนองการเอื้อน
 - ทุกเพลงที่ใช้เทคนิคการเอื้อน จะมีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองจากสูงไปต่ำ แต่จะมีบางเพลงที่มีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองจากต่ำไปสูง หรือมีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองไปแล้วกลับไปที่เดิมอยู่ด้วย

อภิปรายผล

ผลการศึกษาที่ตรงกับความเห็นของบุคคลข้อมูล

จากการสรุปผลการศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่น ชุดหมอลำอินเตอร์สันทันทรวง เทคนิค 2 ประการดังกล่าว ตรงกับความเห็นของบุคคลข้อมูล ดังนี้

1. เทคนิคการใช้ลูกคอ มีลูกคอเก๋ขึ้น คือการใช้ลูกคอที่เด่นเป็นเอกลักษณ์ (สวัสดี สารคาม) มีการพัฒนาการร้องเพลง เช่น ลูกเอื้อน ลูกคอ (ตุ้ย ดอนตาล)

2. เทคนิคการเอื้อน เอื้อนได้ถึงแก่ทุกเม็ด(สวัสดี สารคาม) การเปล่งเสียงเอื้อนด้วยการใช้ลูกคอที่แสนไพเราะเป็นของตนเองอย่างเด่นชัด(ดอย อินทนนท์) มีการพัฒนาการร้องเพลง เช่น ลูกเอื้อน ลูกคอ (ด้อย ดอนตาล)
3. การใช้ลูกเล่นต่างๆ การใช้ลูกเล่นที่เป็นพรสวรรค์ของตน (สลา คุณวุฒิ) มีการพัฒนาการร้องเพลง เช่น ลูกเอื้อน ลูกคอ (ด้อย ดอนตาล) สามารถใช้ลูกเล่นยากๆ ที่หมอลำคนอื่นทำไม่ได้ เช่น การเกริ่นที่ไพเราะเป็นเอกลักษณ์ (ดอย อินทนนท์)
4. การควบคุมเสียง โดยการใช้น้ำเสียงสูงต่ำถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้กลมกลืนกับเนื้อร้องทุกถ้อยคำ มีแก้วเสียงใส ร้องได้ถึงอารมณ์เพลง (สวัสดี สารคาม) มีการถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้เหมาะสมด้วยเสียงร้อง (ดอย อินทนนท์)
5. การออกเสียงคำร้อง การร้องที่เน้นความสำคัญของเนื้อร้องอย่างครบถ้วน เปล่งเสียงร้องของเนื้อร้องทุกคำอย่างละเอียดชัดเจน (ด้อย ดอนตาล) ร้องได้ถึงเพลง (สวัสดี สารคาม)

จากข้อมูลข้างต้น การใช้เทคนิคหรือเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่บ้านเย็น รากแก่น ที่นำมาใช้เป็นจุดเด่นของเพลงในชุดหมอลำอินเตอร์สแตนด์ทรวง สรุปได้ดังนี้

1. เทคนิคการใช้ลูกคอ เป็นเอกลักษณ์เด่นที่บ้านเย็น รากแก่น ใช้มากในทุกเพลงที่เป็นข้อมูลศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเพลงช้าหรือเร็ว บ้านเย็น รากแก่นก็สามารถนำเทคนิคการใช้ลูกคอไปใช้ได้เหมาะสมกับทำนองและเนื้อหาของเพลงนั้น จะเห็นได้จากเพลงที่มีการใช้ลูกคอยาวมากที่สุด คือ เพลงฝากรักจากแดนไกลซึ่งเป็นเพลงที่ได้รับรางวัล “พระพิฆเนศทองพระราชทาน” ส่วนเพลงที่มีการใช้ลูกคอสั้น มากที่สุด คือ เพลงคอยอ้ายใช้ลูกคอแบบละเอียดมากในเพลงสาวหมอลำจากการใช้ลูกคอแบบหยาบที่ไพเราะในเพลงมาได้ทุกเวลา และในเพลงตั้งตาคอยซึ่งใช้เทคนิคการเล่นลูกคอ ที่สามารถออกเสียงเล่นลูกคอได้ทุกรูปแบบ ทั้งเพลงเสียงสั้นมาก เสียงธรรมดา หรือเสียงยาว ก็สามารถทำได้และความไพเราะยากจะหาผู้ใดมาเปรียบได้ดังกับสมญานามว่ามี “ลูกคอแก้วขึ้น”

2. เทคนิคการเอื้อน บ้านเย็น รากแก่น มีเอกลักษณ์การเอื้อนที่ไพเราะ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในช่วงของการเกริ่นโดยมีทั้งการเอื้อนสั้นและการเอื้อนยาวที่สอดแทรกในคำบางคำ มีการควบคุมเสียงให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตาม และทุกถ้อยคำร้องฟังได้ชัดเจนเข้าใจง่าย ใช้การเอื้อนสั้นในคำร้องที่สั้นๆ หรือเชื่อมระหว่างคำ และใช้เอื้อนยาวในส่วนของการเกริ่นเพื่อแสดงความสามารถที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมถึงส่วนทำนองที่ไม่มีคำร้อง บ้านเย็น รากแก่น ใช้การเอื้อนเป็นจุดเด่นของเพลง ด้วยการเอื้อนผสมลูกเล่น และลูกคอที่เกิดความไพเราะมาก ได้แก่ เพลงที่เด่นที่สุดในเพลงจิวต้องด่อนอันผู้บ่าว คอยอ้าย และเพลงฝากรักจากแดนไกล การใช้เทคนิคการเอื้อนของบ้านเย็น รากแก่น พบการเคลื่อนที่ของทำนองทั้งหมด 3 ลักษณะ ได้แก่

แบบต่ำไปสูง แบบสูงไปต่ำ และการเคลื่อนที่ของทำนองไปแล้วกลับมาที่เดิม โดยคือ ไม่ว่าจะเป็นการเอื้อนสั้นหรือเอื้อนยาวของทุกเพลง พบว่าการใช้เทคนิคการเอื้อนที่เป็นเอกลักษณ์ของ บานเย็น รากแก่น คือการเอื้อนที่มีการเคลื่อนที่ของทำนองแบบสูงไปต่ำ ส่วนในการออกเสียงคำร้องและการควบคุมเสียง การออกเสียงคำร้อง ซึ่งหมายถึงการร้องที่เน้นความสำคัญของเนื้อร้องอย่างครบถ้วน เปล่งเสียงร้องทุกคำอย่างละเอียดชัดเจนได้ไม่ว่าจะเป็นคำร้องภาษาไทย กลางหรือภาษาอีสานและเทคนิคการควบคุมเสียง ซึ่งหมายถึงการควบคุมระดับเสียงในเพลงให้สูงหรือต่ำ เป็นการถ่ายทอดอารมณ์เพลง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปกับเนื้อร้องและทำนองเพลง บานเย็น รากแก่นได้ใช้เน้นความชัดเจนของเพลงเกือบทุกเพลง จะมีบางเพลงที่ต้องเน้นด้านอารมณ์เพลง ที่ต้องทำเสียงร้องให้หนักเบาแตกต่างกันมาก ก็ยังสามารถเน้นความชัดเจนของการออกเสียงได้ดี เพลงที่ใช้เทคนิคการออกเสียงคำร้องได้โดดเด่นมาก ได้แก่ เพลง ดกหลงทุกอย่าง และเพลงสาวไทยพวนขวัญใจ ส่วนเทคนิคการควบคุมเสียงบานเย็น รากแก่น ทำได้ไพเราะมากทำให้ผู้ฟังมีอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามมากที่สุดได้แก่เพลง ยอมเจ็บบ่ยอมอาย เพลงเบิ่งนครพนม และ เพลงมนต์หมอลำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์

จากการที่ผู้ศึกษาทำการค้นคว้าข้อมูลเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่น ซึ่งส่วนใหญ่ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์จากศิลปิน บุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ท่านเป็นอย่างดี พบว่าความรู้เรื่อง เพลงลูกทุ่งหมอลำที่มีอยู่มากจะเป็นความรู้ส่วนตัวของศิลปิน ในอนาคตหากเพลงลูกทุ่งหมอลำของ บานเย็น รากแก่น ไม่ได้รับความนิยมนจากเยาวชนรุ่นหลัง อาจทำให้เพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่น สูญหายไป จึงขอเสนอแนะวิธีการอนุรักษ์ดังนี้

1.1 ควรมีการเขียนบันทึกเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็นรากแก่น เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อป้องกันมิให้รูปแบบเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะตัวของบานเย็น รากแก่น ต้องสูญหายในอนาคต

1.2 เปิดหลักสูตรสอนผู้ที่สนใจและผู้ที่ต้องศึกษาเพลงลูกทุ่งหมอลำ

1.3 เพลงลูกทุ่งหมอลำของนักร้องอื่นควรได้รับการศึกษาด้านเอกลักษณ์หรือความสามารถเฉพาะตัว และบันทึกไว้เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่ชนรุ่นหลัง
ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

จากการศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของบานเย็น รากแก่นในครั้งนี้ ทำให้ผู้ศึกษาได้พบแนวทางในการที่ควรศึกษาต่อไป ดังนี้

2.1 ศึกษาเปรียบเทียบ เพลงลูกทุ่งหมอลำ กับเพลงหมอลำในปัจจุบัน

2.2 ศึกษาเกี่ยวกับแนวผสมผสานระหว่างดนตรีตะวันตกกับหมอลำ

2.3 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อร้องกลอนลำของเพลงลูกทุ่งหมอลำ

2.4 ศึกษาเอกลักษณ์การร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำของศิลปินอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา วงศ์สันต์ และคณะ. (2542). *วิถีไทย*. กรุงเทพฯ : เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- กาญจนา อินทรสุณานนท์. (2540). *พื้นฐานทางมานุษยดุริยางควิทยาภาควัฒนธรรม*. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- แก้วตา คำวัฒน์. หมอลำเพลิน. (2531). *ดุริยนิพนธ์ กศ.บ. (ดุริยางคศาสตร์)* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คิด จินตากุล. (2532, กุมภาพันธ์). "หมอลำแห่งหมู่บ้านบนเส้นทางธุรกิจบันเทิง," *หลักไทย*. 7(110) : 18 ; 28.
- แคน สาลิกา. (2529, ธันวาคม). "เมื่อสร้างมิ่งเปลี่ยนจากเจียรระโนเพชรมาเจียรระโนพลอย," *ฟ้าเมืองทอง*. 11(128) : 93-96.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2530, กรกฎาคม - ธันวาคม). "ระบบการศึกษาในวัฒนธรรมอีสาน : ขบวนการขัดเกลาก้าวสังคม," *วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม*. 5(1) : 19-21.
- . (2531). "การถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสาน," ใน *ทิศทางหมู่บ้านไทยบูรณาการ*. หน้า 58 – 71. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2526). *คติชาวบ้านอีสาน*. กรุงเทพฯ : อักษรวิมการพิมพ์.
- . (2540). *ภูมิปัญญาหมอลำเอก : ความรุ่งโรจน์ของอดีตกับปัญหาของหมอลำในปัจจุบัน* พิมพ์ที่อาศรมวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจริญชัย ชนไพโรจน์. (2525, พฤศจิกายน). "ลำคอนสวรรค์," *อีสานศึกษา*. 1(1) : 5 – 14
- . (2526). *หมอลำ-หมอแคน*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม.
- . (2526). *ปี่มกลอนลำ*. มหาสารคาม : ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- . (2526). *หมอลำ - หมอแคน*. กรุงเทพฯ : อักษรสมัย.
- ชุมเดช เดชภิมล. (2521). *ภาพสะท้อนชีวิตของชาวอีสานจากหมอลำ*. นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐจิรา ธิมาทา. (2542). *หมอลำชิง*. ดุริยนิพนธ์ กศ.บ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร.

ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์. (2539, ตุลาคม). "องค์ประกอบของดนตรี : สิ่งที่ขาดหายไปในการศึกษา เพลงพื้นบ้าน," *ถนนดนตรี*. 1(1) : 9 – 10

ปรีชา พิณทอง. (2528). *ไขภาษาโบราณอีสาน*. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ศิริธรรม.

พจน์มัลย์ วรรณบุตร. (2538). *แนวคิดการประดิษฐ์ทำรำเซิ้ง*. อุตรธานี : ภาควิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุตรธานี.

พิณ เพลงไพร. (2530, 4 - 10 กุมภาพันธ์). "โยหมอลำหมู่ขอนแก่นจึงยืนยงในยุคพีเภา – สาว รำวง," *ข่าวพิเศษวันอาทิตย์*. 4(52) : 65 – 66.

ไพบูลย์ แพงเงิน. (2534). *กลอนลำภูมิปัญญาของอีสาน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ไพรัตน์ พลเยี่ยม. (2532). *หมอลำกลอน*. ดุริยนิพนธ์ กศ.บ. (ดุริยางคศาสตร์)

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภูษิต สอนสนาม. (2539). *ดนตรีประกอบการแสดงหมอลำหมู่*. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

ยส ธาร. (2529, 26 - 27 มกราคม). "สังคีตลำหมู่" *แปลก*. 2 (518).

ศิริวรรณ วิทยมาลา. (2532). *หมอลำผีฟ้า*. ดุริยนิพนธ์ กศ.บ. (ดุริยางคศาสตร์) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมโภชน์ บรรเทา. (2528). *หีบเสียงและแผ่นเสียงหมอลำจังหวัดเลย*. เอกสารรายงานโครงการ ของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเลย วิทยาลัยครู.

สุกิจ พลประถม. (2538). *ดนตรีพื้นบ้านอีสาน*. อุตรธานี : ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุตรธานี.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2532). *ร้องรำทำเพลง : ดนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ พิมพ์ เณศ.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). *ศิลปินแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

----- . (2534). *การสัมมนาทางวิชาการภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

อร่าม สมสวย. (2537, 7 – 13 มกราคม). "หมอลำนี้จะอยู่คู่หมู่เฮาชาวที่ราบสูง," *เนชั่นสุดสัปดาห์*. 2(83) : 50 – 51.

บานเย็น รากแก่น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 9 ตุลาคม

2545.

ดอย อินทนนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 11 ตุลาคม

2545.

บานเย็น รากแก่น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 12

พฤศจิกายน 2545.

ดุษฎี ดอนตาล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริษัทแคนซอ เมื่อ 28

พฤศจิกายน 2546.

บานเย็น รากแก่น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 14

ธันวาคม 2545.

ดุษฎี ดอนตาล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริษัทแคนซอ เมื่อ 18

มกราคม 2546.

ดุษฎี ดอนตาล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริษัทแคนซอ เมื่อ 27

กุมภาพันธ์ 2546.

ดอย อินทนนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 15 มีนาคม

2546.

สวัสดิ์ สารคาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 20 มีนาคม

2546.

สลา คุณวุฒิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 22 มีนาคม

2546.

บานเย็น รากแก่น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 25

มีนาคม 2546.

ดุษฎี ดอนตาล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริษัทแคนซอ เมื่อ 25

มีนาคม 2546.

บานเย็น รากแก่น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 4

เมษายน 2546.

ดุษฎี ดอนตาล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริษัทแคนซอ เมื่อ 18

เมษายน 2546.

ดุษฎี ดอนตาล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริษัทแคนซอ เมื่อ 27 เมษายน 2546.

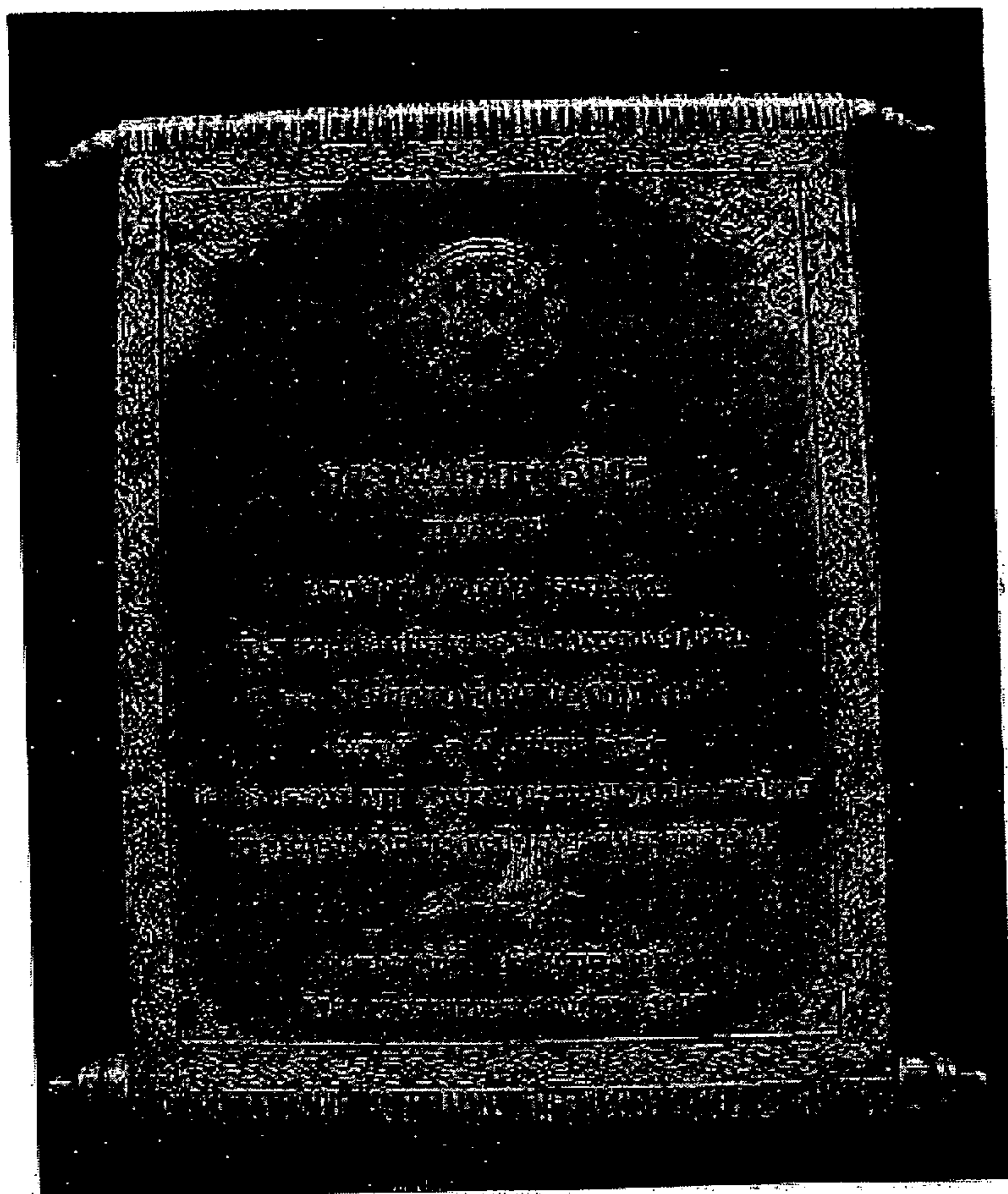
ดอย อินทนนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิตตยา เป็นพิธี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก เมื่อ 27 เมษายน 2546.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
โล่และใบประกาศเกียรติคุณ

วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร

หม่อมอุบลเกียรติวัตรนี้แด่

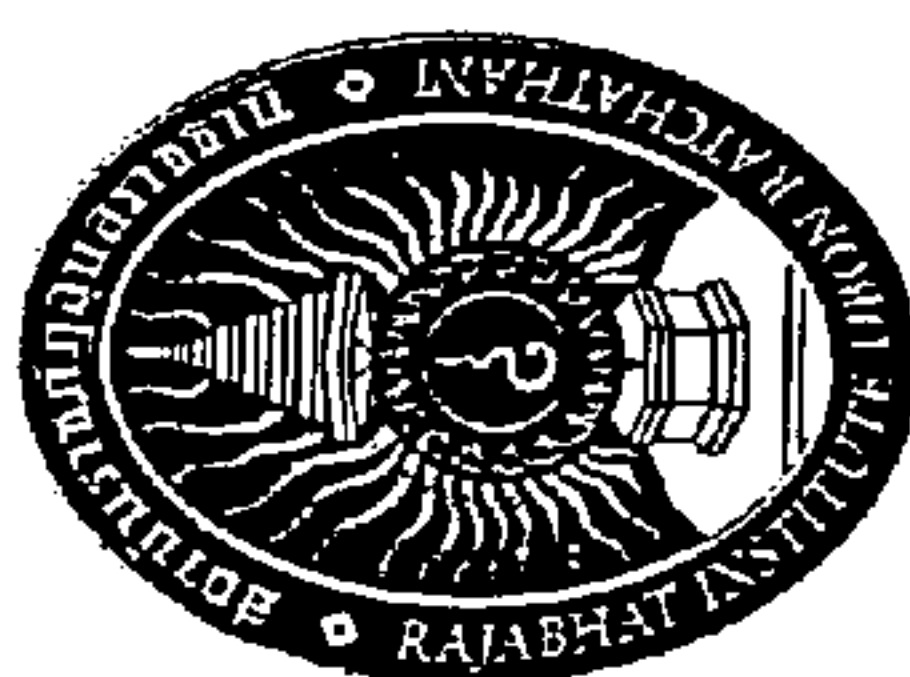
ศิลปินพื้นบ้านอีสาน (หม่อล่า) บานเย็น รักแก่น

เพื่อแสดงอาติเคารพในงานเฉลิมฉลองและสมโภชองค์พระพิฆเนศ
ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้ท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ

ในโอกาส วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒

(นางสุพัทธนา วงษ์แสงพุด)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

สภาประจําสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ให้ปริญญาบัตรฉบับนี้ไว้แก่

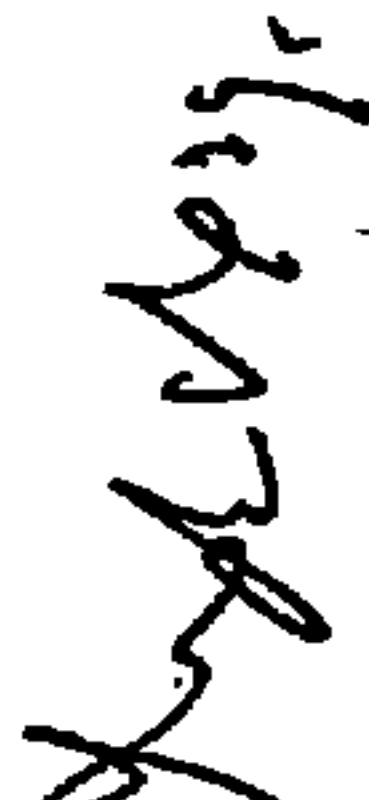
นางนิตยา รากแก่น

เพื่อแสดงว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและสมควรสมควรแก่ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์

มีศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญานี้ทุกประการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

นายกสภา

อธิการบดี

สมาคมดนตรีแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ดุริยางค์กรมดุริยางค์เครื่องสาย

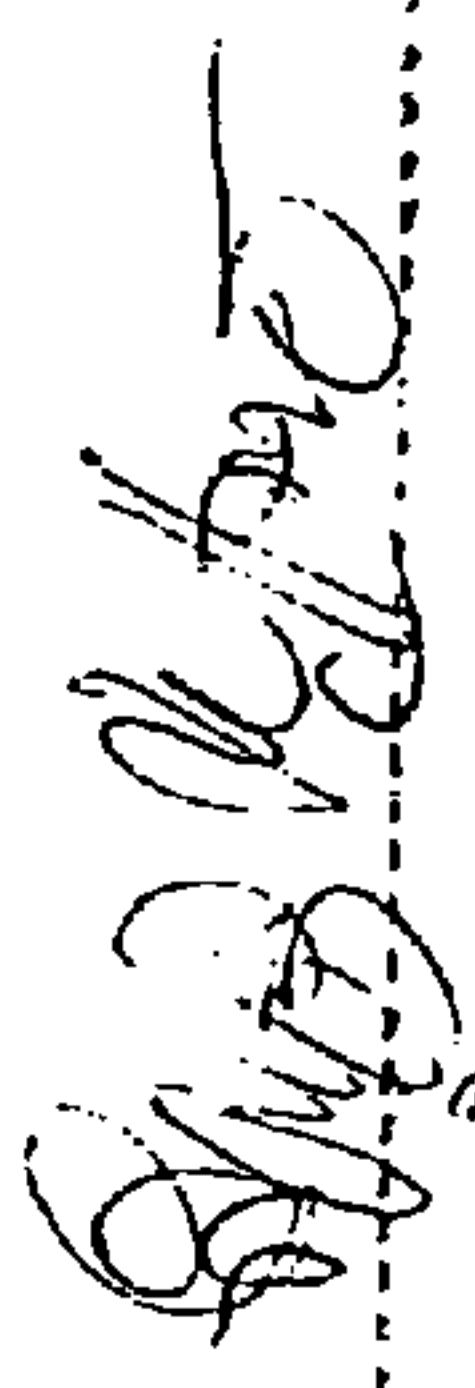
ในงาน " พระพินนาคทองพระราชทาน " ครั้งที่ ๕

เพลงไทยพื้นบ้านภาคอีสานยอดเยี่ยม

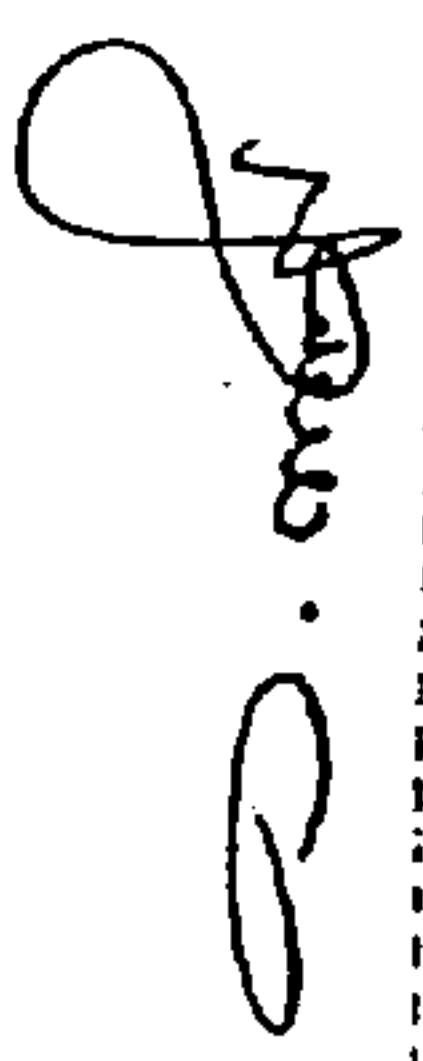
ผู้ประพันธ์ ดัดเลอกดิลปินเพลงยอดเยี่ยม จ. ปลาย สมามตมนตรีแห่งประเทศไทย ฯ

เลขที่ ๑๕๓๘ พงศกัญญา พ. ๓๑ ๒๕๕๑

ขอเชิญทุกท่านมาร่วมชื่นชมและร่วมใจกัน

(นายสุวิทย์ คุ้มทรัพย์)
นายกสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทย

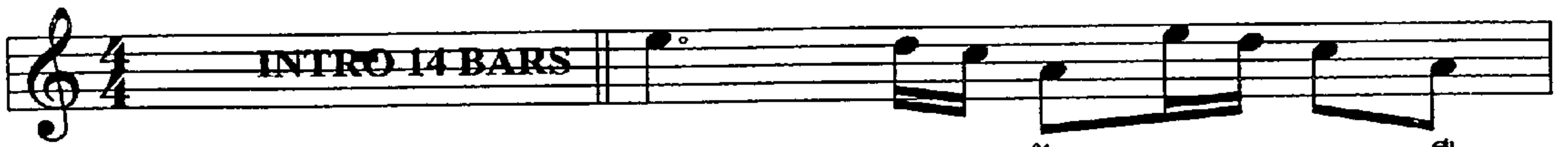
(นายสุวิทย์ คุ้มทรัพย์)
นายกสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทย

ภาคผนวก ข
เนื้อเพลงและโน้ตเพลง

เพลงคอยอ้าย

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง สมัย อ่อนวงศ์

คอย คอย อ้าย คอย มา สาม ปี

กว่า อ้าย ลา ลับ ก็ เลย ไม่ กลับ คืน มา หลง เมือง กรุง อ้าย เอย ไป มุ่ง เป็น จา

รา น้อง เป็น ห่วง ยัง คอย ทำ อยู่ บ้าน ป่า นา ดอน โอย

คอย คอย

ทำ คอย มา แต่ ปี ก่อน เส-นห์ เมือง กรุง อ้าย เลย ลืม ท่อง จาก จร หลง คำ

ลวงน้องยัง เป็นห่วงและอา วรณ กลับบ้านนาเราเสียก่อน อย่าลืมบ้านดอนนา เรา

โอ โอ

โอ๊ะ โอ้ย

4 BARS

อัน ว่า ความ มัก นี้ ถึง ว่า พ่อ แม่ ห้าม ความ เดียว บ่ ได้ อย่า ไผ สิ มา จัต จ้าง

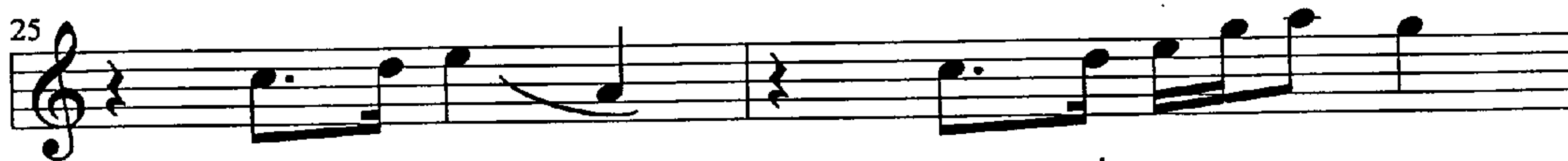
บ่ ฟัง แล้ว ว่า บ่ อาย ความ ฮัก น้อง มี ต่อ อ้าย ผู้ อื่น บ่ หวั ซา

แม่น สิ งาม ปาน ไต กระ ลำง ตาม นาง แล้ว บ่ มี แนว หั้น หน้า

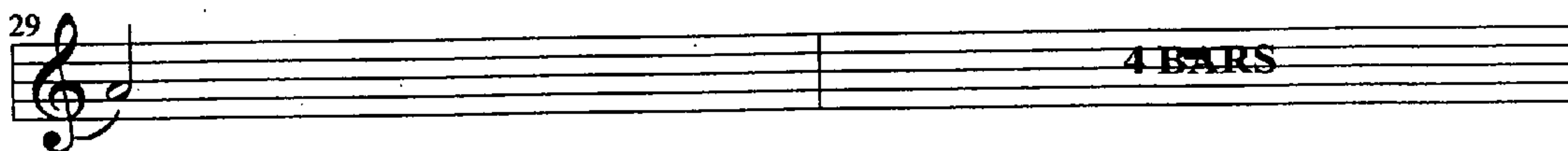
ชำ เรือง ตา เข้า ไป เบิ่ง อุด พอ ยิ้ม ใส่ น้อง บ่ หั้น หน้า

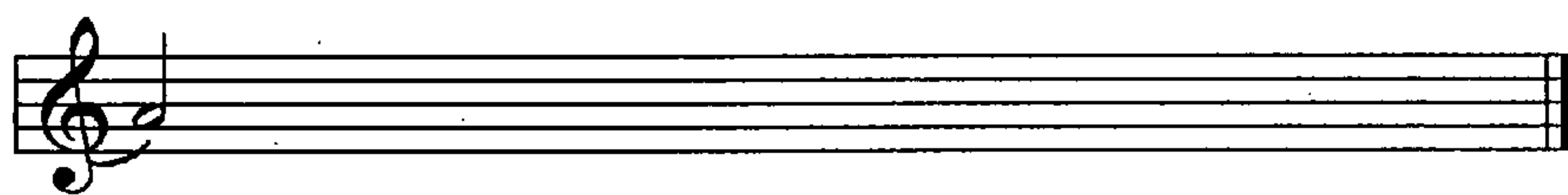

แม่น เบิ่ง เลย แม่น เบิ่ง เลย เอย

ละ หนอ

ยอมเจ็บ บ่ ยอมอาย

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง สาดา คุณวุฒิ

เห็น ลูก มา ตาม . . . จึง รู้ ว่า พี่ มี

เมีย ต้อง ยืน ใจ เสีย เมื่อ ความ ลับ อ้าย เปิด

เผย เมื่อ ก่อน หน้า นี้ อ้าย บอก บ่ มี ไผ

เลย เทียว มา คู่กัน เคย ไซ้ เอ๊ย น่อง เกือบ เผลอ

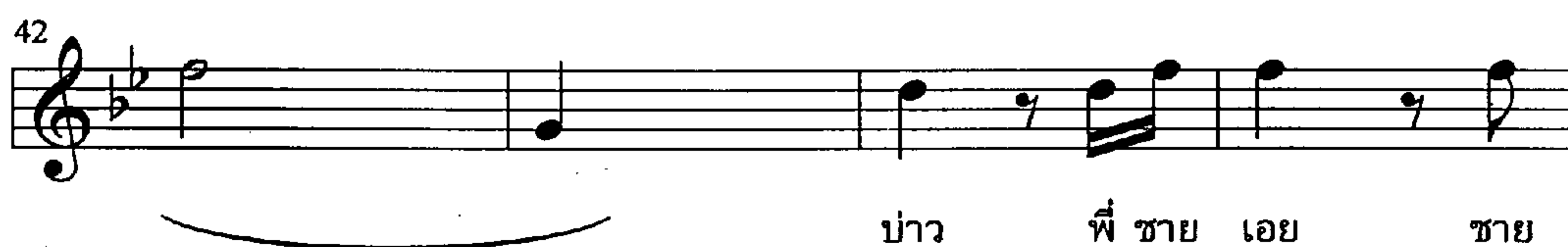
ใจ สิ เอ็ด จัง ได้ ผิน ไป ก็ ได้ เป็น

ซู้ ถ้า เมีย อ้าย ซู้ สิ สู้ หน้า ได้ จัง

ได้ เขา - คง ตรา หน้า ว่า น่อง บ่ มี ยาง

ว่า แม่ น เป็น เป็น ของ โต โส เอา ใจ ดอก เข้า ช้วน

จบ ม้วน ผัด แม่ น เขา โอ้ น้อ

อ้าย เอย อ้าย นา ชาย เอ้ย ชาย เอ้ย

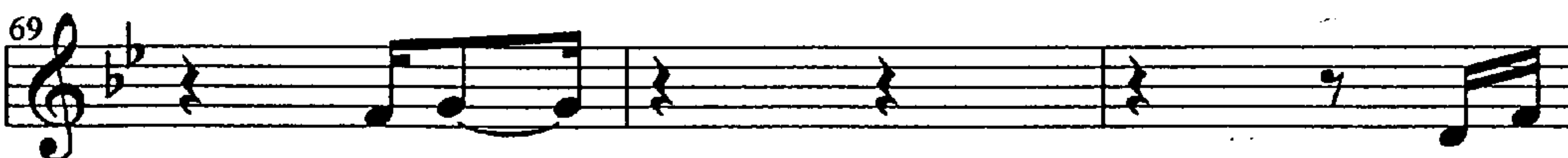
อ้าย มี เมีย ดอก อยู่ ข้าง สัก มา หลอน ดอก เว้า อ้อย โอ้ย

หนอ สาง มา ตัว ให้ อัก อ้าย ชำ มั่ว ได้ เป็น คู่ เขย ชำ มั่ว ได้ เป็น คู่ เขย

เต้ น้อ อ้ายเอย

เลย ถึง จะ ได้ เคย ฮัก วัน นี้ อยู่ จัก คง จะ ฮัก บ่ ได้ กลับ ไป

หา เมีย सा อย่า ร่ำ ไร ถึง น้อง สิ ฮัก ฮัก อ้าย ๗ นาด ไหน

ขอ ยอม เจ็บ ใจ แต่ บ่ ยอม อาย ผู้ คน หลง

กล ของ อ้าย มา มาก ลูก กำ ลัง เป็น ตา ฮัก ขอ ร้อง อ้าย อย่า สับ สน

อย่า มา ดึง น้อง ไป ร่วม ลำ บาก อีก คน เรื่อง ผ่าน มา

นั้น ให้ ถือ ว่า เรา มีด मन เกิด มา เพียง หน อย่า ให้ เป็น คน แย่ง

ใคร

ชาย เอ้ย

ชาย เอ้ย

น้องมันเจ็บพอทนได้ แต่ สี บ่ดอกยอมอาย ไป เป็นน้อยให้เขา ส่าง ชาย เอ้ย

ให้ เจ้า คีน จอก ไป หา ภรร ยา ผู้ อยู่ บ้าน อัก เขา นั้น ให้ พี่ จม

อัก เขา นั้น ให้ พี่ ลืม อัก เขา นั้น ให้ ปล่อย วาง

อ้าย เอย

อ้ายเอย

โฮ้ย

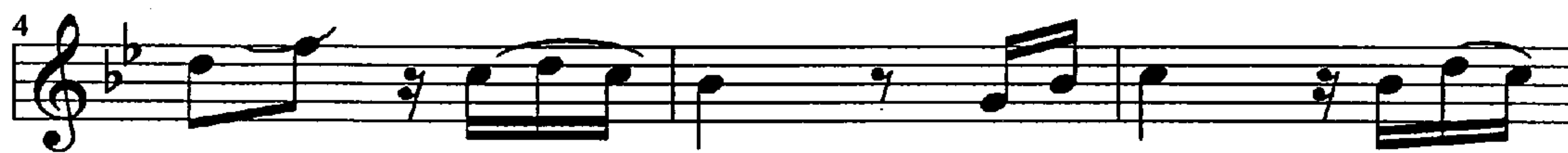
หนอ

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง ดอย อินทนนท์

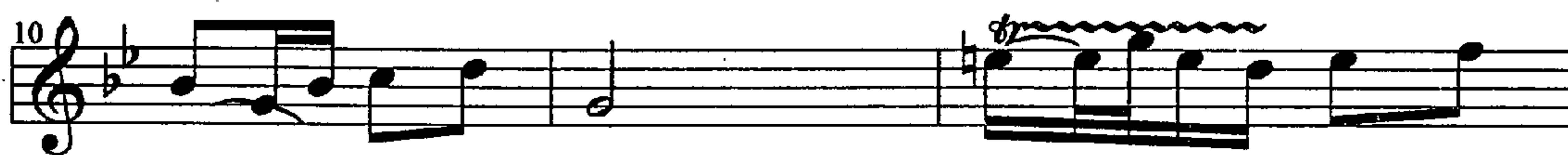
หนุ่ม บ้าน นา แย่ จัง ให้ ความ

หวัง แล้ง ร้าง ลา อยู่ ดี ดี พี่ หวี

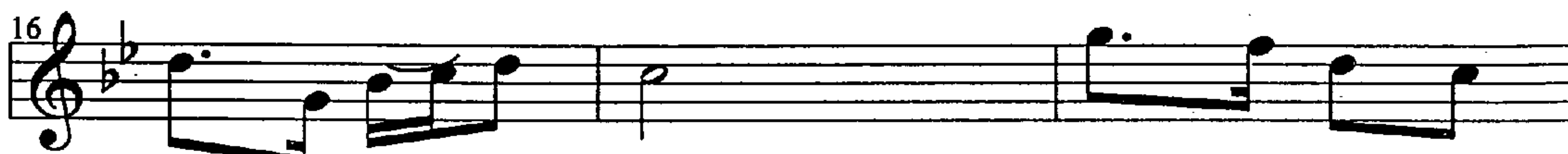
หน้า น้อง หล่ง น้ำ ดา เพราะ พี่ คลอน แคลน

พี่ ลืม คน เคียง ข้าง นาง นี่ แสบ ทรวง

แสน ก็ เคย รัก กัน เหลือ หลาย ไฉ -

น พี่ จึ่ง ลืม แฟน ลืม เสียง พิณ เสียง

แคน ลืม ยอด ผัก แว่น ลืม ดอก กะ เจียว

แสน อา ลัย เมื่อ อ้าย หวี ไป ลับ

ตั้งตากอย 2

ดา น้อง นี้ หนา ถ้า

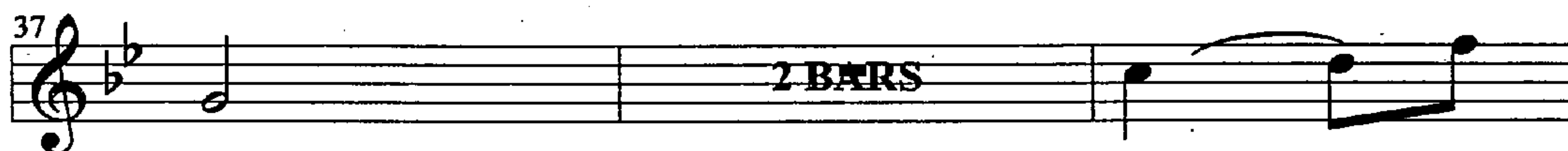
อ้าย คือ ข้าว คอย เกี้ยว คอย แล้ว คอย แล้ง แห้ง

เหี่ยว รัก พี่ คน เดียว กะ เลย คอย สาว

นา นี้ ใจ ละ ห้อย ตั้ง ดา คอย แต่ คอย พี่ คอย

ฟาล์ว เอ้า ฮา

นี้ ว่า แล้ว หย่า หย่า หย่า หย่า หย่า หย่า

หย่า เอ้ย หย่า หย่า หย่า หย่า ฮิ หย่า จั่ว น้อง นี้ ป่ ھر

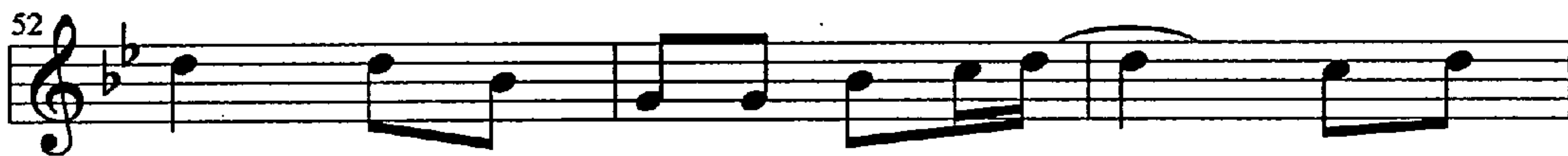

นา แฝบ นรี ใจ ก้าง ดา แล ล้าง สงด ดา

ตั้งตากอย 3

น้อง แนม ทาง เข้า บ่าย บ่ เจอ หลอม อ้าย ใจ ช้ำ ส่ำ

ภู หนัก เขา ตู้ พาก คู่ ยัง ชั่น กา เวา

วอน พาก คอน ยัง ฮ้อง ชาย หนี น้อง บ่ หั้น มา

มอง จอง แล้ว จาก ผ่าน โอ้ย เต๋ น้อ อ้าย เต๋

เอย เอ็ง เอย เอ็ง เอย เออ เออ เอ็ง

เอย ชะ เออ เอ็ง เอย ชะ เออ เอ็ง เอย ละ ชะ เออ เอ็ง

เอย เต๋อ ชาย เตอ ละ เต๋อ เต๋อ ชาย เตอ

สวน ดอก กะ ยอม บาน แล้ง เลาะ ดอน

แดง กลิ่น หอม หวล เขา สอง เคย เก็บ ผ่อง

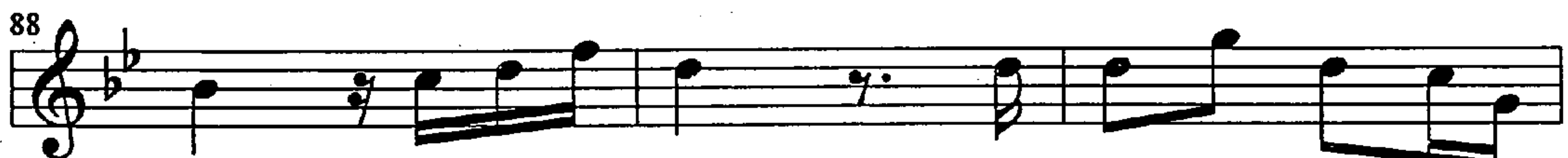
ชวน เด็ด ดอก ห่วม กัน แล้ว

ไต่ หัว ใจ ชาย นั้น จัง ผัน แปล แว คอย

เหียง ป่อ คิด ว่า พ่อ คำ คำ เกลี้ยง สิ ลืม

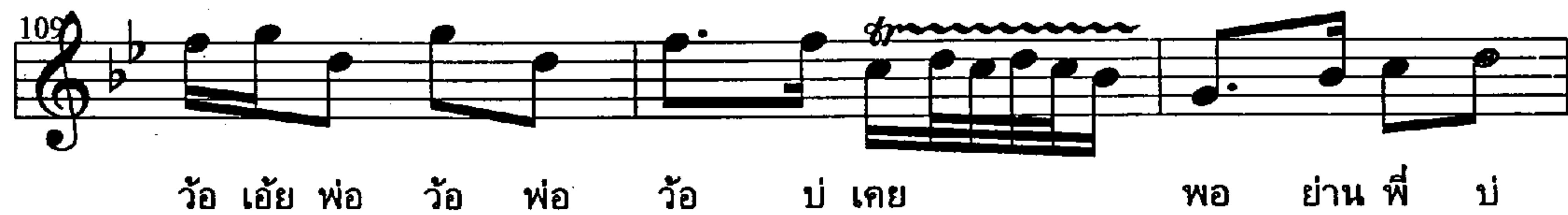
เสียง กัน หลาย แสง เป็น หยั่ง ละ จัง ลวง จัง

หลอก ให้ น้อง ช้ำ ชอก แสบ ทรวง แส ลง ใจ

ตั้งตาคอย 5

หัวใจเตืองต่อ

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง ทำนอง คอย อินทนนท์

NO TEMPO

อ้าย

เอ๋ย

ละ

หงาย ทราย บ่ ปั่น หิน บ่ ลอย ล่อง

22

น้ำ บ่ มี มือ สี หลาย แพน ดัก กะ

25

เห็น ว่า ได้ ผัง หลัก แน่น ความ สี บ่ ให้

28

โค่น ดอก เด อ้าย ลม สี

31

อ้อม ห้า อ้อม ดึง ต้อง ก็ บ่ ดึง เว้า ความ

34

จริง นาง นี่ เตื่อง ต่อ อ้าย เส มอ ต่อ ตั้ง ต่อ

37

ตั้ง ต่อ ตั้ง ตั้ง ต่อ ติด ตั้ง ตั้ง ดุม ติด ละ

ต่อ ตั้ง ตูม ตั้ง หวัง ให้ ติด อัง ตั้ง ป ให้ ติด เอ้ย

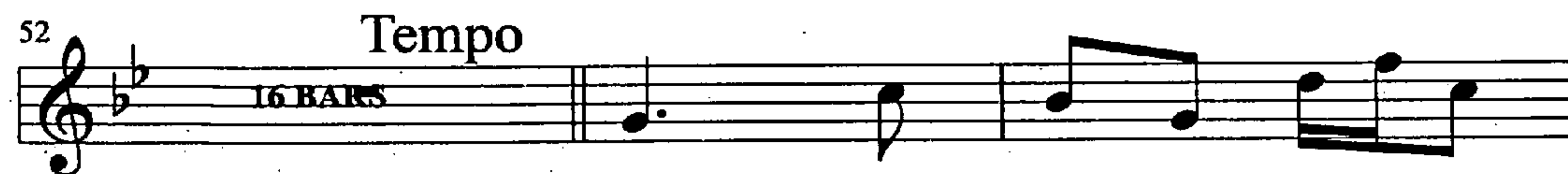
ติง ต่าง เอา แบบ ตั้ง ต่อ ตั้ง เส มอ

ตั้ง ต่อ สะ ยัว เต๋ เอ้ย จัง แม่น เทห์ หลาย

สัง ดา รา หน้า ยัง ป

น้อง ต่อ เตื่อง เตื่อง ต่อ พ่อ จอม

ขวัญ น้อง ต่อ เตื่อง เตื่อง ต่อ พ่อ จอม ขวัญ นาง อยาก ต้อง พัว

พัน อยู่ กัน ละ น้า อ้าย ยาน แต่ ชาย มี หมอง คน จอง เจ้า ไว้

ก่อน ยาน พี่ มี แล้ว คู่ ช้อน บัว ละ พี่ มี คู่ ช้อน สี ปะ หล้า ให้ ปะ

เหลือใจ ต่อ เตื่องใจ ต่อ เตื่อง จัง ยอม เสี่ยง ยอม

โส บ่ แม่น หลาน พัน โท กะ บ่ ได้ แคร่ ละ พอ ดี เป็น จัก โก้ แถว

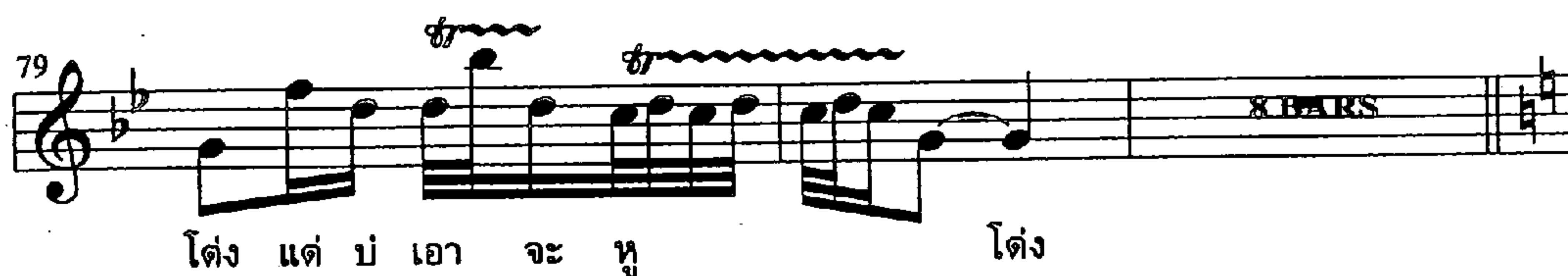
นี้ หรือ ได้ กะ ตาม สาง ให้ แต่ นาง ละ ต่อ เตื่อง ว่า แต่ นาง ละ ต่อ

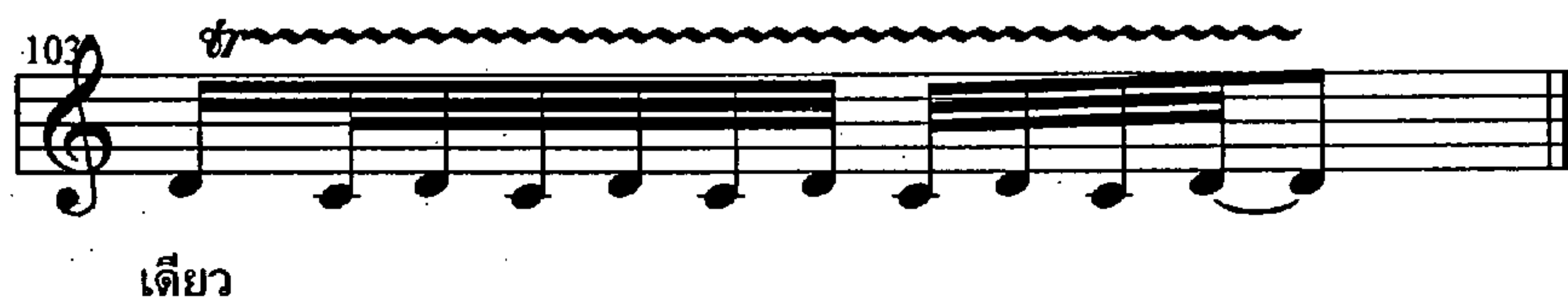
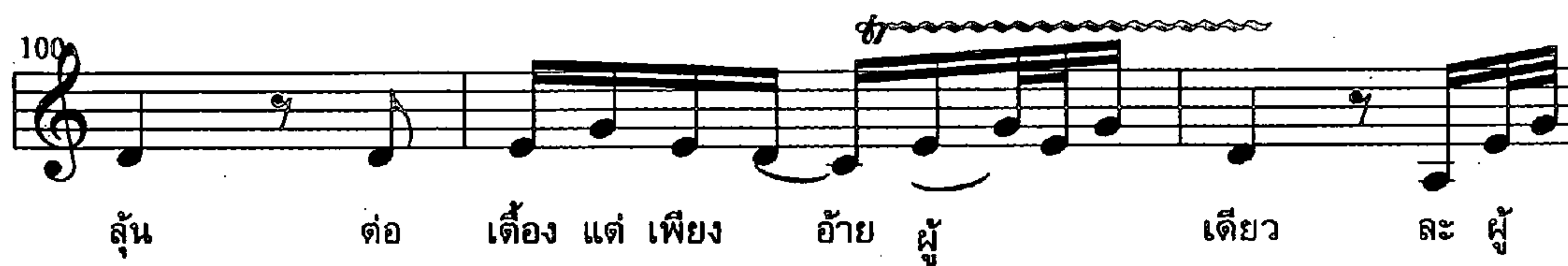

เตื่อง เป็น เชียง เมียง บ่ ว่า หยั่ง เมื่อ ต่อ ดัง ดัง ต่อ

อ้าย เถิง ไผ ว่า ชาย เสีย ไผ ว่า เขีย ชำ เหมา แต่ นาง บ่ เอา หู

เพลงเบิ่งนครพนม

บ้านเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง สุรินทร์ ภาคศิริ

Flute $\text{♩} = 120$ No Tempo เกริ่น

ไอ้ วา ส นา อี

น้อง น้อย มา คอย อ้าย ไป ชำม

แฟน เอ้ย สะ น้อ

Tempo MUSIC 10 BAR

เชิญ พี่ ไป เทียว เล่น

น กร พ นม เบิ่ง จัก เทื่อ ลอง เชื้อ คำ น้อย สาว น

กร ผัว เหลือง อ่อน ดัง ทอง ยาม สาว ลง ลอย ล่อง รีม ผั่ง โขง ยาม เมื่อ แลง

ไหม ก็ ขาว สาว ลาว ก็ สาย มวย ผม ดำ น้ำ ป่อ ก็

ใส สวย แท้ คือ สาว ภู โท สวย บาด ใจ ชาย สาว ลาว ก็

งาม สวย บาด ใจ ชาย สาว ญวน ก็ งาม

โขง เจ้า เอย ไหล หลัง ตั้ง น้ำ ใจ ชาว อี สาน คง มั่น เลิศ ล้ำ หาก มั่น

ใคร ไป พบ เจ้า งาม ขำ คำ ชะ อี คน งาม สาว ดง กลาง ยอด พ ฐ

ท่า อุ เทน หรือ จะเป็น นา แก สวย จริง แม่ สาว เจ้า เร

ญ หน้า หวาน สาว ดอน ดาล ก็ หน้า ดู สวย เต็ม งาม หรุ

สาว ชาติ พ นม สวย เต็ม งาม หรุ สาว ชาติ พ นม

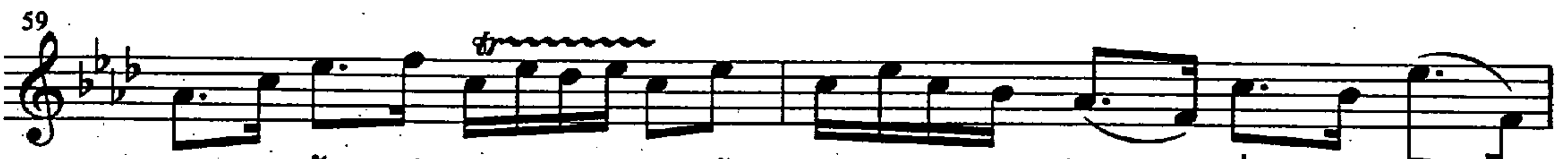
ไป เล่น น คร พ นม กับ น้อง บ่ อยาก ให้ อ้าย ไป

พ่อ สาว น้อย หน่อ ภู ไท อี สาน ไกล ป แห้ว แต่ ใจ นาง ยัง เดิน

ชุ่ม ดอก ได้ พี่ ชาย เอย กรัน แม่ น พี่ อยาก ได้ เอา ไว้ แม่ น กล่อม

สม กะ จัง แม่ น กา เว้า วอน อยาก ช้อน เสื่อ ดอก นา

เต ละ หม เจ้า เพ เจ้า กลาง เอย

เพลงตกลงทุกอย่าง

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง ดอย อินทนนท์

♩ = 105

INTRO 10 BAR

Flute

อ้าย เอย พ่อ แต่ เหลียว น้อ ละ แม่ นเห็น หน้า

พ่อ ตา กม เอย

ยิ้ม หวาน มา น้อ ละ แก้ม แป้ง แข่ง

คำ เอย ความ เป็น จริง หรือ ว่า พี่ ตั้ง แก้ง เผย ยิ้ม เอา ไว้ ต้ม ไผ ได้

นอ จาก พ่อ คน งาม เอย

คน ไฉ น้า

อ้าย เอย กัน ได้

ชาย นอ ละ แม่ น

เคียง ข้าง

พ่อ กิ่ง

บาง

เอย

ให้

เสีย หยั่ง ลี ยอม อ้อย ห้อย

อ้าย เอย ถึง เป็น รong สิ ป จม

ท้าย ก้อย เป็น

จั่วต้องต้อนอันผู้บ่าว

บ้านเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง ดอย อินทนนท์

NO TEMPO

เอ๋ย อ้าย เอ๋ย สาวหมอลำ คือ

5 นื่อง นี่ หมาย ปอง แต่ คุณ พี่ บ่าว ผู้

7 ดี ของนื่อง นี่ เอ๋ย

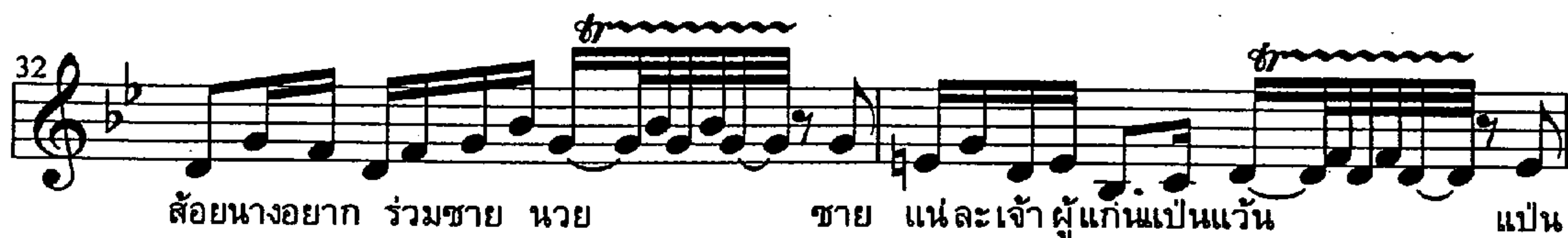
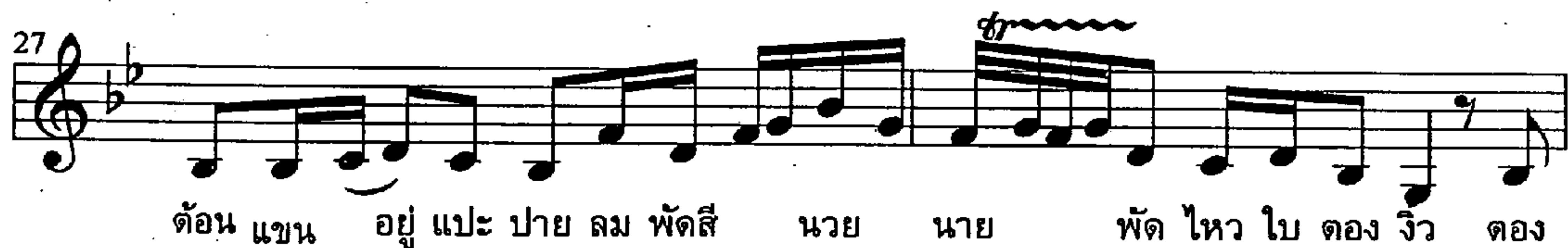
10 เอ็ดจิงได้ หนอ พี่ ชี ได้ ฮั่ว ดอก ช่อน ไป ต้อน อี แม่ น้า ต่าง

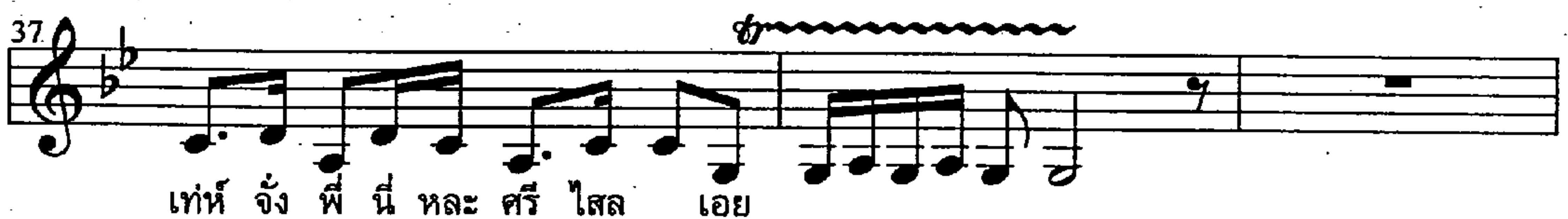
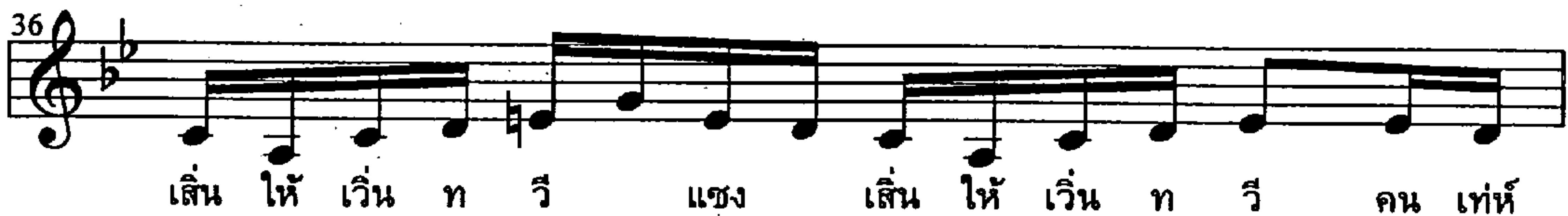
13 หล่าง ยาม ห่าง นวย นาย นื่อง อยาก จูง แขน อ้าย ไป เริง ช่อน เสือ เบิ่ง

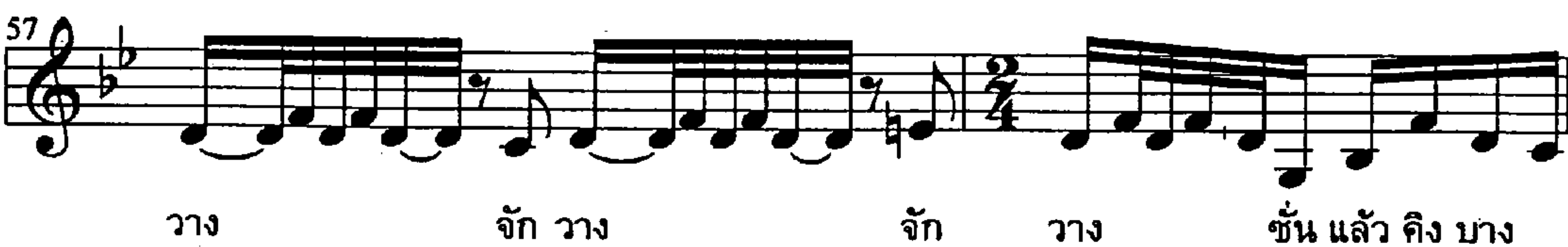
16 เต้ เด ละ แหม่น ได้ อ้าย ผู้

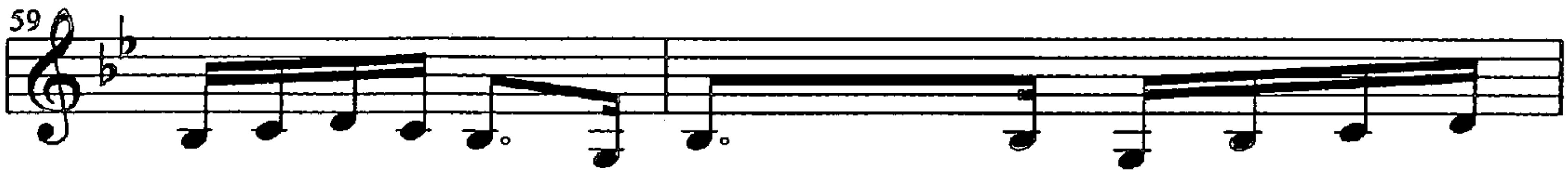

TEMPO

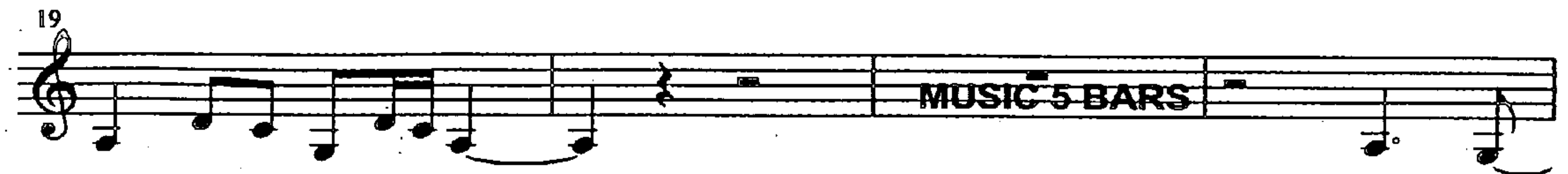
เอ๋ย เอ๋ย เจ้า ผู้ พัว ดอก ดัง ส่วน น้อง นี้ แน่ ตัวแม่

ส่วน น้อง นี้ แน่ ตัว แม่ ละ เห็น แก่ หน้า น้อง

แน่ พ่อ สิ มี แฟน เลย ชัก เทีย

ตา มน เอย

สร้าง กะ

สร้าง พี่ มี แฟน เป็น แสน กะ สร้าง สร้าง กะ สร้าง มี หยั่ง ป หัว ชา

เลย เพียง ขอ ให้ ได้ อวน ชาย ไว้ ชม เชน นื่อง นี

เอย ตก ลง ตก ลง ทุก อย่าง ตั้ง ใจ ยอม ยอม ให้ อ่อม

อ้อย อวน อ้าย มี ไผ จ้อง จ้อย หรือ ได้ ก็ ตาม สร้าง โอ พ่อ หนุ่ม หนา

มน อัก อ้าย มา ดน จึง บอก ช้อง ทาง หวัง ร่วม เรียง เคียง

ข้าง จัง บอก พี่ ชาย ด้วย ตั้ง หวาย นี แล้ว

อ้าย เอย เว้า กัน ลา น้อ ละ จาก กัน แล้ว

พ่อ คน งาม เอย จัก สิ ได้ ชวน ป ได้ คำ เอ้ย สาว หมอ

46

ล้า นี หลง เสี นี หลง อ้าย บ่ มี เหตุ ผล อี

48

หลี เอ้ย เจ้า พ่อ ตา मन เอย ตา मन นา อ้าย เอย พ่อ แต่

51

จา น้อ ละ แม่ น ถึง ช่ง ถึง ป่อน ลง เอย บาด ยาม

53

ลง ให้ ได้ ถึง ได้ ก่อม อ้าย เอย เหลือ แต่ ซอม อ้าย กว่า คน ทั้ง ค่าย มือ

56

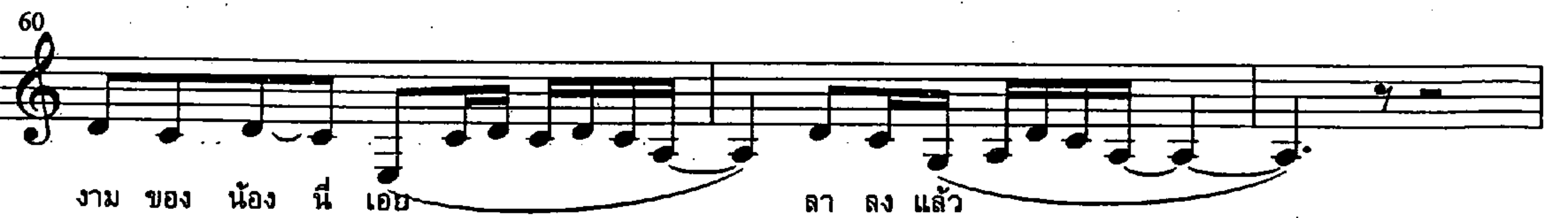
ขวา ให้ ได้ ป้อน ไซ อ้าย มือ ซ้าย ให้ ได้ ป้อน ไซ นาง แน

58

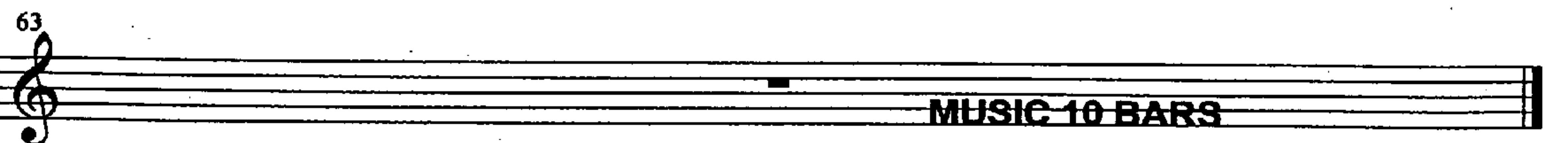
เต๋อ เจ้า ผู้ ตา मन นา คน งาม เอย คน

60

งาม ของ น้อง นี เอย ลา ลง แล้ว

63

MUSIC 10 BARS

เสื่อหลายสีฟ้าหลายใจ

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง สลา คุณวุฒิ

Flute

No Tempo

MUSIC

เกริ่น

ละ ปาว เสื่อ ลาย คน หลาย ชู้

คือ ใจ มี หลาย ชู้

คือ ลาย เสื่อ ที่ สาม ไร่ จัก อ้าย

มัก คน ได้ เห็น คาง สาว หนอ เปลี่ยน หน้า คือ

ลาย ผ้า อ้าย เปลี่ยน สี คน ป สวาย คือ น้อง นี้ จัก สี

อยู่ อัน ดับ ได้ ยาม เข้า คิว หัว ใจ ย้าน อยู่ แถว สุด

Tempo

MUSIC 7 BAR

ท้าย หนุ่ม เสื่อ

ลาย มัก ไผ จริง จริง หนอ เจ้า ดำ หรือ ขาว ผู้ สาว สะ เป็ด ใน

ใจ เทียว มา จีบ จีบ แล้ว ก็ ลา ลับ ไป คน ลวด

ลาย กล้าย กับ สี เลื้อย ที่ ใส่ มา ต่อ หน้า เรา อ้าย เคย ว่า ว่า มี ใจ

เดียว เผลอ แวบ เดียว แอบ กาง ผู้สาว ยิ้ม ว่า ตา สัม ตา

หวาน บ ริ การ สาว ไป หลาย หน้า แค ลับ ตา อ้าย ก็ พา หาง ตา ชอน

แลน เป็น แฟน น้อง แต่ ยาม มอง เห็น หน้า เอา

อยู่ เป็น แฟน น้อง ตั้ง แต่ ยาม มอง เห็น หน้า เอา อยู่ แต่ ลับ

หลัง บัง พุ่ม กะ ฐั ว่า ทาง ฐั เฟิน มี ไป นั่ง ลี คุย อยู่ กับ

สาว ยาม เห็น เอา กะ ว่า มา กับ เพื่อน าวา เลื่อน ไหล ไป คือ

เอียน จอบ แต่ สี เวียน กะ ปอม น้อย กะ บ่ ปาน จีบ น้อง เมื่อ

วน เสื่อ ลาย หลาย สี ใจ ฟ้า ก็ มี หลาย คน รู้ จริง น้ำ ตา น้อง

หล่น หลง กล รัก คน หลาย ใจ เสื่อ ลาย แจก ใจ ไป ทุก แห่ง

หน ผู้ สาว หลาย คน หลง กล เข้า คิว รัก ชาย น้อง ใส่ เสื่อ

สี มี รัก คน เดียว คือ อ้าย มอม รัก มอม ใจ แต่ อ้าย ให้ การ ย่ำ

ยี่ สาว จี สะ สาว มี สาว

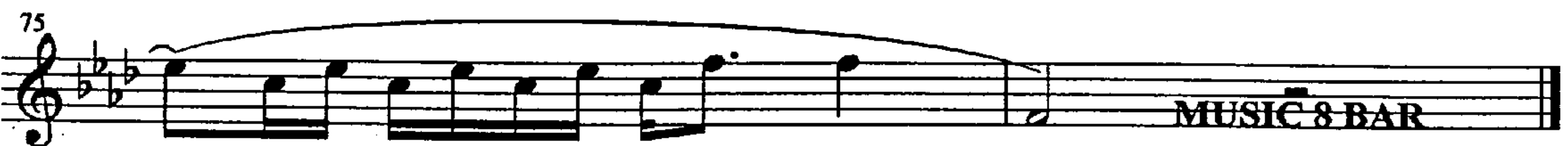
ด้อย สาว จี สะ สาว มี สาว ด้อย สาว จอย สาว ก้อย สาว ไก่ จีบ บ้าน เหนือ ละ เพื่อ มา บ้าน

ได้ ย้าย ไว้ สู้ ดำ บล น้อง หลง กล รัก คน ลิม ง่าย หนุ่ม เสื่อ ลาย อ้าย ใจ ไม่

แน่ ใจ นาง มี แผล เพราะ หลง เจ้า ใจ นาง มี แผล เพราะ หลง อ้าย

เพลงสาวหมอลำ

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง ดอย อินทนนท์

สาย ลม กะ ไชย พัด หน้า สาวหมอ ลำ ออก มา ร้อง ลำ

เพลิน โยก ย้าย

ละ เซ็น เซ็น เอา ละ วา โยก ย้าย

ละ เซ็น

เซ็น

ร้อง

ลำ

เพลิน

เซียร์

เสียง

ขอ ร้อง เพลง คลอ

แคน แล่น ดุง เสียง ชุง ห่าว ละ เสียง แคน แล่น

ด้อย ละ เสียง ขอ ออด อ้อย อี นาง น้อย อ่วย

แซน

MUSIC 5 BARS

หวั ใจ ของ น้อง ยัง ว่าง จะ มี ใคร บ้าง ส มัคร เป็น

แฟน ถึง แม้

ไม่ หล่อ เหลา ถึง แม้

ไม่ หล่อ

เหลา ขอ - ให้ ใจ

มิ ให้ คอน แคน รัก

เหนียว แน่น ถึง สิ กะ ป

18

20 จม หนาว สี ก้ม หน้า ฟ้อน สี ยอม อยาก ห่ม

MUSIC 9 BARS

ถึง จน ไม่ เป็น ของ สำ คัญ ซึ่ง กัน แต่ นั้น เป็น

23

พอ หาก พี่ ชอบ ละ น้อ ติด ต่อ หอม สำ สาว ไป กอด นอน

26

MUSIC 7 BARS

รับ รัก น้อง สัก

28

หนอย อย่า ได้ ปล่อย ให้ ว่า วอน เกี้ยว กัน ก่อน ละ กัน เกี้ยว กัน

30

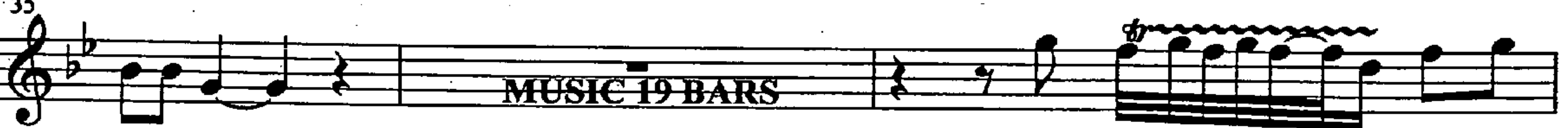
ก่อน เกี้ยว กัน ก่อน ละ นา ละ อ่อน น้า พี่ เอ็ด จัง ได ซิ เป็น ของ

32

พี่ ส นอง ไม่ ดรี น้อง แน่ เป็น หยั่ง อย่า หลับ ตา ซ้ำ หลาย เตื่อ อ้าย

35

MUSIC 19 BARS

น้อง นาง ไม่ เคย รัก

38

ใคร ดวง ใจ ขาด ใคร เขา จอง น้อง นาง ไม่ เคย รัก

40

มอ ไม่ เคย จะ เผลอ ละ เมอ ถึง ใคร มัน มัน จะ ได้ จอง ห้อง

ใจ ขอ ขอ ให้ มี ใจ รัก จริง อย่า มา ขอ

อิง แล้ว พี่ ก็ รุ่ง ไป หา แฟน ~~อย่า มา~~ อ้าย อย่า เว้า กัน บ่ เอา อ้าย อย่า

ว่า ละ อย่า มา ตั่ว หลอก ล้อ ละ พอ ให้ แต่ กะ เทิน ละ ตก กะ เทิน ว่า ได้ ขึ้น

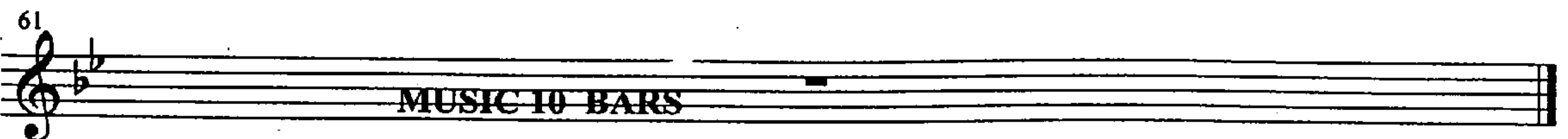
โยม ดัน สี ดา นั้น ให้ ได้ หนวย อย่า เล่น หมากร ชน ละ กะ เพียง หง่า

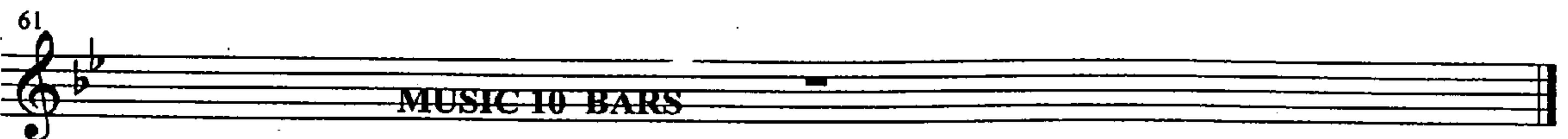
เต้า แล้ว ทาง อ้าย ผลัด ต่อ กลอน ช้อน ก่อน นะ พี่ ชาย

นา ละ นา พี่ ชาย นา ละ สาว หมอ ล่า ลัก อ้าย ได้

ละ อ่า สี เพ แต่ น้า.... อ้าย

MUSIC 10 BARS

เพลงฝากรักจากแดนไกล

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง ดอย อินทนนท์

♩ = 96

Flute

ฝาก ดวงใจ ให้ พี่ ทุก เลี้ยว

พี่ คน เดียว ที่ น้อง ปักใจ จึง มอบ ทุก อย่าง มา จาก... แคว้น แดน

ไกล แฟน น้อง ที่ อยู่ เมือง ไทย จง รับ ดวงใจ จาก ต่าง แดน

ฝาก ดวงใจ ฝาก ให้ กลาง ดัก มอบ ด้วย รัก ภัท ดี สุด

แสน น้อง ยอม ลำบาก มา ทำ งานหนัก อยู่ ต่าง แดน ที่ น้อง ต้อง การ จาก

แฟน คือ อยาก ให้ พี่ มี เพียงใจ เดียว ไอ่

น้อ อ้าย

ป่าว ผู้ งาม แอ้ว แฟน แอ้ว สาว ภูไท นี ไกล บ้าน

24

มา ทำ งาน ประ เทศ เป็น บ่อน นาง ยั่ง กลับ เมือง ไทย ทลาย พัน ไมล์ เอ้ย ฝาก เย็น

27

จั่ง สำ เอ็น ฝาก กลุ่ม ลม ชั้น แล้ว อ้าย

30

เอ๋ย อ้าย น้า คำ นาง นั่ง เครื่อง บิน ขว่ม น้ำ

33

ช่อม อ่าว ทะ เล หลวง มา อยู่ กวง เอ้ย ไกล แสน ดิด ฮอด แพน ที่ เคย ค้น

36

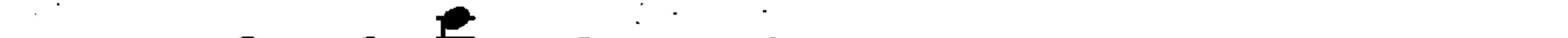
เคย เห็นว บุญ อยู่ แถว บ้าน นำ กัน แต่ ก็ ก่อน ตอน มา เสียง อยู่ ต่าง ตำบล

39

แลง เข้า พ้อ แต่ งาน ชั่ว แล้ว อ้าย

42

เอ๋ย คำเอ๋ย งาน แสน นึก กะ บั ยาน ชั้น มี ฟี เป็น แรง ใจ

45

หนั กะ เอา เบา กะ ไป ป ห้วน ไหว เรื่อง หนาว อ้วน แม่ น เก็บ เงิน ได้ เป็น ก้อน

48

ลี คิน คอน พ้อย หน้า พี่ แพง เอย เทื่อ นาง กลับ ไทย แลนด์ แฟน ลี

51

คือ ก่อน ก็ จัก ดี แน่ บ

54

อ้าย เอย ผาก ดวง ใจ ให้ พี่ ล่วง หน้า

58

ก่อน ย้อน มา หา ด้วย ตัว จริง จด หมายถึง ที่ ส่ง ก็ ปัง ถ้อย

61

คำจริง จัง อ่าง อิง วัน ไหน น้อง กลับ จริง จริง ต้อง ไป รับ ขวัญ น้อง ที่ ตอน เมือง

[illegible]

68

เอ๋ย แฟน เอ๋ย ขอ ให้ อัก อ้าย น้อง ล่อง ล่อง แ่น เตื่อ ชาย

71

นาง อยู่ ไกล แต่ เพียง กาย ส่วน ใจ อยู่ เคียง ค่ำ อ้าย ไป นา เจ้า ผา ต้า

74

ใจ นาง น้า ท้าว พัน แผ่น ช่าง ปลาย ปี อ เม ชิ่ง ไทย แลนด์

77

น้อง สี กลับ ดอก ดำ บ้าน พี่ ชาย นั้น อย่า เปลี่ยน แฟน

เพลงคอยฮักต้นบักแงว

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง สลา คุณวุฒิ

♩ = 96

Flute

โอ้ย.. เด้ ชาย คิด ทวน หลัง ตั้ง แต่เฮา ยัง

น้อย ลม พัด สี วอย วอย เดือน สาม กล้อย เดือน สี ขึ้น เด้ ชาย เอ้ย สี บัก แงว แก่

แล้ว กำ ลัง เริ่ม หน่วย แดง ยาม หน้า แล้ง ไป ขุด ไ้ ขุด ดอ ว่า แต่ มี ยาม

พัก กะ ลัก มา เป็น ต้น ดี ใจ แล้ว บัก แงว กก เคี่ยม โพน สุก แดง ต้น บัก

ใหญ่ ขึ้น เด้ ชาย เอ้ย อ้าย อา สา ว่า ได้ สี ปีน ให้ สู้ กิน ผุง มด

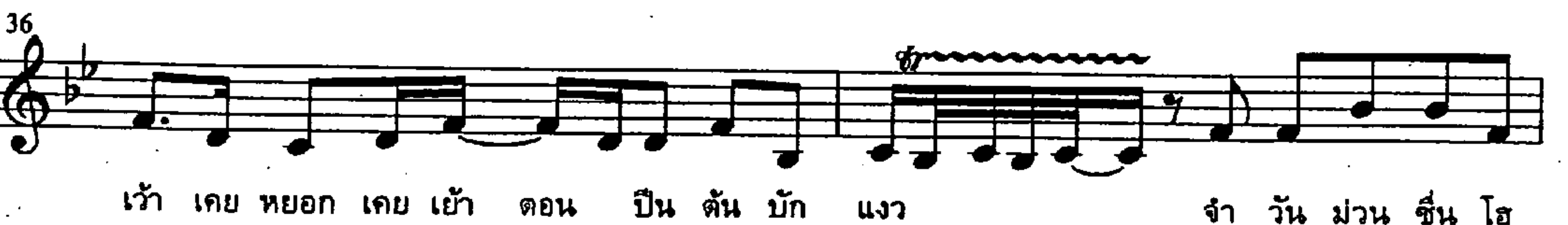
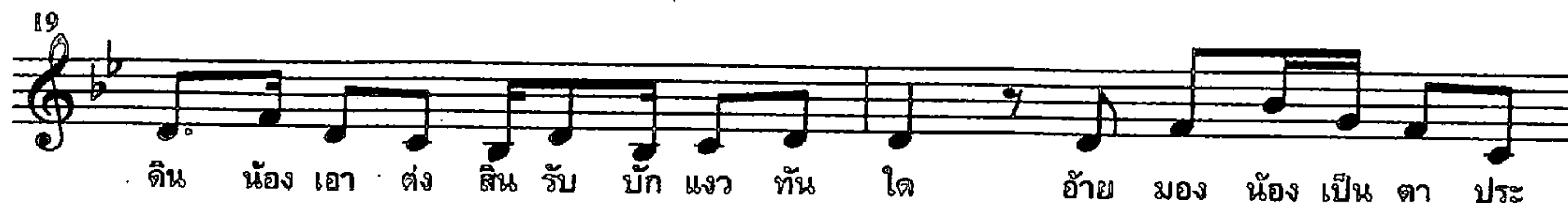

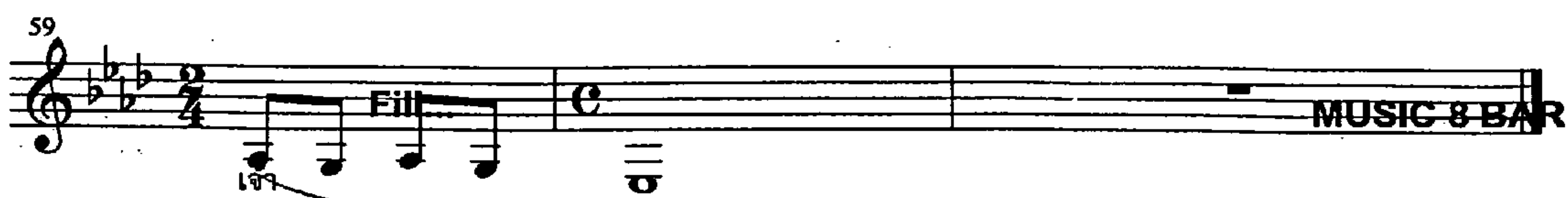
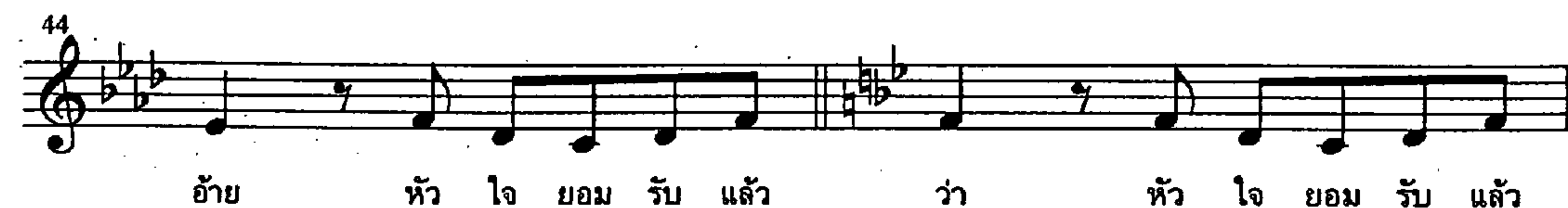
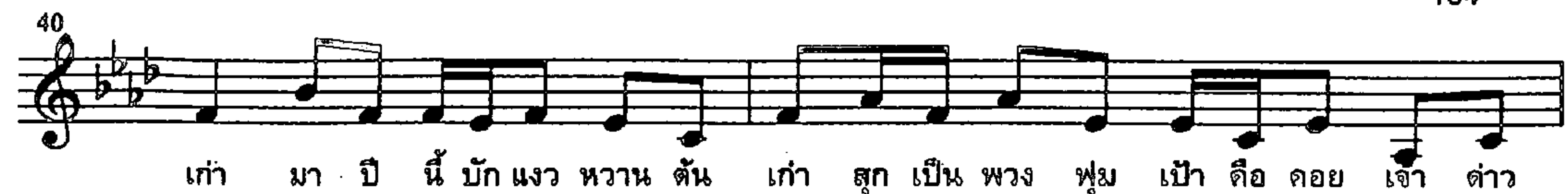
ลั่น มด แดง ใหญ่ รุม กัด พี่ ชาย ยัง ปีน ลัด จ่อง เอา บัก แงว ได้ บัก แงว พวง ใหญ่ ต้น

นี่ แชน อี หลี คือ ลั่น จี อี สาน อ้าย ปีน เอา ลูก แงว แบ่ง

เพลงมาได้ทุกเวลา

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง ดอย อินทนนท์

Flute

INTRO 12 BARS

คน เรา ต้า ใจ มี ไม่ ตริ กัน

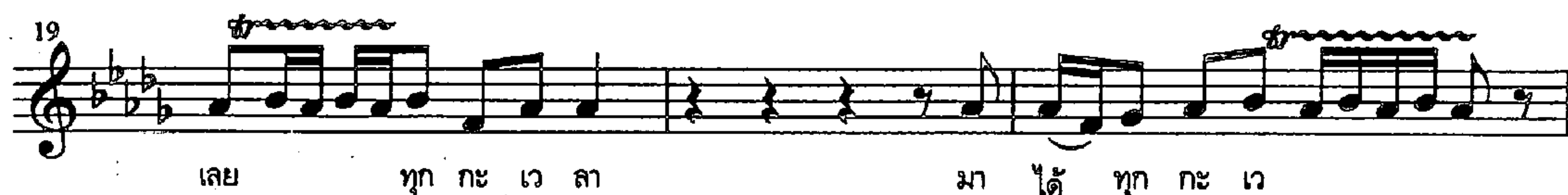
4 ขาก ทนาม นั้บ พัน ไม่ บัง อาจ ขวาง ทะ เล ทอด

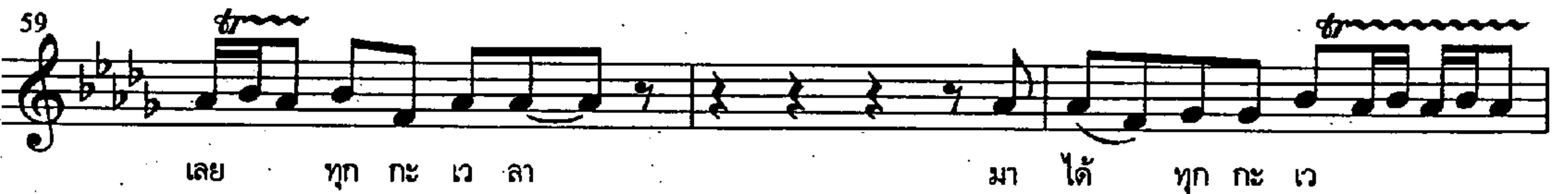
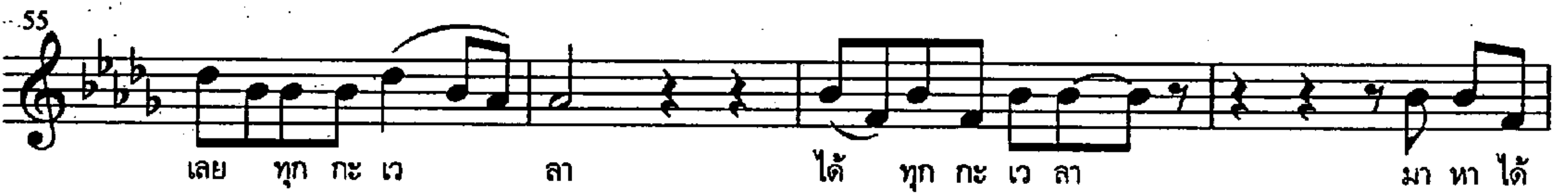
7 ยาว ๆ ขวาง กัน กลาง ไม่ สามารถ ขวาง เส้น ทาง หัว

10 ใจ ไม่ สามารถ ขวาง เส้น ทาง หัว

12 ใจ หาก ทาง พี่ ชัวร์ อย่า มั่ว คิด อะ ไร ขอ เชิญ มา

15 ได้ ทุก กะ เว ลา ได้ ทุก กะ เว ลา มา หา ได้

เพลงสาวไทยพวนขวัญใจ

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง - ทำนอง ดอย อินทนนท์

สาว ไทย พวน ทำ สวน ทำ นา ทำ

ไร่ เอา สวน หลัง ร่าง กาย สู้ ฟ้า หน้า หัน ลง เบื้อง ต่ำ ฐานะ เรา จน

ยาก ถึง ตาก แดด ฝน ทน ทำ เรา บ่ แม่น คน งาม ตั้ง ใจ บ่าว พี่ ชาย เลย

เมิน คน เคย เอ็น เคย เชิญ ก็ เลื่อน ก็ ลิ้ม เรา แล้ว สาว ไทย

พวน รัญ จวน ใจ เมื่อ สิ่ง หมายถึง กลาย วิ แว

ลิ้ม เขา แล้ว ผู้ บ่าว ลาว ไช้ อัง จัง

เมื่อ ก่อน นี้ หนอ พ่อ คุณ เคย เว้า มั่ง มั่ง ไป ฟัง คำ ใ้ คือ

20

ไล ลิม สาว ไทย พวน

ไอ้ นอ นาง เป็น

24

ชน ชาว เชื้อ พันธุ์ เฒ่า ไทย พวน พี่ น้อง เอ้ย เต็ม อยู่ เมือง เชียง

27

ขวาง ประ เทศ ลาว ละ ภาย พัน รุน ปู ทวด ตา ทวด หนี ภัย ลง ได้

30

ดำ อพ พะ ยพ ชวน น้ำ ของ เช่า สู้ ถิ่น ไทย แต่ โดน แล้ว

ไอ้ นอ นาง นี

34

เป็น ไทย แท้ แต่ เป็น เฒ่า พันธุ์ พวน ตัว ละ คำ เคย คู่ น ปาว ทรง

37

ดำ เพชร บุ ริ ปาว ลาว ไชง ตอน ดั้น พวน กับ ไชง อัก หอม กัน เอี่ยมมัน

40

แก่น แต่ พอ คิ้ว แล้น แค้น บาท ลง ท้าย ผัด สาย ลิม ละ สั้น แห้ว

เจ็บ ใจ

44

เด ห่าง เท กัน ได้ จอ จ้อ ปาว ลาว ไชง ซี กอ อี้อ อ้อ สาว หมวย ด้วย ความ

ปลื้ม ทั้ง สาว พวน แพ้ใจ เศร้า ทรวง เรา เหนง ชิม บ่าว ลาว ช่ง ชง

ลิ้ม ลิ้ม เรา ลิ้ม สาว ไทย พวน ลิ้ม ดอก ว่าง ต่าง สวน ไป ชวน ดอก ช่อ พันธุ์

งาม โอ้ หนอ ตั้ง แต่ เดิม แต่ ดำด คำ เว้า คือ ควร หนอ คน

ใคร พอ สาว พวน วางใจ อ้าย ผัด ลิ้ม ละ กัน จ้อย พาใจ นาง แชน

ห้อย ยอย โยง คือ เชือก ว่าว ที่ หนอง เศร้า นิ่ง ช่ง มั่ง ย้อน บ่าว ไชง เป็น ³ผู้

ทำให้ บั่น ป่วน สาว ไทย พวน ออกใจ เต

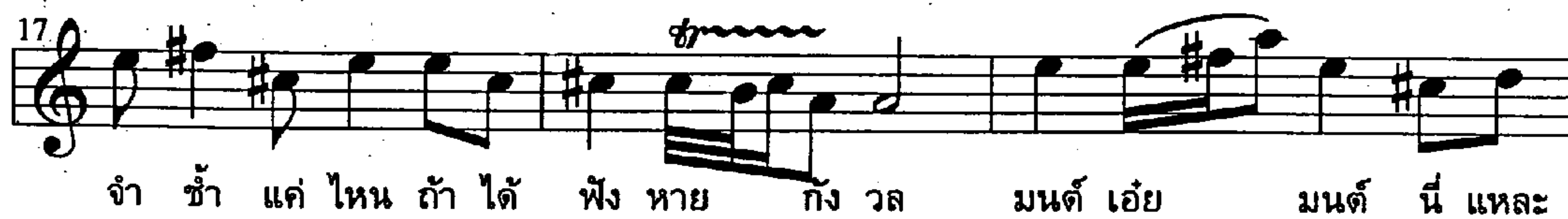
เพลงมนต์หมอลำ

172

บานเย็น รากแก่น ขับร้อง

คำร้อง- ทำนอง ดอย อินทนนท์

INTRO 17 BARS

46 **MUSIC 8 BARS**
 จำ ช้ำ แค ไหน ฟัง ที่ ไร หาย ระ ก่า มนต์ หมอ ล้ำ เป็น ยอด ล้ำ

50
 นำ สะ กัด ใจ คน มนต์ เสียง ล้ำ ชับ ล้ำ นำ กล่อม ใจ คน

53
 มวล ม หา ชน ทั่ว ทุก ทิศ ติด ใจ ล้ำ ก็ ทั่ว หัว ใจ เหง

56
 เป็น ประ จำ ตรม ประ จำ ช้ำ แค ไหน ฟัง ที่ ไร หาย ระ ก่า

59 **MUSIC 2 BAR**
 มนต์ หมอ ล้ำ เป็น ยอด ล้ำ

61 **MUSIC 2 BARS**
 นำ สะ กัด ใจ คน

ภาคผนวก ค
รูปถ่าย บ้านเย็น รากแก่น

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาว จิตตยา เป็นเพ็ชร

วันเดือนปีเกิด

10 มิถุนายน 2521

สถานที่เกิด

อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

72/18 วิสุทธิกษัตริย์ ซอย 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก 65000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2533

ระดับประถมศึกษา โรงเรียนจำการบุญ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2539

ระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

พ.ศ. 2543

ระดับปริญญาตรี กศ.บ.(ดุริยางคศาสตร์ไทย)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2545

ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (ศป.ม.)
มานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร